

glasilo delavce
sozd
revirski
energetski kom
edvarda kardel

Celje - skladišče

D-Per

539/1982

1119820980,11

COBISS o

OSREDNJA KNJ. CELJE

november 1982

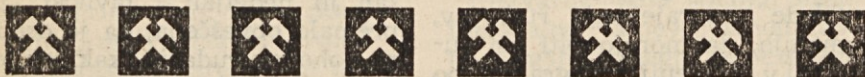
leto XVIII

št. 11

srečno

Ob dnevu republike — 29. novembru,
čestitamo vsem delavcem kombinata,
krajanom in občanom, poslovnim prijateljem
ter bralcem našega glasila!

Samoupravni organi,
družbenopolitične
organizacije,
poslovodni organi
in uredniški odbor
glasila Srečno

Rudar na odkopu v jami Trbovlje v Vode polju.

Foto: I. Glavač

**Sergej
Kraigher**

ZAHVALA VSEM
DELAVCEM KOMBINATA
ZA POVEČANO
PROIZVODNJO PREMOGA

V petek, 19. novembra 1982,
sta bila na obisku v kombina-
tu tovariš Sergej Kraigher, član
predsedstva SFRJ in Lidija
Šentjurs, častna članica kombi-

nata, z nekaterimi sodelavci CK ZKS. Razgovora so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitične skupnosti revirjev, prisotni pa so bili tudi številni predstavniki TOZD, DO in SOZD REK Edvarda Kardelja, predstavniki sindikata, ZK in samoupravnih organov.

Navzoče je pozdravil predsednik KPO tovariš Srečko Klenovšek, ki je že uvodoma nanizal vrsto uspehov, ki so jih delavci dosegli pri proizvodnji premoga, omenil pa je tudi vrsto problemov, s katerimi se srečuje kombinat pri rednem poslovanju. Tudi ostali navzoči so tovariša Kraigherja seznanili s trenutnim položajem v kombinatu, zlasti pa so poudarili nadplansko proizvodnjo na eni strani ter naraščajočo izgubo na drugi strani, zlasti izgubo v DO ZPT.

Perspektiva rjavih premogovnikov v Sloveniji je jasna, so poudarili. Zadnje raziskave, ki so dokaj pozitivne, kažejo, da bodo sedanja in naslednja generacija, pa tudi morda še bodoče, lahko izkoriščale premogovniške zaloge za potrebe električne energije. Da bi dosegli s srednjeročnimi in dolgoročnimi razvojnimi načrti zastavljene proizvodne cilje pri proizvodnji premoga in električne energije, bi morali zagotavljati predvidena investicijska vlaganja. Pred leti zagotovljena sredstva so se v minulih dveh letih lahko uresničila le 50 %. Tovariš Kraigher je bil seznanjen tudi z drugimi problemi. Predstavniki sindikata in samoupravnih organov so ga seznanili s problemom družbenega standarda, zlasti s pomanjkanjem stanovanj za rudarje, s problemom zaposlovanja mladih delavcev, problemom prevetnivega zdravljenja, kakor tudi s problemom še vedno prevelikega izostajanja z dela zaradi neurejenih razmer v prednostnih ambulantah.

V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da bomo kljub stabilizacijskim ukrepom, ki prihajajo in bodo verjetno še prihajali,

dali tudi v kombinatu precejšen delež k temu, da se v kombinatu gospodarska situacija izboljša, predvsem proizvodnja, zlasti z ostrejšim pristopom nagrajevanja po delu. Pravilniki so sprejeti že vrsto let, pa jih še ne izvajamo. Poleg tega je treba omeniti, da je v situaciji, kakršni smo, kjer je reba delati v nadurah, poziv delavskega sveta, naj se dela tudi ob nedeljah, da to nadurno delo zamegljuje vsako nagrajevanje, ker daje več kot kakršen koli napor za delo ob rednem delovnem času.

Pohvaljeno je bilo tudi udarniško delo ob sobotah, oziroma ob nedeljah, ki ga izvajajo tako proizvodni delavci kakor tudi delavci iz skupnih služb, saj tudi delavci skupnih služb glede na fizične sposobnosti pripomorejo s svojim delom na odkopih, ali pa pri čiščenju vozilčkov k večji proizvodnji.

Glede benefikacije rudarjev je bilo jasno poudarjeno, da bi morali vsem, ki želijo in se čutijo zdravstveno sposobne, omogočiti da lahko delajo še nekaj časa, seveda ob ugodnejših pogojih. Glede nagrajevanja rudarjev, menijo, da morajo biti vsi rudarji v Sloveniji nagrajeni po enotnem principu, po enotnih kriterijih, ob enaki organizaciji dela in izkoristku delovnega časa ter vsaj približno enakih delovnih pogojih. Tudi bogate izkušnje, ki smo si jih pridobili, zlasti tiste pozitivne, gredo včasih mimo delavca. Dolžnost vodilnih je, da dajo pravo analizo in prave strokovne podlage. Vsekakor moramo skozi dohodkovni odnos dograditi nedoumljivo pravico delavca v temeljni organizaciji, da to, kar je ustvaril, ostane v njegovih rokah oziroma, da ima oblast nad tem. Razmišljanje, da bodo to opravile delovne organizacije, je nepravilno. Ustvariti je potrebno pravičen odnos med TOZD, da se ustvarijo realnejši odnosi tudi glede internih cen in s tem da pobudo za še boljše delovne rezultate. Ob zaključku razgovora je tovariš Kraigher pohvalil prizadevanja

kolektiva za čim večjo proizvodnjo premoga, zavest rudarjev, ki je vseskozi prisotna, vendar pa moramo ob tem še marsikaj zanj postoriti. Ne moremo graditi našega razvoja le na zavesti posameznega rudarja, ki opravlja svoje delo ob prostih sobotah in nedeljah. Preiti moramo na redni delovni čas, urediti pogoje, da se izvede delo v normalnem delovnem času. Če bi imeli, kot je bilo v razpravi omenjeno, več ljudi, bi uvedli četrto izmeno in istočasno saj za 20 % večjo proizvodnjo. To je prav. Treba je ugotoviti, če niso še kakšne druge ovire npr. vprašanje cene, pridobivanje dohodka ali kaj drugega. Tudi stanovanja za nove delavce se lahko deloma vračunajo iz dohodka in ne samo iz sredstev za skupno porabo. Ustvariti moramo, predvsem za mlade delavce, ki pridejo v rudarstvo, takšno klimo, da bodo osebni dohodki za redno delo taki, da bodo privlačni, da bodo omogočali tako družbeno pozicijo in materialni standard delavcem v jami, ki ga to delo zahteva, ne pa da ga zasluži z garanjem ob sobotah in nedeljah. Javnost je premalo obveščena, da je osebni dohodek rudarja, kakršen je, le za delo ob normalnem delovnem času, ampak da si ga je pridobil z delom ob prostih sobotah in nedeljah. Delavec mora imeti v vsaki proizvodni enoti kriterije, na katerih bo vedel, koliko zasluži. Če bo imel kontrolo, kakšna politika se vodi s tem dohodkom, ki ga ustvarja, potem bo tudi vedel, koliko gre za stanovanje, šport itd. in končno tudi za prehrano ob delu.

Opozoril je tudi na vse reorganizacije in stanje trajnejših rešitev v organizaciji na področju energetike. Te morajo imeti izhodišče dohodkovnih odnosov, kot se sedaj oblikujejo med konkretnimi subjekti. Analizirati je treba te odnose, kaj pomenijo tako za elektrarne itd. kot tudi za premogovnike. Delavec mora biti o tem obveščen, da bo vedel, kako

njegov ustvarjeni dohodek vpliva na vse te zadeve.

Na koncu je odgovoril še na nekatera druga vprašanja, kot je vprašanje gradnje stanovanj, zdravstvenega varstva, vprašanje prehrane med delom in končno tudi o sistemu delitve osebnih dohodkov za enaka oziroma podobna dela.

Ob zaključku je ponovno pohvalil prizadevanja in napore vseh delavcev za doseganje nadplanske proizvodnje premoaga. Premog je enregija, ki jo rabi tako industrija kot individualni potrošnik.

Janez Oberžan

Ob dnevu republike

29. 11. 1943; II. zasedanje AVNOJ-a v Jajcu. Zgodovinski datum. Dan, ko so položeni temelji novi državni tvorbi enakopravnih narodov in narodnosti.

Datum, ki je neizbrisno vklešan v novejšo zgodovino jugoslovanskih narodov in narodnosti. Dan, ki pomeni nenehno ustvarjanje, boj za spreminjanje stvarnosti in ustvarjanje pogojev za preseganje protivojnih in oblikovanje družbe, v kateri parola »Delu čast in oblast« postaja v socialistični samopravni družbi zgodovinsko delstvo. Pomeni, med drugim tudi vsakodnevno potrjevanje delavca kot temeljnega nosilca nadaljnega razvoja in razvijanja ter utrjevanja zavesti, da je delavski razred pod vodstvom svoje avantgardne organizacije sposoben ne le spoznavati in razlagati, temveč tudi spreminjati stvarnost.

Dan republike nam ne pomeni zgolj manifestativno prireditve. Pomenil nam je in pome-

nil nam bo utrjevanje razredne zavesti ter pregled ustvarjenega na eni ter opredeljevanje nadaljnjih nalog pri utrjevanju socialističnega samoupravljanja na drugi strani.

V zgodovinski perspektivi pomeni devetintridesetletnica drobtino v razvoju samoupravljanja, pri krepitvi delavskega razreda in njegove odločujoče vloge za zgodovinski skok. Socialistično samoupravljanje pomeni trdno stalnico našega sedanjega in bodočega razvoja. Kajti navzlic vsem zastojem, objektivnim težavam in subjektivnim nasprotovanjem in slabostim, smo v minulih desetletjih, po sprejetju zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih, dosegli velik napredek tako v zvezi s krepitvijo proizvodnih sil in izboljšanju življenjskega standarda kot v razvoju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Posebno velik napredek smo dosegli po uveljavitvi tako imenovanih delavskih pogojnih amandmajev in po sprejetju nove ustave in Zakona o združenem delu.

Ustvarili smo solidno institucionalno osnovo samoupravnega organiziranega združenega dela. Velik napredek smo dosegli tudi pri krepitvi samopravnega družbenoekonomskega položaja delavcev. Ustvarjene so bistvene ekonomske in družbene možnosti za to, da lahko opravimo nov kvaliteten in odločilen korak naprej v razvoju samoupravljanja: da od upravljanja v imenu delavcev v celoti preidemo na upravljanje delavcev samih in utrdimo samoupravljanje kot prevladujoč produkcijski odnos na vseh področjih družbene produkcije. To pomeni ustvariti takšne razmere, v katerih bodo delavci v združenem delu v celoti upravljali in razpolagali z delovnimi razmerami in rezultati svojega dela ter obvladovali celoten dohodek, ki ga ustvarimo s svojim delom, zlasti pa presežek dela oziroma sredstva razširjene reprodukcije.

Trditi je mogoče — s formalnega gledišča — da ni nobenega dela družbenega dohodka, na katerega delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ne bi imeli nikakršnega vpliva. Prav tako delavci ne delijo niti enega dela dohodka brez kakršnihkoli družbenih meril in omejitev. Resničnost pa je vendarle takšna, da delavci v temeljnih organizacijah združenega dela dejansko obvladujejo samo tisti del dohodka, ki ga samostojno delijo in trošijo znotraj svoje organizacije. To velja predvsem za sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, nekaj manj pa še za amortizacijo in sredstva za razširjeno reprodukcijo. Občutno manjši je vpliv delavcev na dohodek, ki se uporablja za družbeno oziroma splošno porabo. Učinkovito uresničevanje načela svobodne menjave dela med delavci v materialni proizvodnji in delavci v družbenih dejavnostih ob učinkovitem delovanju delegatskega sistema bi omogočilo, da bi delavci v celoti obvladovali tudi to skrb dohodka. Kajti prav razpolaganje s celotnim presežkom dela oziroma sredstvi za razširjeno reprodukcijo je bistvenega pomena za razvitost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in položaja delavca kot gospodarja.

Tudi v naši SOZD še ne moremo biti v celoti zadovoljni s preseganjem obstoječih protislovij. Čaka nas obilica dela, ki mu bomo kos le s tvornim sodelovanjem in delovanjem vseh družbenopolitičnih organizacij in neločljivih delov naše organizacije in slehernega delavca. Pri tem pa mora v našo zavest prodreti spoznanje, ki ga je v delu smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja zapisal Edvard Kardelj, da je »delavec vsak tisti, ki proizvaja s proizvodnimi sredstvi v družbeni lastnini.

Janko Savšek

Sergej Kraigher v Trbovljah

V petek, 19. novembra 1982, se je mudil v Trbovljah Sergej Kraigher, član predsedstva SFRJ. Skupno s svojo ženo Lidijo Šentjunc, članico sveta federacije in drugimi gosti, se je udeležil dopoldan ob 9. uri v domu DPO sestanka političnega aktiva revirskih občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Pogovarjali so se o uresničevanju sklepov in ukrepov, ki so bili sprejeti na 3. seji CK ZKS in CK ZKJ. Visoki gost je v razpravi omenil, da mora potekati omejitev investicij tako, da ne bo ogrozila razvoja proizvodne sposobnosti revirskega gospodarstva.

Istega dne ob 11.30 se je udeležil v sejni sobi SOZD REK EK razgovora s predstavniki kombinata, poslovnimi in samoupravnimi organi ter člani DPO vseh šestih delovnih organizacij in rudnika Laško ter obeh delovnih skupnosti kombinata. Navzoči so bili tudi Lidija Šentjunc, Emil Štern, Zvone Filipovič in drugi. Vseh je bilo preko 40.

O poteku in vsebini razgovora objavljamo poseben prispevek. Razgovor je trajal do 15.15.

Popoldan ob 17. uri je bila v domu DPO seja okrožnega odbora aktivistov OF za revirje in medobčinskega sveta ZZB NOV za revirje. Navzoči so bili Sergej Kraigher, Lidija Šentjunc, Emil Štern, Stojan Batič, prvoborci in številni drugi sodelavci. Ob tej priliki je Karel Vuković, sekretar medobčinskega sveta ZK revirskih občin, izročil Alojzu Ribiču, prvoborcu in našemu dolgoletnemu sodelavcu, bivšemu direktorju rudnika Trbovlje — Hrastnik, visoko državno odlikovanje — Red zaslug za narod z zlato zvezdo. Predsedstvo SFRJ je Alojza Ribiča odlikovalo za njegovo uspešno sodelovanje v NOB in v povojni socialistični izgradnji. Čestitamo! (tl)

Združitev rudnika Laško v SOZD REK Edvarda Kardelja

Z uresničevanjem določil družbenega dogovora o organiziranju energetskega gospodarstva, ki je izvedbeni akt zakona o energetskega gospodarstvu, so bili dani pogoji za ponovno razmišljanje o nujnosti in primernosti priključitve Rudnika Laško v SOZD REK EK Trbovlje.

Znano je, da predstavljajo integracijski procesi novo kvaliteto pri oblikovanju družbeno-ekonomskih odnosov in da terjajo popolnejše organizacijske oblike. V integracijske procese so se po uveljavitvi zakona o združenem delu vključili tudi premogovniki rjavega premoga v revirjih, h katerim sta se kaj kmalu priključila tudi rudnika premoga Senovo in Kanižarica. Ob strani je ostal rudnik rjavega premoga Laško, ki je sedaj dal pobudo za priključitev k našemu kombinatu.

V drugi polovici oktobra so se med predstavniki SOZD REK EK Trbovlje in DO Rudnika Laško pogovarjali o možnostih priključitve v kombinat. Samo nekaj dni pozneje sta se sestala koordinacijski odbor osnovnih organizacij ZS SOZD REK EK in politična koordinacija DO Rudnika Laško, ki sta razpravljala o združitvi rudnika Laško v naš kombinat. Podprli so prizadevanja za združitev rudnika Laško v SOZD REK EK Trbovlje s posebnim poudarkom na uresničevanju določil družbenega dogovora o organiziranju energetskega gospodarstva. Združitev naj bi bila opravljena do 1. januarja 1983, s čimer bi bil zaokrožen proces združevanja aktivnih premogovnikov rjavega premoga v naši republiki.

Delavskemu svetu SOZD REK EK Trbovlje je tako predlagano, da bi razpisal referendum 9. decembra letos.

Predstavitel enovite delovne organizacije Rudnik Laško

Kolektiv Rudnika Laško se je junija 1981 organizacijsko izločil iz DO TIM Laško in se organiziral kot samostojna enovita delovna organiza-

cija, ki sedaj zaposluje 200 delavcev.

Za leto 1982 je Rudnik Laško načrtoval proizvodnjo 40.000 ton premoga in iz naslova stranske proizvodne dejavnosti 150.000 m³ gramoza.

Kot razmeroma majhen kolektiv rudnik v preteklosti ni bil niti s strani DO TIM niti od družbe deležen posebne pomoči in pozornosti, zato se posledice tega odražajo v današnji nizki proizvodnji in produktivnosti, ki je med drugim taka zaradi slabe opremljenosti in tehnološke zastarelosti rudnika.

Zaradi pomanjkanja sredstev niso pravočasno opravili rudarskih raziskav in pripravljalnih del za kontinuirano odkopavanje, kljub temu, da so »C« zaloge premoga visoke povprečne toplotne vrednosti 17,60 MJ/kg (4.200 kcal/kg) ocenjene na preko milijon ton.

Premogovno ležišče je v Rudniku Laško zahtevno za odkopavanje. Na veliki površini se namreč pojavljajo majhni strmo ležeči sloji, ki se vzdolžno in višinsko šestkrat prekinjajo in na novo pojavljajo.

Premog pridobivamo z razstreljevanjem, ročno nakladamo na etažne verižne transporterje in transportiramo v vozičkih od proizvodnih prijemališč z lokomotivo po Glavnem rovu do separacije, oddaljene 3 do 6 km.

Okoli 45 % proizvodnje prodajamo Termoelektrarni Šoštanj, 29 % industriji in 26 % široki potrošnji.

Rudarji v Laškem se zavedajo, da lahko ponovnemu razvoju sledijo samo v tesnejši povezanosti z večjim rudarskim kombinatom in znotraj celotnega elektrogospodarstva SRS.

Tako so samoupravni organi DO Rudnika Laško v preteklih tednih sprejeli spremenjeno odločitev, po kateri prosijo in predlagajo združitev Rudnika Laško v sestav REK EK Trbovlje.

Janko Savšek

Tone Kralj: Pridobivanje in nakladanje premoga na odkopnem delovišču v jami, jedkanica, 1953, (iz cikla Rudarske Trbovlje).

DO 14. DECEMBRA REFERENDUM

Delavski svet SOZD REK EK je na svoji seji dne 22. novembra sklenil, da naj se v vseh TOZD in DS razpiše referendum za čas od 9. do 14. decembra t.l. Člani kolektiva se bomo na referendumu odločali za ali proti o naslednjih zadevah:

— za združitev rudnika Laško v SOZD REK EK

— za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi DO v SOZD REK EK

— o sprejemu sprememb in dopolnitev statuta SOZD REK EK

— o sprejemu sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitve osebnih dohodkov.

Delavci v delovnih skupnostih bodo sprejemali le akt iz zadnje alineje. Podrobnosti glede na čas in kraj poteka referenduma bodo objavljene v posameznih TOZD in delovnih skupnostih.

Vabimo vse člane kolektiva kombinata, da se referendumu zanesljivo udeleže in se izrečejo za predlagane spremembe oziroma združitev rudnika Laško v SOZD REK EK.

IZPOLNJEVANJE DELOVNEGA NAČRTA ZA ČAS OD 1. I. DO 15. XI. 1982

DO TOZD	načrt ton	doseženo ton	+— ton	%	ob dela prostitih sobotah
------------	--------------	-----------------	-----------	---	---------------------------------

DO ZASAVSKI PREMOGOVNIKI

Proizvodnja premoga

Pr. Hrastnik	274.885	291.818,9	+	16.933,9	106,2	18.877
Pr. Ojstro	208.740	197.964	—	10.776	94,8	14.250
Pr. Trbovlje	486.730	541.180,1	+	54.450,1	111,2	38.784,4
Pr. Kotredež	208.650	204894	—	3.756	98,2	12.787
SKUPAJ	1.179.005	1.235.857	+	56.852	104,8	84698,4
od tega						
Retje 80	—	14.919,1	—	—	—	842,4
Ojstro 80	12.100	17.323	+	5.223	143,2	92
Blate	—	29.667,1	—	—	—	397
KO I	—	100	—	—	—	—
KO II	—	8.639	—	—	—	666
Sa pov. kopi		70.648,2				1.997,4

Proizvodnja gradbenega materiala

Pr. Kotredež kamnolom (m ³)	letni načrt 135.000	doseženo 92.464	% 68,5
--	------------------------	--------------------	-----------

Storitve delavnic

RESD Hrastnik (din) — 31. X.	163.580.000	119.546.319,85	73,1
RESD Trbovlje (din) — 31. X.	141.609.000	134.328.949,65	94,9
RESD Zagorje (din) — 31. X.	86.661.000	83.635.803,80	94,3
PJL (din) — 31. X.	70.512.000	58.327.119,45	82,7
Toplarna Hr. (Mwh)	24.600	15.848	64,4

DO SENOVO	načrt ton	doseženo ton	+— ton	%
RP Senovo — 31. X.	90.450	91.731	+ 1.281	101,4

DO KANIŽARICA

RP Kanižarica — 31. X.	88.000	70.800	—17.200	80,5
------------------------	--------	--------	---------	------

DO TERMOELEKTRARNA TRBOVLJE**Proizvodnja električne energije (Mwh)**

	načrt	doseženo	%
PEE—PP	35.500	55.688	156,9
PEE—N	415.000	377.137	90,9
KE	15.000	— 115	—
DO TET	465.500	432.710	93,0

Ostalo — storitve	letni načrt	doseženo	%
Vzdrževanje naprav (din)	—	95,809.131,45	—

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

RIG (din) — 31. X.	502,500.000	457,755.751,60	91,1
ESMD (din) — 31. X.	105,786.000	104,004.799,75	98,3
Avtoprevoz »Zasavje« (t/km)	9,000.000	7,749.433	86,1
Avtoprevoz »Zasavje« (din) — 31. X.	83,960.000	68,592.911,50	81,7

GRAMAT

opekarna (enot)	10,000.000	6,969.867	69,7
kamrolom (m ³)	50.000	43.209,5	86,4

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

SIMD (din) — 31. X.	101.691.000	78,917.027,30	77,6
EIMD (din) — 31. X.	45,406.000	39,118.544,90	86,2

GRAMAT

opekarna (din) — 31. X.	41.258.000	25,031.459,60	60,7
kamrolom (din) — 31. X.	7,202.000	6,159.285,55	85,5
gradb. skupina (din) — 31. X.	6,946.000	5.215.608,65	75,1

Erika Kavčič

V jami Hrastnik zalilo čelo

Dne 4. novembra 1982 je okoli 21. ure na koti A, v polju 88 v jami TOZD Premogovnika Hrastnik, vdrlo tekoče blato. Deset rudarjev, ki so takrat delali na tem čelu, se je pravočasno umaknilo na varno. Proizvodnja tega čela je znašala zaradi dobre opremljenosti in drugih pogojev od 600 do 700 ton premoga dnevno. Blato je zalilo Becorit podporje.

Pritiski so se kmalu po vdoru blata umirili. Kazalo je sprva, da bodo blato kmalu odstranili in u-sposobili čelo za nadaljnje normalno pridobivanje. Vendar so se težave okoli 20. novembra vnovič pojavile. Upajo, da bodo sanacijo uspešno in kmalu dokončali. Trenutno je proizvodnja iz jame Hrastnik precej manjša.

Udarniško

solidarnostno delo v DO ZPT

V DO ZPT so se 9. novembra tega leta dogovorili, da bodo organizirali v novembru in decembru tega leta udarniško delo na pridobivanju premoga v tozdih proizvodnje premoga v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju ter solidarnostno — prav tako udarniško delo pri čiščenju jamskih vozičkov in drugih podobnih delih. Sklep so pričeli dejansko tudi že uresničevati.

Solidarnostnega prostovoljnega dela na soboti 13. in 20. novembra dopoldan so se udeležili člani delovne skupnosti skupnih služb DO ZPT in člani delovnih skupnosti DS ASO in delno tudi DS TSO SOZD REK EK. V glavnem so čistili jamske vozičke na separaciji Trbovlje. Ti so namreč zelo nabiti z razno jalovino, glino, peskom in delno tudi premogom in jih med delovnim procesom ni mogoče redno dovolj očistiti. S tem delom bodo nadaljevali tudi ostale sobote oziroma nedelje do konca leta.

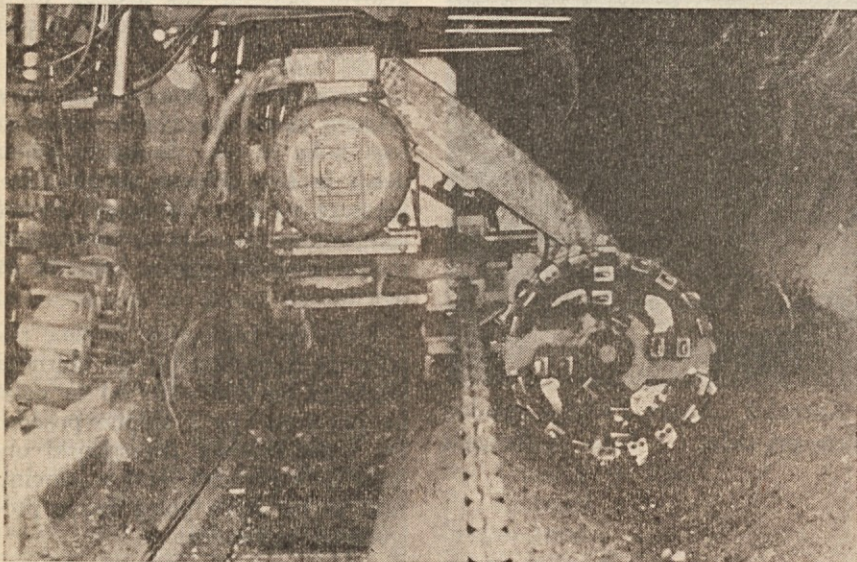
Iz gornjega dela Hrastnika, okoli jaška in rudniških delavnic.

Foto: B. Klančar

Z udarniškim delom pa so pričeli tudi rudarji na odkopnih delovišjih v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, in to v nedeljo 21. novembra dopoldan. Nakopali so 1700 ton premoga. Z akcijo bodo nadaljevali še 5. in 19. decembra 1982, ločeno po skupinah. Tako naj bi vsi člani kolektiva DO ZPT do konca leta opravili solidarnostni oziroma udarniški delavnik. K temu delu pa vabijo tudi delavce DS ASO in DS TSO kombinata ter ostale delavce.

Udeleženci prostovoljnih oziroma udarniških akcij so delali torej brez plačila, dobili pa so brezplačno malico.

S temi akcijami bodo udeleženci prostovoljnega dela doprinesli svoj delež k zmanjševanju izgube v tej DO, ki se pojavlja kljub prekoračevanju proizvodnega načrta. Omočajo pa s tem tudi povečanje količin potrebnega premoga za široko porabo kakor tudi povečane potrebe termoelektričnih objektov po premogu. (tl)

Na čelu AB polja v jami TOZD Premogovnik Trbovlje. Na sliki rezalna glava Ravaguese s hidravličnim samohodnim podporjem Hydromarrel.

Foto: I. Glavač

Jama Kotredež — opravljeno delo v zadnjem obdobju

Da bi ponovno usposobili jamo Kotredež za proizvodnjo premoga, smo že pričeli s pripravami za izdelavo prekopa oz. vpadnika s 3. etaže kota — 140 na 2. etažo v polju — 77 na koti — 131 po beli talnini. Izdelano je že tudi križišče v premogu, saj je ugotovljena debelina sloja na tem delu prekopa okoli 10 m. Na tem delu je sloj premoga zelo zožen. Njegova debelina se nato proti zahodu poveča na povprečno širino okrog 15 m, smerno pa se podaljša na dolžino celotnega severnega krila sloja v tem polju torej na ca 180 m. V

sipalniku S-60 bo za nemoteno proizvodnjo potrebno zamenjati in obnoviti približno 30 m zavojnih drč. Trenutno tesarimo tudi obzidani del prekopa, P-60 — sever z elektro filtrskimi oblikovanci, ki so zelo deformirani zaradi vlage in pritiskov zaradi nabrekanja morske gline.

Nadaljujemo tudi že v preteklem mesecu pričetja dela čiščenja mulja v nadkopu V-76.

Pričeli pa smo tudi obnavljati zračilne zveze v progi na 6. obzorju H-66, kjer bomo trhli opaz med segmenti počistili in naložili

napadli material v še zadosti velikem profilu proge. Preostali del hodnika pa bo potrebno ponovno pretesariti.

Tu ovira delo, ki ga izvajajo delavci iz TOZD RIG področja Zagorja, precej dolga dostavna pot za prazne vozičke in ostali potrebni material za ta dela. Pričeli smo že tudi z deli za saniranje vpadnika V-75 oz. nadaljevanjem del pri čiščenju tega vpadnika pod nivojem 2. etaže do 7. obzorja jame Kotredež. Vpadnik V-75 je bil očiščen do druge etaže z nakladanjem ročno v vozičke, dočim je za preostali del vpadnika predvideno, da ga očistimo z muljno črpalko Schwing, ki je bila nabavljena v ta namen v Zvezni republiki Nemčiji. Nadalje v zvezi s sanacijo v jami Kotredež še tesarimo in povečujemo gaberite v že izdelanih komorah za vrtno garnituro GZL, s katero bi vrtali vrtine poševno v triadni dolomit v smeri neposredno v vdorno mesto pod nivojem 7. obzorja. S temi vrtninami bi preusmerili tok podzemne vode, ki pride iz vdornega mesta v talnino skozi vrtino direktno iz dolomita.

Predvideno je, naj bi izdelali tri poševne vrtine iz že zgoraj omenjenih obstoječih komor, iz katerih so že bile izvrtane tri odvodnjevalne vrtine.

Predvidene vrtine naj bi pod kotom 40 — 60° dosegle vdorno mesto na globini 160 do 180 m.

Nujnost tega ukrepa za vrtnje odvodnjevalnih vrtn direktno iz dolomita narekuje tudi dejstvo, da se čedalje pogostejše pojavljajo zamašitve na vdornem mestu ter spreminjajo mesta dotokov vode v ta predel južne proge. Tako se je dne 25. 10. 1982 pojavila voda v popoldanskem času med komoro za vrtino Kj-1/82 in jaškom J-73/2 v severnem boku proge H-60 jug v količini 2 m³/min.

Dotok se je na tem mestu pojavil še v nekaj dneh, prekinil in nato prestavil v že zgoraj omenjeno komoro Kj-1/82, od koder jo črpamo še sedaj v količini 4 m³/min.

Preostalo količino ca 2 m³/min črpamo še vedno v jašku J-73/2.

Trenutno GZL vrta odvodnjevalne vrtine iz dolomita, katerih

izdatnost pretoka vode je okrog $1,1 \text{ m}^3$.

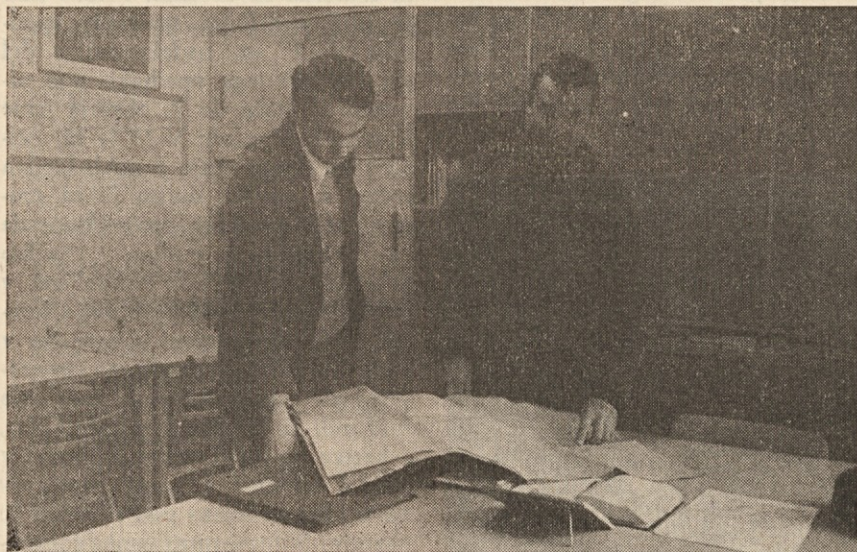
Nadalje vzdržujemo tudi južno progo H-60 — jug, zlasti na območju, kjer so bile izdelane vrtalne komore in del oblomne proge.

Črpalke v črpališču na 6. obzorju redno obratujejo in jih v

primerih obrabe redno obnavljamo.

Pripravljamo še zagon tretje madžarske črpalke OW-300/6-a, ki naj bi bila v pripravljenosti kot stalna rezerva.

Anton Prebil

Tehniški vodja TOZD Premogovnik Kotredež, Anton Prebil z mladim rudarskim inženirjem Igorjem Tomažičem pri delu. Foto: A. Bregant

Potek investicijskih del v letu 1982 na rudniku Kanižarica

Tekom leta 1982 smo v jami rudnika Kanižarica še vedno izvajali investicijska dela za odpiranje »Južnega polja« iz dveh prijemališč, in to z vpadnikom med kotama — 35/ — 150 in vpadnikom med kotama — 125/ — 150.

Vpadnik med kotama - 35/ - 150 je izdelan v dolžini 270 m do kote — 150 pa ga je potrebno izdelati še 200 m. Ta objekt prehaja v dolžini 90 m po laporjih, 150 m po glini in na kraju 30 m po premoju. Naklon vpadnika je 20° , profil izkopane pa 7 m^2 .

Pri izgradnji vpadnika nastopajo izredne težave, kajti v odseku, izdelanem v glini, so veliki pritiski in je delo težko. Potrebno je že pretesariti, problematičen je izvoz izkopanine in dostava repromateriale na delovišče.

Trenutno se delovišče nahaja v premoškem sloju, katerega debelina znaša na tem mestu 8 m. Sloj je tektonsko porušen. Pričakujemo, da bo preostali del vpadnika izdelan po premoju in laporju. V takih hribinah so pogoji dela dosti boljši, zato tudi pričakujemo večje napredke, kot so bili do sedaj.

Preostali del vpadnika v dolžini 200 m nameravamo izdelati deloma vpadno, deloma pa nadkopno s kote 150 navzgor. Po spojitvi obeh vpadnikov, to je med kotama - 35/ - 150 na koti - 125/ - 150, bomo vzpostavili pretočno zračenje, urejeno bo odvodnjavanje in vsa preostala jamska dela razen črpališča bomo izvajali bodisi horizontalno ali nadkopno.

Vpadnik s kote - 125/ - 150 je izdelan. V letošnjem letu so bili

tu zelo majhni napredki, kajti pogoji so bili težavni, prav tako tudi način dela. Ta objekt je namreč izdelan preko južne prelomne cone, kjer se je pojavljala voda in glina. Vpadnik smo izkopavali ročno brez rastreljevanja, podprli pa z betonskimi oblikovanci in TH ločnim podporjem. Pod vznožjem vpadnika izdelujemo smerno progo na koti — 150. Do križišča z vpadnikom med kotama - 35/-150 jo je potrebno izdelati še 10 m. Od tega mesta dalje bosta delali dve delovni skupini, ena nadkop proti koti - 35, druga pa smerno progo na koti - 150.

Investicijska dela v jami so v velikem zaostanku. Način odpiranja tega polja je tak, da sta tu lahko delali le dve delovni skupini, poleg tega pa je ovira še pri izvozu izkopanine in pa izredno slabi montangeološki pogoji, kot sem že omenil.

Izvoz vse izkopanine iz jame poteka po transporterjih do zbirnega bunkerja na koto - 40, od tu dalje na površino pa s skípno posodo. Do sedaj izdelani investicijski objekti so v pretežni meri v jalovini, zato je bil izvoz poleg redne proizvodnje otežkočen.

Z investicijskim programom predvideno opremo postopoma nabavljamo, nekaj problemov pa imamo v zvezi z nabavo elektro opreme.

Glavni ventilator na površini nad ustjem zračilnega nadkopa bomo zamenjali z močnejšim, in sicer v prihodnjem letu. V ta namen izdelujemo ustrezen projekt, ventilatorja pa bomo nabavili v »Klima« Celje. Za obrat družbene prehrane je zbrana vsa potrebna dokumentacija, urejeni so viri financiranja, gradbišče pa je prevzel izvajalec, to je GOK-Črnomelj. Objekt bo izdelan v prvi polovici prihodnjega leta. Kljub naštetim in ostalim težavam si rudarji iz Kanižarice močno prizadevajo, da bi bilo »Južno polje« čimprej odprto in pripravljeno za odkopavanje.

V. B.

V rudniku Raša nadaljujemo z delom

Še pred 2. svetovno vojno, ko je rudnik Raša spadal pod Italijo, so rudarji začeli globiti šaht Ripenda. Izdelali so ga v globini 410 m. Vgradili so šahtno armaturo, postavili šahtni stolp in zgradili strojnico. Po kapitulaciji Italije del na šahtu niso več nadaljevali. Pri odkopavanju premoga v jami Raša je pred leti vdrla slana voda na odkope in celotno jamo poplavlila. Odkopavanje je bilo nemogoče, jamo so opustili ter se preselili v jamo Labin.

Da bi se izognili velikim stroškom s črpanjem vode ter dolgi transportni poti do termoelektrarne Plomin, je DO IU Raša sklenila usposobiti za glavni prevoz ljudi in materiala že skoraj 45 let opuščeni šaht Ripenda. Leta 1980 je DO — RGD TOZD RIG začel z deli na šahtu.

Šaht je bilo treba poglobiti za 211 m. Ta dela smo opravili v dveh fazah: Najprej smo izdelali pilotni šaht 2 krat 2 m od spodaj navzgor po sistemu ALIMAK. V drugi fazi pa širili šaht na $\varnothing$ 5,0 m ter vgrajevali šahtne armature. Ta dela so bila opravljena v dvanajstih mesecih. Na desetem horizontu, to je na koti — 340 m, smo razširili navozišče ter izkopali in zabetonirali temelje za narivalno napravo, šahtne mostičke ter horizontalno in poševno vlečno verigo.

Ko so bila ta dela opravljena, smo pa obstali pred starim bolečim problemom. Treba je bilo začeti z rekonstrukcijo že izdelanega šahta od površine do 14. horizonta v globino 400 m. Ker pa nismo imeli ustrezne opreme, smo začasno (za 6 mesecev) prekinili z delom. V tem času smo nabavili vso potrebno opremo od granikov do izvoznega stroja.

V mesecu februarju 1982 smo ponovno začeli s pripravi na površini. Postavili in montirali smo ustrezne stroje in ostalo šahtno opremo ter po prvomajskih praznikih začeli z menjavo šahtne armature. Istočasno smo vgradili še cevi za kompromiran zrak in vodo.

Do konca novembra smo zamenjali in na novo vgradili 65 kompletov armature ali 325 m. Na 14. horizontu smo vgradili šahtni stolp.

Do konca leta bo armatura do kraja zamenjana.

Za naslednje leto nam preostane še montaža cevi za zrak in vodo do

desetega horizonta ter montaža vodilnic od površine v prosto globino. Verjetno bo treba še opraviti kakšna dodatna ter finalna dela za predajo objekta. Predvidoma naj bi objekt predali investitorju 1. 5. 1983.

Milan Lenič

Proizvodni načrt ZPT za leto 1983

Za leto 1983 načrtujemo proizvodnjo premoga v višini 1,510.000 ton v 265 delovnih dneh. Na premogovnikih predvidevamo tudi obratovanje v dvajsetih prostih sobotah.

Jamska proizvodnja bo v višini 1,350.000 ton, s površinskega kopa Lakonca pa 160.000 ton.

Razdelitev proizvodnje po tozdih:

TOZD	ton/leto	ton/dan
Pr. Hrastnik	320.000	1.208
Pr. Ojstro	227.000	856
Pr. Trbovlje + RŠC	575.000	2.170
Pr. Kotredež	228.000	860
Skupaj jama:	1,350.000	5.094
Površ. kop Lakonca	160.000	—
Skupaj ZPT:	1,510.000	—

Pri proizvodnji ton/dan je upoštevano 265 obratovalnih dni.

V tej proizvodnji predvidevamo, da bo iz jame Hrastnik 20.000 ton kotlovca, iz jame Ojstro 10.000 ton, iz jame Trbovlje pa 40.000 ton separiranega premoga in za TOZD Kotredež 7.000 ton separiranega

premoga v Zg. 7. polju v jami Trbovlje.

Za površinski kop Lakonca načrtujemo cca 200 obratovalnih dni, tako da bo dnevna proizvodnja znašala 800 ton.

V posameznih jamah in na površinskem kopu bodo doseženi sledeči G-Jouli:

TOZD	GJ/t	G-Jouli/leto
Pr. Hrastnik	12.580	4,025.650
Pr. Ojstro	12.640	2,869.454
Pr. Trbovlje + RŠC	9.728	5,593.900
Pr. Kotredež	11.116	2,534.339
Skupaj jama:	11.128	15,023.343
Površ. kop Lakonca	10.000	1,600.000
Skupaj ZPT:	11.008	16,623.343

V letu 1983 bodo učenci iz RŠC imeli delovišče v Zg. 7. polju k. 281 jame Trbovlje s proizvodnjo 30.000 ton. Ker sanacija jame Kotredež še ni v celoti izvršena, bodo zaposleni iz Kotredeža tudi drugo

leto odkopavali v Zg. 7. polju jame Trbovlje, kjer je predvidena proizvodnja v višini 100.000 ton. Odkopavanje premoga v posameznih jamah bo potekalo v sledečih odkopnih poljih:

TOZD Premogovnik Hrastnik

A—kopa k. 88 — jug	ton
A—kopa k. 88 — sever	36.000
A—kopa k. 95 (ostanki)	90.000
D—kopa k. 108	63.000
D—kopa k. 101	27.000
Sev. Talni sklad k. 95	27.000
Vzh. Talni sklad k. 130	25.000
Vzh. Talni sklad k. 122 (priprave)	48.000
S k u p a j :	4.000
	320.000

TOZD Premogovnik Ojstro

Terezija II. polje k. 160—sever	ton
Terezija II. polje k. 160—jug	40.000
Javor sloj k. 150	72.000
Javor sloj k. 140	78.000
S k u p a j :	37.000
	227.000

TOZD Premogovnik Trbovlje in RŠC

Zg. 7. polje k. 292/230	ton
Zg. 7. polje k. 286/283	37.000
Zg. 7. polje k. 281 (RŠC)	22.000
Zg. 7. polje k. 273 (priprave)	26.000
Vode polje k. 245/300	2.000
Vode polje k. 253/230	75.000
Vode polje jug k. 230	44.000
AB—polje k. 287	101.000
AB—polje k. 288/285	78.000
AB—polje k. 299	137.000
AB—polje k. 290/285 (priprave)	48.000
S k u p a j :	5.000
	575.000

TOZD — Premogovnik Kotredež

P—60—4 in 5. etaža — Loke	ton
P—52— sp. etapa 4, 5, 6, 7, 8 et. — Loke	27.000
P—52—zg. etapa — 11, 12, 13 et. — Loke	42.000
jama Loke skupaj:	14.000
P—77 — 2, 3, 4 et. — Kotredež	83.000
Jama Loke in Kotredež skupaj:	45.000
Zg. 7. polje k. 358, 348, 338	128.000
S k u p a j :	100.000
	228.000

TABELA I

Način	PH		PO		PT		PKo		ZPT	
	m	%	m	%	m	%	m	%	m	%
ročno	510	38	320	36	590	28	1120	56	2540	40
strojno	830	62	580	64	1510	72	880	44	3800	60
Skupaj:	1340	100	900	100	2100	100	2000	100	6340	100

TABELA II

TOZD	Klasično		Salzgitter		M. Hydro		Becorit		Skupaj
	ton	%	ton	%	ton	%	ton	%	
PH	—	—	109.000	36	76.000	25	121.000	39	306.000
PO	—	—	109.000	50	40.000	18	69.000	32	218.000
PT	393 000	71	24.000	4	137.000	25	—	—	554.000
PKo	73.000	35	135.000	65	—	—	—	—	208.000
ZPT	466.000	36	377.000	29	253.000	20	190.000	15	1.286.000

Metoda odkopavanja bo enaka kot v letošnjem letu, prav tako višine odkopnih etaž, in sicer: Hrastnik cca 7.0 m, Ojstro 8.0 do 10.0 m, Trbovlje 10.0 m, Kotredež in Loke 10.0 m. V posameznih jamah bomo odkopavali tudi v področjih, nevarnih za vdore vode in mulja, kjer bomo morali upoštevati vse do zdaj izdane ukrepe.

Etažne proge v premogu bomo izdelovali ročno, v čim večji meri pa strojno, t.j. s strojem F6-A. Stopnja mehaniziranosti izdelovanja prog v premogu je razvidna iz TABELE I.

Široka čela bomo podgrajevali s klasičnim in hidravličnim podporjem (trenske stojke; Salzgitter; Marrel-Hydro in Klöckner-Becorit). Ponekod bomo odkopavali z odkopnim strojem Ravageuse, v jami Trbovlje pa bomo drugo leto prvič odkopavali z odkopnim strojem Eickhoff, kjer bo čelo podgrajeno z Marrel-Hydro.

Stopnja mehaniziranosti čel oziroma vrsta podporja je prikazana v TABELI II.

Dolgoletni oskrbnik reševalne postaje na premogovniku Trbovlje. Alojz Knez pri pregledu reševalnih aparatov.

Foto: A. Bregant

V naslednjem letu se bo problem pomanjkanja delovne sile verjetno še nadaljeval, če ne bomo pravočasno uredili in povečali kapacitete

kopalnic v Hrastniku in v Trbovljah. V zadnjem času je namreč veliko vlog za sprejem v delovno razmerje.

Razmere pri skupnem prevozu so se letos precej izboljšale, zato lahko pričakujemo, da ne bo večjih težav. Problematično pa bo odkopavanje v jami Ojstro v Terezija II. polju, in sicer v področju, kjer smo pred leti na k. 170 zaradi velikega vdora vode in blata pustili čca 120 m dolg steber neodkopanega premoga. Za ta predel bo še potrebno dokončno izdelati projekt za odkopavanje.

Alojz Pavčnik

Priprave plana za leto 1983 v Kanižarici

V srednjeročnem planu 1981-85, ki je bil sprejet 24. 12. 1980 je določeno, da bo v letu 1983 proizvodnja premoga 130.000 ton.

Kasnitev raziskovalnih in odpiralnih del v južnem polju kanižarske kadunje nam je proizvodnjo v taki višini onemogočila. Na seji delavskega sveta SOZD REK Edvarda Kardelja, Trbovlje — 28. maja 1982 so se dogovorili, da se količinsko srednjeročni plan proizvodnje premoga pri posameznih delovnih organizacijah ne menja, ampak, da bo v okviru sozda morebitni izpad proizvodnje nadoknaden z dnevnim kopom.

Za prvi osnutek elektroenergetske bilance SR Slovenije za leto 1983 je predvidena proizvodnja premoga v našem rudniku 120.000 ton. Od tega v rednem delovnem času 110.000 ton in v dela prostih dneh 10.000 ton.

Na zborih delavcev 27. 10. 1982 smo poleg obravnave devetmesečnega poslovanja sprejemali osnovne podatke za plan in predlog delovnega koledarja za leto 1983.

Predlog za dosego plana proizvodnje je bil podan v dveh variantah, in sicer:

v 265 delovnih dneh po 415 ton znaša 110.000 ton

v 25 dela prostih dneh 400 ton je 10.000 ton

v 290 obratovalnih dneh pa 120.000 ton

v 265 delovnih dneh po 430 ton znaša 114.000 ton

v 15 delovnih dneh po 400 ton znaša 6.000 ton

v 280 obratovalnih dneh pa 120.000 ton

Druga varianta je podana zato, ker bi bilo težko izvedljivo redno obratovanje v 25 dela prostih dneh. V dela proste dneve je zajet tudi solidarnostni dan.

Pri storilnosti, ki jo merimo v tonah na opravljen delovni dan (8 ur), na odkopu 7,80, v jami 2,45 in na celotnem rudniku 1,50 potrebujemo za dosego planirane proizvodnje 430 delavcev. V staležu zaposlenih so zajeti tudi delavci, ki izvajajo investicijska in vzdrževalna dela. Na zborih je več delavcev zahtevalo, da se plan 120.000 ton za leto 1983. zniža. Vzroki, ki so jih navajali, so v primanjkljaju jamskih delavcev, visoki fluktuaciji (v devetih mesecih leta 1982 se je na novo zaposlilo 130, odšlo pa 124 delavcev) in izvajanju investicijskih del v jami. Delavski svet 28. 10. 1982 osnovnih podatkov za plan 1983 ni verificiral, ampak jih dal ponovno v obravnavo sindikalnim skupinam.

Večina članov kolektiva in članov delavskega sveta meni, da je zastavljeni plan uresničljiv pod naslednjimi pogoji:

— Stalež zaposlenih povečati z zagotovitvijo stanovanj za jamske delavce. Z izgradnjo osemnajststanovanjskega bloka v Kanižarici do sedaj še niso začeli. Dokumentacija za predajo del izvajalcu je v celoti pripravljena, edino 19.000.000 din iz združenih sredstev premogovnikov pri Plansko poslovni skupnosti za premog SR Slovenije ni izločenih, čeprav so bila odobrena že 7. 5. 1982.

— Zagotovitev normalne doba ve in financiranje opreme.

Vsak član delovne organizacije mora opraviti zadano nalogo v celoti.

Tako sprejeti osnovni podatki za plan bodo služili za izdelavo delovnega načrta in finančnega plana za leto 1983, ki ga bomo sprejemali koncem leta 1982.

Pri uskladitvi delovnega koledarja n fonda delovnega časa za leto 1983 imamo en delovni dan več kot TOZD in DO v Trbovljah. Na našem rudniku ugotavljamo fond delovnega časa (po uvedbi 42-urnega tednika), da od koledarskih dni (365) odštejemo nedelje (52), pomnožimo s sedmimi urami (313 x 7) in dobimo 2.191 ur za leto 1983.

Zaradi izvajanja 8-urnega delavnika pa je dejanski fond delovnega časa za leto 1983 2.190 ur 265 delovnih dni po 8 ur je 2.120 ur, 10 praznikov po 7 ur znaša 70 ur.

V delovnih dneh ni zajet solidarnostni dan. To uskladitev moramo čimprej razčistiti.

A. R.

Priprava predloga gospodarskega načrta za leto 1983

Priprave predloga gospodarskega načrta za l. 1983 se odvijajo na dveh področjih, to je:

— planiranje v okviru skupnega prihodka pri proizvodnji električne energije in

— planiranje vseh ostalih elementov v okviru REK EK.

V okviru skupne proizvodnje električne energije je izdelana energetska bilanca, ki opredeljuje količino proizvedene električne energije skupaj in pri posameznem proizvajalcu ter obseg proizvodnje primarne energije (premog) ter menjave el. energije med republikami in drugimi državami. Glavni podatki iz finančnih planov so naslednji:

Proizvodnja in poraba električne energije:

Potrebe:

	GWh
Neposredni odjemalci	2.348
Distribucija	6.501
Ves odjem v SRS	8.849
Izgube prenosa	250
Potrebe Slovenije	
Skupaj	9.099

Proizvodnja skupaj	8.499
Hidroelektrarne	2.980
Termoelektrarne	5.519
Prejem iz BiH	600
Proizvodnja nuklearke	
Krško je planirana na	1.708

Proizvodnja in poraba premoga	ton
Proizvodnja lignita	4.700.000
rjavega premoga	1.750.000
Poraba v TE Šoštanj	3.787.000
v TE Trbovlje	800.000
v TOL Ljubljana	860.000

V okviru energetske bilance so za naš kombinat predlagane sledeče količine:

Proizvodnja el. energije	
1 — 3	25 GWh
4	545 GWh

Proizvodnja premoga	ton
ZPT	1.510.000
RPS	120.000
RPK	120.000

Izvršni odbor ISE je imenoval delovno skupino za pripravo osnutka ovrednotene bilance, to je finančnega plana za proizvodnjo el. energije in premoga. Pri izdelavi tega osnutka je delovna skupina izhajala iz predpostavk, da bi se amortizacija v letu 1983 povečala za 25 %, porabljen sredstva za 17 %, OD za rudniške DO za 18 %, OD za ostale pa 12 % v primerjavi s planom za leto 1982. Tako vrednotenje narekuje ceno energije rjavih premogov ca 206 din/GJ. Po našem mišljenju je zelo vprašljivo, če so takšna izhodišča pravilna.

Do sedaj še niso podana izhodišča z ukrepi tekoče gospodarske politike ali z resolucijo. Posamezniki si lahko v tem času različno razlagajo izhodišča in tako rušijo obstoječa razmerja cen. V tem osnutku še vedno obravnavajo razliko med OD rudarjev v Velenju in Zasavju. Ta razlika je že preko 30 %. Glede na poenotena stališča, da se OD obravnavajo po enakih merilih za posamezne vrste del glede na njihovo zahtevnost in pogoje menimo, da bi morali sindikati o tem spregovoriti in zadevo razrešiti.

V REK EK pripravljajo plane po izhodiščih, sprejetih na delav-

Iz čakalnice v Hrastniku. Na oglasni deski so vedno sveže vesti.

Foto: A. Bregant

skem svetu dne 6. 10. 1982. Do sedaj so pripravljene predlogi za fizični obseg proizvodnje premoga, električne energije, gradbenih izdelkov, za obseg storitev za število delovnih ur. Nadaje so usklajene potrebe med TET in ZPT. Izdelan je tudi plan premoga po sektorjih potrošnje. V okviru poslovne skupnosti, sodelovanjem komiteja za energetiko ter komiteja za tržišče in cene, so bile dogovorjene in razporejene količine premoga za oskrbo široke potrošnje.

Med DO RGD ter proizvajalci premoga (ZPT, RPS, RPK) še ni usklajen program del. Program investicijskih del in aktivnosti poslovnih organov in strokovnih služb na tem področju je v izdelavi. Planiranje na tem področju bo s stališča razpoložljivih denarnih sredstev velika neznanka, saj niti približno ni znano, koliko bo teh sredstev na razpolago v letu 1983 iz posameznih virov (amortizacije, združena sredstva od el. energije, združena sredstva PPS, bančni krediti, komercialni krediti, lastna sredstva).

Kot sem že omenil, še niso podana z ukrepi tekoče gospodarske politike vsa izhodišča za planiranje, zato še nismo pričeli z aktivnostmi izdelave finančnih planov za leto 1983.

Opozoril bi, da se način planiranja v elektrogospodarstvu bistveno razlikuje od načina planiranja v našem kombinatu.

V elektrogospodarstvu najprej izdelajo globalne plane za vse udeležence skupnega prihodka skupaj. Nato te plane sprejmejo na skupščini interesne skupnosti. Šele po sprejetju globalnega plana se razdelijo posamezni elementi na udeležence sporazuma. Ti plani se imenujejo usklajeni plani. Le premog lignit pri REK Velenje in rjavi premog pri REK EK že v prvi fazi planiramo posebej, tako da dobimo plansko interno ceno izraženo v din/GJ. V našem kombinatu planiramo v skladu s 7. poglavjem SaS o združitvi DO v SOZD ter 6. poglavjem statuta SOZD. Postopek je tak, da so nosilci planiranja TOZD in DO, skupne službe SOZD pa so plan dolžne vršiti in uskladiti. Gospodarski načrt SOZD je seštevke gospodarskih načrtov DO.

Glede na zahteve sporazuma, gospodarski položaj DO ter gospodarstvo naše republike in države, je bil podan na zadnji seji delavskega sveta SOZD predlog za sprejetje izhodišča za planiranje za leto 1983.

Delavski svet SOZD je sprejel izhodišče, da je treba pri planiranju zasledovati naslednje cilje:

a) enostavna reprodukcija

— uskladiti je treba potrebe potrošnikov in tržišča z realnimi možnostmi proizvodnje

— določiti je treba realne planske interne in eksterne cene;

— planske elemente za dohodkovne odnose in za izravnavo pogojev gospodarjenja;

— vrsto, obseg in vrednost opravil delovnih skupnosti ter vrednost svobodne menjave dela;

— uskladiti je treba porabo proizvodnih in storitvenih kapacitet med tozdi in DS znotraj SOZD REK;

— vgraditi v planu stabilizacijske usmeritve družbe, zlasti morajo plani doseči akcijsko usmeritev v povečanju produktivnosti, zmanjševanju porabljenih sredstev ter povečanje poslovnosti in odgovornosti;

— plani naj obvezujejo izvajalce, da najmanj dosežejo oziroma v

čimvečji meri presežejo planske cilje ob maksimalnem naporu;

b) razširjena reprodukcija

— opredeliti aktivnost in odgovornost za izvajanje nalog s ciljem doseči pričetek del na gradnji depozije;

— opredeliti aktivnosti in odgovornosti za izvajanje nalog za pričetek del pri izgradnji nove termoelektrarne in toplotarne;

— opredeliti aktivnosti in odgovornosti za izvajanje nalog programa vlaganj v povečevanje proizvodnje premoga in modernizacijo ter izgradnjo družbenega standarda;

— opredeliti aktivnosti in odgovornosti za izvajanje nalog za realizacijo drugih razvojnih in investicijskih načrtov.

Da bi uskladili medsebojne potrebe in interese v SOZD ter v čim večji meri stimulirali proizvodnjo, zmanjšali stroške ter dosegali večjo uspešnost ob izenačevanju pogojev gospodarjenja, je potrebno upoštevati naslednja stališča:

a) za fizične plane

— Planiranje fizičnih količin proizvodov in storitev naj bo realno, upoštevajoč družbene in tržne potrebe. Pri planiranju fizičnih količin je treba izključiti vpliv subjektivnih teženj po takem planiranju, ki dopušča lagodno izpolnjevanje plana.

— Plani naj vključujejo obvezo izvajalcev, da bo fizični obseg proizvodnje dosežen in da bodo zadane naloge realizirane ob istovremnem obvladovanju stroškov in osebnih dohodkov v okviru plana.

— Pri planiranju je treba upoštevati normative, s katerimi vstopajo naši plani v plane Interesne skupnosti ter s katerimi nastopamo pred potrošniki in na tržišču.

— Osnovna smernica so srednjeročni načrti, odstopanja pa naj bodo upravičena le v primeru, če niso izpolnjeni pogoji, ki so izven vpliva delavcev v TOZD in DS SOZD.

— Fizični plani morajo biti usklajeni z Energetsko bilanco SRS za leto 1983.

— Pri planiranju je treba u-

poštevati rezultate poslovanja in analize poslovanja preteklih let.

— Planiranje potreb po premo- gu, drugih proizvodih ter uslugah v okviru SOZD je prioriteto. Nadalje je treba upoštevati, da je naročanje in izvajanje del v okviru REK prednostno pred naročanjem in izvajanjem izven REK EK.

— Pri planiranju je treba upoštevati maksimalni izkoristek vseh izvoznih možnosti.

— Na področju rudarskih gradbenih del ter rudarskih elektrostrojnih del je treba upoštevati smernice o povečanju.

— Obseg dejavnosti, izboljšanje kvalitete in produktivnosti.

— Uskladitev obveznosti in interesov v povezavi z zasavskim gospodarstvom.

b) za ovrednotene plane — finančne plane

— družbeni dogovor za leto 1983;

— ukrepi tekoče gospodarske politike;

— določeni programi ekonomske stabilizacije ter protiinflacijski programi;

— interni akti;

— sklepi organov upravljanja;

— rezultati poslovanja preteklih let ter analize poslovanja;

— medsebojne obveznosti in interesi gospodarstva Zasavja ter interesnih in družbenopolitičnih skupnosti Zasavja.

Prav verjetno bodo ukrepi tekoče gospodarske politike, ki bodo dani v novembru in decembru tega leta še bistveno vplivali na finančne plane, zato jih bo verjetno možno sprejeti šele proti koncu decembra ali v januarju.

Janko Koritnik

Začeto organiziranost moramo speljati do konca

O organiziranosti elektro stroj- ne dejavnosti (ESD) v SOZD REK je bilo v preteklosti že veliko go- vora. S ciljem, da pride do zdru-

žitve te dejavnosti, je bila določena za pripravo osnov komisija in skli- canih več problemskih konferenc. Vse navedene aktivnosti so bile u- smerjene v čim hitrejšo in dokon- čno združevanje ESD. S temi ak- tivnostmi pa nismo prišli dalje od strokovnih podlag za dokončno or- ganiziranost.

Od ustanavljanja SOZD REK pa do danes ESD ni doživela bistve- nejših organizacijskih sprememb. V začetku je uspelo združiti ESD v Hrastniku in Zagorju, v Trbov- ljah pa je bila kot zametek za do- končno organiziranost ESD v SOZD ustanovljena DO Industrijsko montažne delavnice (IMD), o- stale ESD na področju Trbovelj so ostale organizirane tako kot v pre- teklosti.

Na področju ESD opravljajo na- slednja opravila:

— tekoče vzdrževanje naprav pri neposrednem pridobivanju premo- ga,

— vzdrževanje pomožnih naprav pri pridobivanju premoga,

— izvajanje remontnih in pri- pravljanih opravil,

— izdelovanje rezervnih delov in manjšega obsega investicijske o- preme.

Opisana opravila so zelo po- membna za bodočo organiziranost, saj je bilo v smernicah razvoja o- predeljeno, kje bodo določene de- javnosti izvajali.

Osnovni koncept, ki se do danes ni spremenil, je, naj bodo TOZD pridobivanje premoga vključeni sa- mo tisti delavci ESD, ki so vezani na ta proces, vsi ostali pa naj bi se združili in organizirali v novo, v ta namen ustanovljeno DO IMD ali pa v katero drugo DO v SOZD, s tem da se osnovni koncept ne spremeni.

Dosedanje iniciative za pospeše- vanje združevanja so prihajale v glavnem od članov ZK iz DO IMD. Problemske konference so bile dobro obiskane. Vsi prisotni iz vseh krajev in organizacijskih področij ESD v SOZD so izrazili želje, vendar po konferencah niso zaživele aktivnosti znotraj posamez- nih TOZD ESD v cilju združeva- nja.

DO IMD in TOZD RESD Hra- stnik sta s skupnimi močmi izvedla poizkus delnega združevanja za

področje popravil in remontov hidravličnega podporja, vendar zaradi nedodelanega planiranja storitev, materialnega poslovanja, problematike v zvezi z osnovnimi in obratnimi sredstvi, normativi dela in nezainteresiranosti ostalih odgovornih izven DO IMD in RESD Hrastnik, da sprotno dokončno rešimo navedene probleme, ta poizkus ni uspel.

Na osnovi neuspelega »modela« združevanja z znanimi vzroki je potrebno pri bodočem združevanju vse probleme v zvezi s prvinami poslovnega procesa in ostalimi rešursi rešiti pred prehodom na nove organizacijske oblike. Združevanje pa mora potekati celovito in ne delno.

Z novo organiziranostjo in dohodkovno povezanostjo celotnega elektrogospodarstva in premogovništva v SRS potekajo aktivnosti za dokončno organiziranost ESD v SOZD REK po že opisanem osnovnem konceptu. Delovna telesa, ki jih vodijo člani kolektivnega poslovnega organa SOZD REK, imajo nalogo, da pripravijo osnove in predloge za nadaljnje aktivnosti v zvezi z združevanjem.

Cilj združevanja ni samo združevanje, ampak bi s tem dosegli boljše ekonomske učinke na osnovi že izdelane delitve dela, zboljšali bi delovne pogoje predvsem neposrednih proizvajalcev na osnovi združevanja sredstev, omogočen bo lastni razvoj in s tem boljša opremljenost dela, povečana bo produktivnost dela pri pridobivanju premoga in v ESD.

Večja bo socialna varnost tako združenih delavcev, omogočeno bo planiranje in dohodkovna povezanost na celotni tehnološki verigi pridobivanja premoga.

Kljub temu, da ni težko doumeti prednosti združevanja ESD, delujejo v nekaterih sredinah subjektivne sile, ki jim ni do progressa in prilagajanja v prid družbenim ciljem. To dokazujejo dosednji rezultati združevanja. Čas, v katerem živimo in delamo, zahteva spremembo miselnosti, ki temelji na samozadostnosti obstoječih nespremenljivih asociacij.

V tem trenutku moramo napeti vse sile za dokončno združitev ESD v SOZD na področju revirjev. Pri

tem nosijo veliko moralno odgovornost družbeno-politične organizacije, poslovodni delavci in vse napredne sile, ki so v preteklosti dokazale, da v naši družbi pot pelje samo naprej in smo sposobni skupno reševati še kako zapletene probleme.

Mihael Eržen

TOZD RŠC izobražuje zaposlene v kombinatu

TOZD Rudarski šolski center poleg srednjega izobraževanja za mladino organizira in izvaja tudi izobraževanje za zaposlene delavce. To izobraževanje poteka največkrat v obliki tečajev in seminarjev. So še druge oblike, ki pa jih ne izvajajo pogosto. Glede na želje tozgov, predvsem proizvodnje premoga, so najpogostejše tečajne oblike izobraževanja, v katerih si zaposleni delavci pridobijo interno kvalifikacijo (kop. pomočnik, kopač). Pri tem načinu izobraževanja velja poudariti, da bo potrebno glede na zastarelost programov le-te popraviti in jih prilagoditi novim razmeram ter jih dati v potrditev strokovnemu svetu pri PIS za

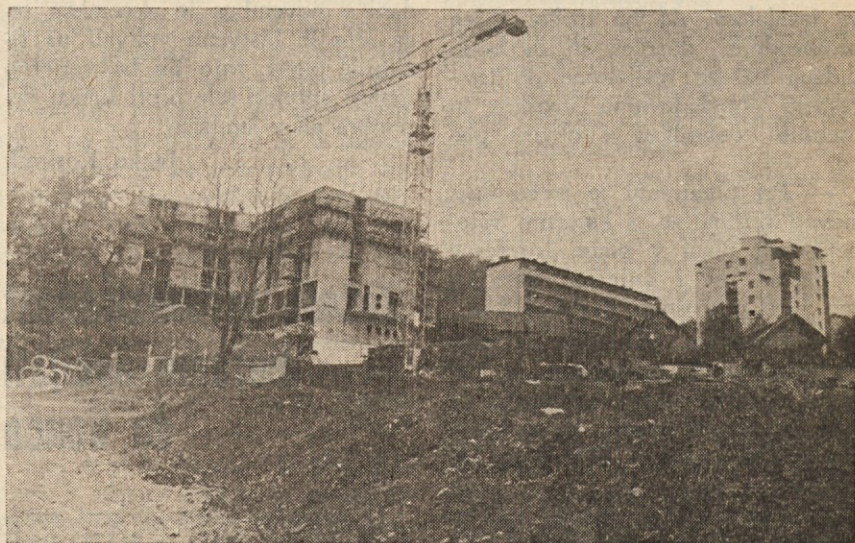
RGU. Te programe bodo morali pripraviti strokovni delavci tehničnih služb iz DO ZPT in DO RGD. Ista skupina strokovnih delavcev naj bi skladno s temi programi pripravila tudi dopolnitve programov, ki so potrebni za dopolnilno izobraževanje (strelci, upravljalci jamske mehanizacije itd.).

Sprememba teh programov izhaja iz zakona o usmerjenem izobraževanju, velja pa ob tem poudariti, da se bodo morali delavci še kako zavedati, da v tako kratkem času kot doslej verjetno v bodoče ne bo možno priti do kvalifikacije, temveč se bodo morali sprijazniti z daljšo obliko izobraževanja.

Tak nov način izobraževanja, ki je usklajen z novimi programi, poteka v nadzorniški šoli, v kateri je 49 slušateljev v dveh oddelkih v Trbovljah in Zagorju. Sedanji ukrepi za pridobivanje energije zahtevajo od rudarstva, da si zagotovi in usposobi čimprej in zadosti kvalificiranih rudarjev.

Zahteve izobraževanja rudarskih kadrov po prilagojenih programih so velike, ti programi pa bodo morali biti prilagojeni znanju in delovnim izkušnjam odraslih.

V zadnjem obdobju tudi opažamo, da se vse manj delavcev REK odloča za izobraževanje. Ta ugotovitev izhaja predvsem iz majhnega števila podeljenih šolnin. Temu vprašanju bo potrebno posvetiti posebno pozornost, kajti opažamo, da kvalifikacijska struktura zaposlenih

Nov dijaški dom v Hrastniku raste z izredno naglico.

Foto: A. Bregant

ni na zadovoljivi ravni. S tem v zvezi velja poudariti, da bo potrebno tudi iz zakona o UI vsako leto objaviti:

— vrste vzgojnoizobraževalnih programov, po katerih bo omogočeno izobraževanje delavcev ob delu in iz dela;

— pogoji na podlagi katerih bodo izbrani kandidati za izobraževanje po posameznih programih;

— pravice in obveznosti delavcev, ki se bodo izobraževali;

— št. delavcev, ki jim bo omogočeno izobraževanje po posameznih vzgojnoizobraževalnih programih ter merila in postopek, po katerem bodo izbrani kandidati, če je njihovo število večje od razpisnega.

Iz tega sledi, da bomo morali izobraževanju posvetiti več pozornosti, da bodo morale svoje storiti tudi kadrovske službe, delavce pa prepričati, da se bodo odločali za izobraževanje.

Jože Omahne

Perspektiva nahajališča premoga Globoko

Dne 11. 11. 1982 so se sestali na iniciativo predsednika PO REK EK predstavniki DS TSO in DO RRP Senovo za REK EK kot nosilca raziskav, dalje Geološkega zavoda Ljubljana kot izvajalca raziskav iz SZE pri Gospodarski zbornici SRS, enote za raziskovanje mineralnih surovin RSS ter Rudarskega inštituta v Ljubljani, ki izdeluje študijo o možnosti eksploatacije na območju Globokega.

Namen sestanka je bil pregledati stanje in dosežke dosedanjih raziskovalnih del in ugotovitve študije o možnosti eksploatacije.

Ugotovitve so bile naslednje:

Na osnovi v letih 1981/82 izvršanih štirinajstih raziskovalnih vrtin je Geološki zavod Ljubljana izdelal obširno poročilo o obsegu izvršenih raziskovalnih del tako geoloških kot hidroloških, laboratorijskih preizkav in analiz. Podane so vse geološke, tektonske in hid-

rološke značilnosti ležišča, ugotovljene zaloge premoga ter zaključki in napotki za nadaljnje raziskave. Podan je tudi program raziskav za leto 1983, ki jih je treba nujno izvršiti še pred pričetkom projektiranja odpiralnih del in izbire odkopne metode.

S štirinajstimi strukturno prospekcijskimi raziskovalnimi vrtinami v skupni dolžini 2432 metrov je bilo ugotovljenih pet slojev premoga, od katerih pride v poštev za odkopavanje samo glavni sloj, ki je debel od nekaj centimetrov do največ 6,4 metra. V tem sloju je jalov vložek, debeline od 0 do 1,6 metra. Bodoča eksploatacija je predvidena le na območju, kjer je najmanjša debelina premogovega sloja dva metra. Na osnovi dosedanjih raziskav so bile ugotovljene v premogovem sloju, debeline nad dva metra, rezerve čistega premoga C_1 — 7.950.000 ton in C_2 — 3.960.000 ton. Potencialne rezerve (D_1) zahodno od območja dosedanjih raziskav se cenijo na 12.400.000 ton. Ugotovljena kvaliteta premoga je dokaj konstantna, s kurilnostjo 9,29 MJ, pepelom 17 %, vlago 42 % in žveplovom le do 1,5 %.

Nahajališče je po strukturi regularen, malo nagnjen, mestoma celo horizontalen sloj premoga, v katerega krovni je najprej vodonosen drobnnozrnat pesek, ki nad nivojem talne vode ne predstavlja težav pri odkopavanju, pod koto 147 m navzdol pa je potrebna njegova osušitev s pomočjo drenažnih prog in vtisnih filtrov. Nad njim je dovolj debel sloj izolacijske gline, ki loči najzgornejši sloj vodonosnega proda. Talnino tvorijo glinasti vložki peska, pod njimi pa vodonosni peski. Nosilnost talnine je nizka, zato bo potrebno tudi te plasti osušiti s sistemom drenažnih prog.

V študiji o možnosti eksploatacije premoga v tem, do sedaj že raziskanem delu nahajališča, je predpostavljena shema odpiralnih in pripravljalnih del ter sistem odkopavanja. Po študiji so objekti odpiranja situirani centralno za vzhodni in zahodni del nahajališča.

Študija je ugotovila, da bo treba jalov vložek zaradi nizke kurilne vrednosti premoga selektivno odkopavati. Predvidevajo strojni izkop z ločenimi fazami izkopa premoga in vložka jalovine in zato tudi izmenič

ni transport premoga in jalovine na površino. Predviden je kontinuiran transport premoga s trakovi in dovoz materiala po sistemu visečih tirov. Nakazana je tudi potreba po črpanju vode v količini ca 7 m³/min iz objektov strateškega drenažnega odvodnjevanja. Za odkopavanje celotne površine so tudi predvideni stroški za odkup površinskih objektov in njihovo sanacijo. Na osnovi ugotovitev študije, da so peski vse do kote + 145 m naravno suhi, bi se v severovzhodnem predelu nahajališča eksploatacija lahko pričela v kratkem času, to je potem, ko bi bili zgrajeni odpiralni objekti ob meji ležišča in bi se v prvi fazi koristili kot izvozni objekti. V času odkopavanja predela, ki ga zajema prva faza, bi se nadaljevala dela pri izgradnji definitivne jamske zgradbe in sistemi postopnega odvodnjevanja peskov skladno z napredovanjem odkopavanja v globino. Predvidena je uvedba širokočelnih odkopov, dolžine do 120 metrov, z uporabo samohodnega hidravličnega podporja z najnižjo možno specifično obremenitvijo tal, ker imajo tla slabo nosilnost. Izkop bi se vršil strojno.

V študiji je ugotovljeno, da je za izdelavo projektov za odkopavanje potrebno v prvi fazi, to je v severnem predelu, ki meji na območje bivšega opuščenega premogovnika zavrtati še osem raziskovalnih vrtin globine od 80 do 140 metrov zaradi detajlnih ugotovitev slojnih prilik in hkrati za prekategorizacijo rezerv iz C_1 v B kategorijo, kar je predpogoj.

Za izdelavo projektov druge faze, to je za izgradnjo definitivne jamske zgradbe in sistema drenažnega odvodnjevanja, je potrebno določiti parametre za projekt odvodnitve krovinskih peskov in določiti mehanske lastnosti zaradi eksploatacije prizadete krovine. V ta namen je potrebno zavrtati še devet raziskovalnih vrtin, od katerih bo moralo biti sedem vrtin opremljenih s piezometrom.

Poleg navedenih raziskovalnih del bo potrebno izvršiti še raziskovalna vrtanja za prekategorizacijo potencialnih C_2 in D_1 rezerv v višje kategorije. V vzhodnem predelu, ki doslej še ni bil raziskan, je predvideno še šest strukturno prospekcijskih vrtin, globine od 100 do 280

metrov, v skupni dolžini 1.150 metrov. Za ugotavljanje hidrogeoloških in geotehničnih karakteristik v tem predelu bi bilo potrebno izvrtati še pet vrtin.

Za naštetih predvideni program raziskovalnih vrtin bi bila potrebna sredstva v višini 43.315.000.— din po cenah iz leta 1982.

Po zaključku raziskovalnih in odpiralnih del ter opremi širokega čela in vzpostavitev transportnih naprav bi sledila proizvodnja 200.000 ton letno. V času priprav za končanje prve faze so potrebne naslednje aktivnosti:

Študija o možnosti odkopavanja premoga v nahajališču Globoko mora biti končana do 15. 12. 1982. Dodatnih osem raziskovalnih vrtin za prekategorizacijo rezerv v severnem predelu mora biti končanih najkasneje do 30. 6. 1983. Vzoredno s tem raziskovalnim vrtanjem mora biti izdelan projekt raziskovalno odpiralnih del iz severovzhodne strani. Končan mora biti do 30. 8. 1983. Pripravljalna dela (priprava gradbišča) morajo biti končana do 30. 12. 1983, tako da bi se odpiralna dela za prvo fazo začela s 1. 1. 1984 in bila končana do 30. 6. 1985, nakar bi sledila poizkusna proizvodnja.

Po končanju odpiralnih del druge faze je predvidena letna proizvodnja v višini 500.000 ton.

Za pospešeno izvajanje projektantskih in pripravljalnih del bo potrebno imenovati projektantski svet. Po končani študiji bo treba investicijo za obseg prve faze prijaviti ISE s podatki o potrebnih sredstvih.

Upam, da sem s tem sestavkom dovolj obširno seznanil bralce našega glasila »Srečno« o perspektivah nahajališča premoga Globoko.

A. J.

Skupščina občine Trbovlje o TE TO III.

Izvršni svet skupščine občine Trbovlje je pri obravnavanju problematike toplotnega ogrevanja mesta do zgraditve TE TO III — na

svoji seji dne 7. oktobra letos sprejel vrsto sklepov, ki se nanašajo na aktivnost okrog izgradnje TE TO — III in ogrevanje.

V teh sklepih je vsebovana nujnost zelo aktivnega in usklajenega sodelovanja revirskih družbeno-političnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij, da se s sprejetjem amandmaja zagotovi izgradnja TE TO III. V sodelovanju z izvršnim svetoma občine Hrastnik in Zagorje ter REK EK je v načrtu organiziranje razgovora z najvidnejšimi funkcionarji v republiki z namenom, da bi jih temeljito seznanili s stanjem in nujnostjo zagotovitve izgradnje TE — TO III. Sklenil je tudi, da bo izvršni svet Trbovlje bedel nad pravočasno pripravo dokumentacije v zvezi z izgradnjo TE TO III v REK EK. Medobčinska gospodarska zbornica revirskih občin je dolžna v okviru sprejetih sklepov voditi aktivnosti za podpis samoupravnega sporazuma o zagotovitvi sredstev za financiranje toplotnega dela TE — TO III., ki ga

bodo sklenile komunalne skupnosti vseh treh občin. Izvršni svet bo nadalje usklajeval interese med vsemi zainteresiranimi dejavniki v zvezi z izgradnjo dodatnih zmogljivosti za ogrevanje mesta Trbovlje, pri čemer podpira predlog o zagotovitvi dodatnih lokalnih virov, kjer je treba upoštevati bodočo TE TO III in temu ustrezno predložiti vso tehnično dokumentacijo.

Vse tri revirske občine so prizadele zaradi stalnega odlaganja začetka gradnje TE TO III s posebnim ozirom na določila svojih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov razvoja v tem srednjeročnem obdobju. Za večino novih stanovanjskih in drugih objektov so namreč računali na to, da jih bo možno ogrevati s toplotno energijo iz novozgrajene TE — TO III že v tem srednjeročnem obdobju.

Zato pa so intervencije komunalnih skupnosti, občinskih skupščin vseh treh revirskih občin in seveda SOZD REK EK še toliko bolj nujne in upravičene.

Poslovni rezultat devetih mesecev

Največ vpliva na izid poslovanja v devetih mesecih t. l. v REK-u je imelo stanje v energetiki republike.

Prihodek od električne energije je bil realiziran samo 78 % v primerjavi s planom. Četudi upoštevamo sezonski vpliv — zadnji trije meseci v letu imajo višjo tarifo za prodajo električne energije — je doseženi skupni prihodek bistveno manjši od planiranega zaradi prekasno in prenizko odobrenih cen. Da bi spoznali rezultat poslovanja DO TET in DO ZPT v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami, ki so v skupnem prihodku elektrogospodarstva, pogledajmo, kakšen je njihov rezultat poslovanja:

OZD:

Izguba v milijonih din:

Dravske elektrarne	136,8
Savske elektrarne	72,4
Soške elektrarne	50,4
Termoelektrarna Brestanica	19,6
Termoelektrarna Šoštanj	464,5
Termoelektrarna Trbovlje	116,7
Termoelektrarna — toplarna	—

Elektro Celje	47,4
Elektro Primorska	13,9
Elektro Gorenjska	43,0
Elektro Ljubljana	54,6
Elektro Maribor	89,7
SKUPAJ:	1.109,0
Rudnik lignita Velenje	354,7
Zasavski premogovniki	235,0
SKUPAJ:	1.699,0

Iz podatkov je razvidno, da je REK v enakopravnem položaju z drugimi, čeprav lahko to ugotavljamo le po višini »pridelane izgube«. Od vseh DO le TOL ni posloval z izgubo in še ta zaradi sezonskega vpliva toplotnega dela, na proizvodnji električne energije pa je imel ca 18 mio izgube. Skupna izguba na proizvodnji električne energije v SRS je torej 1.699 mio din, če pa ne upoštevamo stranskih dejavnosti, ki so dale 380 mio din pozitivnega učinka, pa je izguba v čisti proizvodnji električne energije 2.007 mio din (ali 200 starih milijard).

Vpliv na slabe poslovne rezultate pa je imela prodaja komercialnega premoga, saj so bile tudi zanj cene prekasno (aprila in junija) in prenizko (150 din/GJ namesto 171) odobrene. Namesto planirane cene 171,26 din/GJ, je premog dosegel naslednje dejanske cene izražene v din/GJ:

DO	energetski	komercialni	skupaj
Zasavski premogovniki	133,82	139,35	135,77
RP Senovo	120,69	137,92	129,13
RP Kanižarica	149,38	134,84	138,36

Rezultati poslovanja v REK so odraz stanja v energetskega gospodarstvu v republiki in to neposredno za DO TET, ZPT, RPK in RPS, posredno pa tudi za DO RGD in IMD, saj se morajo slabi pogoji gospodarjenja odražati tudi na tiste, ki so povezani v reprodukcijski verigi.

V kratkih besedah lahko opišemo naslednje načine poslovanja v delovnih organizacijah:

Proizvodnja premoga pri DO ZPT je bila 6,8 % večja kot v enakem obdobju lanskega leta in za 3,8 % večja, kot je bilo načrtano v letnem planu. DO RPS je proizvedla 4,4 % več v primerjavi z lanskim letom in 3,5 % več, kot je bilo načrtano s planom. DO RPK ni dosegla nivoja lanske proizvodnje in je tudi pod letošnjim planom. V celoti vzeto je bila proizvodnja premoga v REK 4,7 % večja kot v preteklem letu in 1,8 % večja, kot je bilo načrtano s plani. Trend proizvodnje je še vedno pozitiven, kar se ponavlja že drugo leto.

Proizvodnja električne energije je 38 % večja od enakega obdobja lanskega leta, je pa še vedno pod planom za 82 %, kar je posledica okvare na turbini.

Vrednostni obseg izvajanja uslug v DO RGD je 40 % večji kot v istem obdobju preteklega leta in je na nivoju letošnjega plana. Proizvodnja gradbenih izdelkov je 14 % nižja, kot je bilo predvideno s planom zaradi problemov plašmaja.

Doseženi poslovni rezultati so: naslednji:

DO ZPT

Celotni prihodek je večji za 67 % v primerjavi z enakim obdobjem pre-

teklega leta, vendar dosega samo 78 % v primerjavi s planom. Kot posledica tega so izkazane izgube po TOZD. Skupna izguba je 235 mio din. Ker je bil fizični obseg proizvodnje presežen, je očitno, da je izguba samo posledica nedoseganja cen, saj so tudi porab-

ljena sredstva na nivoju plana, osebni dohodki pa so pod planom.

DO RPS

Celotni prihodek je 30 % večji od enakega obdobja preteklega leta, vendar dosega samo 84 % planiranega. Izgube sicer ne izkazuje niso pa vkalkulirani skladi, kar pomeni, da je poslovala z motnjami.

Izpad prihodka je posledica nedoseganja cen, saj je ob nadplan-ski proizvodnji, pri planski masi osebnih dohodkov ter pri 4 % prekoračitvi porabljenih sredstev, komaj brez izgube.

DO RPK

Celotni prihodek je 20 % večji kot v enakem obdobju preteklega leta ter 78 % v primerjavi s planom. Poslovni rezultat izkazuje delno formiranje skladov, kar pomeni, da je poslovala z motnjami. Izpad prihodka je posledica nedoseganja cen in nedoseganja fizičnega obsega proizvodnje. Zahvaljujoč ugodni strukturi premoga glede na kvaliteto, poslovni rezultat ni slabši.

DO TET

Celotni prihodek je 97 % večji od enakega obdobja preteklega leta in 91 % v primerjavi s planom. Porabljeni sredstva so 19 % nad planom, obveznosti iz dohodka so po planu, osebni dohodki pa presegajo plan za 1,3 %. Za sklade je vkalkuliran samo simboličen znesek in je pri tem nastala izguba 116 mio din. Slab uspeh je posledica nedoseganja planiranega deleža v skupnem prihodku ter deloma večjega obsega porabljenih sredstev zaradi nepredvidenih povečanih stroškov.

DO IMD

Celoten prihodek je za 74 % večji v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta ter 95 % v primerjavi s planom. Porabljeni sredstva, dohodek in čisti dohodek so po planu, prav tako so formirani tudi skladi po planu. Rezultat je tako ugoden.

Ob tako neugodnih devet-mesečnih rezultatih nas upravičeno že sedaj skrbi, kakšni bodo rezultati poslovanja po zaključnem računu in kaj se da narediti, da se izognemo izgubi in njenim posledicam.

Najpomembnejši ukrepi za izboljšanje stanja so za zadnje tri mesece:

— dosecati čimvečji fizični obseg proizvodnje električne energije, premoga ter storitev;

— dosecati čimboljšo kvaliteto;

— potrošiti čim manj reprodukcijskega materiala in drugih elementov potrošnje, da bodo stroški čim nižji.

Poleg navedenih ukrepov pa pričujemo, kako bi s finančnimi ukrepi spravili rezultat poslovanja na »pozitivno ničlo«. Taki možni ukrepi so:

— sprememba statusa NEK v status objekta v izgradnji, kar bi dalo ca 180 milijonov prihodka več;

— zmanjšanje vkalkulirane amortizacije, kar bo dopuščal novi zakon, ki izide te dni;

— preusmeritev deleža cene električne energije iz razširjene reprodukcije v enostavno reprodukcijo (8 %).

Vsi ti ukrepi imajo značaj prelaganja finančnih problemov na kasnejši čas. V elektroenergetskem gospodarstvu prevladuje stališče, da naj se zagotovi nemoteno poslovanje na nivoju enostavne reprodukcije, čeprav na škodo razširjenosti reprodukcije (investicije). Vsekakor to ne more veljati za premog kot primarni vir - saj s stališča narodnega gospodarstva ne — ker bi imelo zmanjšanje investiranja v proizvodnjo premoga prehode posledice v kasnejšem obdobju.

Janko Koritnik

**DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA I-IX 1982 IN
PRIMERJAVA Z LETNIM PLANOM 1982 TER
DOSEŽENIMI REZULTATI V LETU 1981 I-IX**
DO ZASAVSKI PREMGOVNIKI

Zap. št.	VSEBINA	DOSEŽENO	INDEKS	
		I-IX/1982 (din)	1-9/81	1-9/82 Plan/82
1	2	3	4	
1. CELOTNI PRIHODEK		2.678.508.183,15	167	63
2. PORABLJENA SREDSTVA		1.631.398.862,15	177	67
2.1 od tega amortizacija		165.134.205,00	188	66
3. DOHODEK		1.047.109.321,00	153	56
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA		467.385.128,20	140	75
5. ČISTI DOHODEK		579.724.192,80	166	47
5.1. Del ČD za OD		712.716.524,50	136	71
5.2. SKLADI		102.126.152,65	514	46
6. IZGUBA		— 235.118.484,35	122	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD	—		
	SKL/ČD	—		

DO RUDNIK RJAVEGA PREMOGA SENOVO

1	2	3	4	
1. CELOTNI PRIHODEK		240.724.929,80	130	72
2. PORABLJENA SREDSTVA		123.980.833,25	145	81
2.1 od tega amortizacija		21.398.368,15	129	76
3. DOHODEK		116.744.096,55	116	64
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA		24.620.337,90	118	68
5. ČISTI DOHODEK		92.123.785,65	116	63
5.1 Del ČD za OD		90.943.094,10	134	74
5.2. Skladi		1.180.664,55	10	5
6. IZGUBA		—		
7. Delitev ČD:	OD/ČD	99		
	SKL/ČD	1		

DO RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KANIŽARICA

1	2	3	4	
1. CELOTNI PRIHODEK		185.666.256,67	121	59
2. PORABLJENA SREDSTVA		68.803.663,20	129	69
2.1 od tega amortizacija		15.547.500,00	135	74
3. DOHODEK		116.862.593,47	116	55
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA		28.087.583,05	145	63
5. ČISTI DOHODEK		88.775.010,42	109	53
5.1 Del ČD za OD		81.653.252,20	127	63
5.2		7.121.758,22	43	19
6. IZGUBA		—		
7. Delitev ČD:	OD/ČD	92		
	SKL/ČD	8		

DO TERMoeLEKTRARNA TRBOVLJE

1	2	3	4	
1. CELOTNI PRIHODEK		734.498.579,46	197	68
2. PORABLJENA SREDSTVA		452.730.889,56	191	89
2.1 od tega amortizacija		212.701.577,60	310	75
3. DOHODEK		281.767.689,90	206	49
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA		290.006.832,25	271	75
5. ČISTI DOHODEK		8.239.142,35	—	—
5.1 Del ČD za OD		106.735.587,80	124	76

**DELITEV CELOTNEGA PRIH
ODKA IN FINANČNI IZID PO
BILANCI USPEHA I. IX. 1982**

Doseženi poslovni rezultati v obdobju januar — september 1982 v TOZD, DS in SOZD REK-EK, Trbovlje, kažejo naslednja gibanja:

SOZD REK-EK, Trbovlje

Celotni prihodek v SOZD je dosežen z indeksom 66 torej za 9 % zaostaja za dinamiko letnega plana. Planirana porabljen sredstva niso presežena, beležimo 2 % manj od plana. Dohodek je zaradi velikega deleža v strukturi CP dosežen le z indeksom 59. Obveznosti iz dohodka so na planiranem nivoju. Čisti dohodek, ki za 15 % zaostaja za dinamiko letnega plana, ne zadošča za normalno in načrtovano delitev. Dosežena masa sredstev za OD je za 2 % pod planirano, ostali elementi delitve ČD so doseženi: 37 % SSP, 47 % RS, 46 % za druge sklade in 29 % stanovanjska gradnja od letnega plana. Iz delitve celotnega prihodka je razvidno, da so z izgubo zaključile devetmesečno poslovanje naslednje TOZD:

TOZD.	Izguba (din)
PH	42.979.679,95
PO	2.377.889,40
PKo	189.760.915,00
DO-ZPT	235.118.484,35
PEE	91.997.459,20
VN	24.566.975,45
DO-TET	116.564.434,65
SOZD REK-EK	351.682.919,00

Vzrok za nastalo izgubo, ki se pojavlja predvsem v proizvodnji rjavega premoga in električne energije, je v nedoseganju prihodka skozi prodajo tega proizvoda. Pri analizi doseganja skupnega prihodka skozi proizvodnjo električne energije ugotovljamo, da smo prihodek dosegli v višini 78 % ovrednotene bilance oz., da cene premoga na komercialnem delu dosegamo v enaki višini. To pa pomeni, da bi pri doseganju 100 % prihodka pokrili vso izkazano izgubo in tudi oblikova-

li sklada za normalno poslovanje li v višini enostavne reprodukcije. Če izkazano izgubo primerjamo z izgubo, doseženo v enakem obdobju lanskega leta, ki je bila v višini 250.350.368,00 din, vidimo, da je letošnji rezultat slabši, in sicer za 40 % večje izgube. Druga ugotovitev, ki se kaže iz rezultatov poslovanja pa je ta, da je v letošnjem letu več tozgov, ki poslujejo z motnjami, predvsem izven DO ZPT.

DO — ZPT

Planirani celotni prihodek je dosežen z indeksom 63, kar predstavlja 12 % zaostajanje po dinamiki letnega plana. Kljub nadplanski proizvodnji premoaga je dosežena višina porabljenih sredstev pod planom za 8 %, kar kaže na izredna prizadevanja po zmanjševanju stroškov na enoto proizvoda. Dohodek je zaradi visoke angažiranosti porabljenih sredstev v strukturi celotnega prihodka dosežen z indeksom 56. Obveznosti iz dohodka so na planiranem nivoju (75). DO je izpolnila svoje obveznosti iz svobodne menjave do DS PD. Čisti dohodek je dosežen z indeksom 47 in ne pokriva osebnih dohodkov in ostalih elementov iz čistega dohodka. DO ima 235.118.484,35 din izgube.

DO RRP SENOV

Celotni prihodek DO se je za 3 % približal višini po dinamiki letnega plana (72 %). Porabljena sredstva so za 6 % prekoračila planirana (81 %), dohodek pa je dosežen z indeksom 64. Obveznosti iz dohodka so za 7 % pod planiranimi. Čisti dohodek, ki je dosežen z indeksom 63, ne zadostuje za vse planirane elemente, ampak pokriva samo OD, ki so v mejah planiranih in pa 26 % letnega rezervnega sklada. Ostali elementi čistega dohodka (stanovanjski dinar, sklad SP in PS) niso doseženi.

DO RRP KANIŽARICA

Planirani celotni prihodek je dosežen z indeksom 59, kar

5.2 Skladi	1.589.704,50	92	4
6. IZGUBA	— 116.564.434,65	201	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD	—	—
	SKL/ČD	—	—

DO RUDARSKA GRADBENA DEJAVNOST

1	2	3	4
1. CELOTNI PRIHODEK	636.629.747,65	137	82
2. PORABLJENA SREDSTVA	302.359.639,50	148	94
2.1 od tega amortizacija	34.344.220,35	159	86
3. DOHODEK	334.270.108,15	129	74
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	84.006.805,55	130	79
5. ČISTI DOHODEK	250.263.302,60	129	73
5.1 Del ČD za OD	209.507.897,60	135	84
5.2 Skladi	40.755.405,00	103	43
6. IZGUBA	—	—	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD	84	—
	SKL/ČD	16	—

DO INDUSTRIJSKE MONTAŽNE DELAVNICE

1	2	3	4
1. CELOTNI PRIHODEK	114.842.878,95	124	71
2. PORABLJENA SREDSTVA	43.706.618,25	126	65
2.1 od tega amortizacija	3.003.221,95	218	82
3. DOHODEK	71.136.260,70	123	75
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	22.734.406,95	143	76
5. ČISTI DOHODEK	48.401.853,75	115	75
5.1 Del ČD za OD	32.827.211,55	127	77
5.2 Skladi	15.574.642,20	97	71
6. IZGUBA	—	—	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD	68	—
	SKL/ČD	32	—

DS ADMINISTRATIVNO STROKOVNIH OPRAVIL

1	2	3	4
1. CELOTNI PRIHODEK	30.254.184,50	140	82
2. PORABLJENA SREDSTVA	12.453.500,02	126	82
2.1 od tega amortizacija	1.205.553,45	157	74
3. DOHODEK	17.800.684,48	152	82
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	4.011.741,05	157	88
5. ČISTI DOHODEK	13.788.943,43	151	80
5.1 Del ČD za OD	10.988.108,45	140	74
5.2 Skladi	2.800.834,98	215	124
6. IZGUBA	—	—	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD	80	—
	SKL/ČD	20	—

DS TEHNIČNO STROKOVNIH OPRAVIL

1	2	3	4
1. CELOTNI PRIHODEK	22.953.914,60	130	72
2. PORABLJENA SREDSTVA	4.472.578,45	90	58
2.1 od tega amortizacija	324.662,25	234	48
3. DOHODEK	18.481.336,15	145	76
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	3.036.958,30	163	94
5. ČISTI DOHODEK	15.444.377,85	142	73
5.1 Del ČD za OD	13.114.925,80	152	69
5.2 Skladi	2.329.452,05	105	108

6. IZGUBA	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD 85
	SKL/ČD 15

SOZD REK EDVARDA KARDELJA, TRBOVLJE

1	2	3	4
1. CELOTNI PRIHODEK	4.644.078.674,78	159	66
2. PORABLJENA SREDSTVA	2.639.906.584,38	170	73
2.1 od tega amortizacija	453.659.308,75	217	72
3. DOHODEK	2.004.172.090,40	147	59
4. OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	923.889.793,25	163	75
5. ČISTI DOHODEK	1.080.282.297,15	135	50
5.1 Del ČD za OD	1.258.486.602,00	134	73
5.2 Skladi	173.478.614,15	159	38
6. IZGUBA	— 351.682.919,00	140	—
7. Delitev ČD:	OD/ČD —		
	SKL/ČD —		

pomeni 16 % zaostajanje za dinamiko letnega plana. Porabljena sredstva so za 6 % pod planiranimi, učinek le-teh pa je 55 % doseženi dohodek, ki ni zadosti velik za vse načrtovane elemente delitve. Obveznosti iz dohodka so za 12 % pod načrtovanimi, čisti dohodek pa je dosežen z indeksom 53. Izplačana masa sredstev za OD ne dosega planirane višine saj je za 12 % pod planom. Ostane še 46 % doseženega dela ČD za stanovanjsko gradnjo, 55 % za rezervni sklad, medtem ko za ostale sklade (SSP, PS) ni na voljo sredstev.

DO — TET

Po dinamiki letnega plana DO TET ne dosega planiranega celotnega prihodka (68 %). Porabljena sredstva so za 14 % prekoračila planirana (89 %). Zaradi tolikšne angažiranosti le-teh v celotnem prihodku je doseženi dohodek za 26 % pod načrtovano višino. Obveznosti iz dohodka so na planiranem nivoju (75 %), vendar v taki višini, da porabijo v celoti ustvarjeni dohodek ter je doseženi čisti dohodek že vizgubi. Masa sredstev za OD je na načrtovani višini. DO TET v tem poslovnem obdobju beleži 116.564.434,65 din izgube.

DO — RGD

Čeprav delovna organizacija obdobje ni zaključila z izgubo, pa vseeno posluje z motnjami.

Celotni prihodek je sicer dosežen z indeksom 82, vendar so presežena planirana porabljena sredstva za 19 % po dinamiki plana. Dohodek je tako dosežen z indeksom 74. Obveznosti dohodka so za 4 % nad planiranimi. Čisti dohodek pa je za 2 % manjši in ne zadošča za pričakovane delitve na OD in ostale elemente ČD. Masa sredstev, planirana za OD je za 9 % nad planirano višino po dinamiki plana, skladi pa so pod nivojem polletnega plana.

DO — IMD

DO IMD se je v celoti gledano približala načrtovanim devetmesečnim rezultatom. Celotni prihodek je dosežen z indeksom 71, porabljena sredstva pa z indeksom 65. Dohodek je na planiranem nivoju (75), obveznosti iz dohodka so za 1 % nad planirano višino, tako da je doseženi čisti dohodek točno na načrtovani višini. Ostali elementi čistega — skladi so malenkost pod planiranimi.

DS na ravni SOZD REK-EK (ASO, TSO)

DS ASO in TSO dosegata približno načrtovane devetmesečne rezultate. Celotni prihodek v DS ASO plus počitniški domovi je dosežen z indeksom 82, medtem ko DS TSO z indeksom 72. DS TSO, v celoti gledano, kljub določenim odstopanjem od planiranih višin za-

radi prihrankov pri porabljenih sredstvih in določenih drugih elementov porabe zaključuje obdobje normalno. Normalno pa je svoje poslovanje zaključila tudi DS ASO vključno s počitniškimi domovi.

Nevenka Plevnik

V republiški skupščini razprava o energetiki in cestah

V prejšnji številki našega glasila smo poročali o tem, da sta bila predložena republiški skupščini SR Slovenije dva amandmaja, ki sta se nanašala na gradnjo TE TO III in stanovanja za rudarje. Prvega je pripravila skupščina občine Trbovlje ob soglasju ostalih revirskih občin, drugega pa delegacija iz REK EK.

Dne 26. oktobra 1982 so bili delegati slovenske skupščine seznanjeni z dosedanjim potekom sprememb in dopolnitev temeljev družbenega plana SRS za obdobje 1981 — 1985. Pozvala je vse nosilce družbenega planiranja, da pohitijo s sprejemanjem in spreminjanjem planskih dokumentov, ker sicer plani ne bodo nastajali sočasno in bosta njihova uresničljivost in veljavnost vnovič vprašljivi.

V razpravi na teh zborih republiške skupščine so aktivno sodelovali tudi delegati iz revirskih občin. Matija Koritnik iz Trbovelj je opozoril republiško skupščino, da razvoj Zasavja stagnira, ker se ne more dalje razvijati brez dograjene Zasavske ceste.

Jurij Drnovšek iz Trbovelj pa je opozoril vse delegate, da zaostren pristop pri odločanju o novih naložbah terja tudi sprotno intenzivno strokovno delo, pri čemer je poudaril, da predstavljata premog in elektrika eksistenčno vprašanje razvoja Zasavja in da zavoljo tega zasluži gradnja TE — TO III več pozornosti.

Franjo Krsnik iz Hrastnika je delegate opozoril, da je v spremembenem družbenem planu SR Slovenije ostalo odprto vprašanje graditve oziroma dograditve zasavske ceste, pri čemer je posebej poudaril, da si v Revirjih že 30 let prizadevamo, da bi rešili ta problem.

Franc Kovač iz Zagorja je bil kritičen v svoji razpravi in je ome-

nil nenavaden odnos do naložb v energetiki v Zasavju. Zasavske občine so namreč svoj razvoj načrtovale na osnovi naložb na področju energetike. Poudaril je, da je vsakršno odlaganje pričetka gradnje TE — TO III v Trbovljah škodljivo, ker je eksistenčnega pomena za nadaljnji razvoj premogovništva v Revirjih. (tl)

Odkopno čelo v Vode polju v jami premogovnika Trbovlje, opremljeno s klasičnim jeklenim podporjem. Rudarja pri rušenju in izvlečenju, stojk.

Foto: I. Glavač

Rezultati dosedanjih raziskav na območju Gradac, Griblje, Globoko in Mirna na Dolenjskem

Delavski svet SOZD REK EK je s sklepom z dne 15. 4. 1982 pooblastil predsednika PO SOZD REK EK za podpisnika pogodb za izvedbo raziskovalnih programov in del, ki bodo ne samo na območju DO ZPT, ampak tudi na območjih DO RRP Kanižarica in DO RRP Senovo. Dela bodo financirali iz sredstev doseženih s plačilom dela prodajne cene tekočih goriv.

V te raziskovalne programe oziroma raziskovalna dela so vključene

na širšem območju DO RRP Kanižarica raziskave na območju Gradec — Griblje pri Črnomlju, na širšem območju DO RRP Senovo raziskave premoga na območju Globokega in na širšem območju DO ZPT raziskave premoga na območju Gorenje vasi pri Mirni na Dolenjskem.

Vsa navedena ožja območja so bila vključena v domnevna in perspektivna nahajališča premoga, zato so raziskovalno vrtnanje v obsegu, ki je bil predviden za leto 1982, forsirali in je bilo že končano.

Ugotovljeni so zato že prvi rezultati.

Sprejeti raziskovalni program za območje na ozemlju med Gradcem in Gribljami pri Črnomlju oziroma Metliki je predvideval tri raziskovalne vrtine v skupni globini 560 m ter izdelavo detaljne geološke karte za teren s površino 20 km².

Ta raziskovalni program je bil realiziran v manjšem obsegu od na-

črtovanega, ker so rezultati vrtnja pokazali nepričakovano plitvo ka-

danjo brez ostankov premoga. Na raziskovalnem ozemlju so bile izvrtane štiri strukturno-prospekcijske vrtine, in to na jedro z ben-tonitno izplako, globin 24,1 m, 36.— m, 37.— m in 45.— m.

Po prevrtanju plikvartarnih sedimentov so vse končale v spodnje krednih sivih apnencih, ki so na nekaterih mestih celo koveznosni in močno zdrobljeni ali pa razpokani in zasigani ali brečasti.

Na osnovi teh ugotovitev so bila nadaljnja raziskovalna dela na tem območju prekinjena in končana. Končno geološko poročilo je še v izdelavi.

O rezultatih raziskovalnega vrtnja na širšem območju bivšega premogovnika Globoko pri Brežicah je bil že objavljen članek v 7/82 številki našega glasila »Srečno«. Navedeno je bilo, da je bilo v letih 1981 in 1982 izvrtanih 9 raziskovalnih vrtin in da bodo v letu 1982 zavrtane še tri iz sredstev, doseženih s plačilom prodajne cene tekočih goriv. Da bi zaključili obseg raziskovalnega programa vrtin, ki so bile programirane za I. fazo raziskav, sta bili poleg navedenih raziskovalnih vrtin izvrtani še dve vrtini, katerih stroške bi krila sredstva Plansko poslovne skupnosti za premog (PPS).

V letu 1982 izvrtane raziskovalne vrtine so bile pozitivne, ker so prevrtale celo do 4,55 m debele lignitne plasti z do 0,88 m debelim jalovim vložkom. Z dosedanjimi raziskovalnimi vrtinami je bila detaljnije ugotovljena lega lignitnega sloja, njegova debelina in kvaliteta.

Geološke zaloge v glavnem lignitnem sloju, kjer je debel več kot 2,00 metra, so ocenjene na okoli 8.000.000 ton. Kvalitetni parametri so ugodni tako na pepel in na žveplo. Kurilna vrednost niha med 8,1 in 10,9 MJ/kg. Na osnovi geološke strukture lahko sklepamo, da se lignitne plasti nadaljujejo proti zahodu in da se njihova debelina proti zahodu povečuje, zato je potrebno v naslednjem obdobju z raziskovalnim vrtnjem nadaljevati, da se čimprej ugotovijo razsežnosti lignitnega bazena in oceni geološke zaloge. Ta podatek bi izredno koristil projektantom odpiralnih del. V po-

daljšku opuščenega površinskega kopa lignita na območju Gorenje vasi pri Mirni na Dolenjskem je bilo v severnem in zahodnem podaljšku izvrtanih 8 plitvih vertikalnih vrtin v skupni dolžini 165 m. Štiri raziskovalne vrtine so bile izvrtane v bližini roba bivšega površinskega kopa, po ena pa ob poti Gorenje vasi — Mirna, vzhodno od Gorenje vasi, v neposredni bližini Gorenje vasi in zahodno od Gorenje vasi. Z raziskovalnimi vrtinami je bilo ugotovljeno, da se v podaljšku opuščenega površinskega kopa lignita nahajata dve manjši leči lignita, ki sta ostali še neodkopani.

Prva manjša leži južno od Gorenje vasi 6 m pod površino in je debeline od 3—5,7 m. Proti zahodu in severu se hitro izklini. Nekoliko večja leča se nahaja vzhodno od vasi ob robu bivšega površinskega kopa. Leži v globini 7—9 m, debelina lignitne leče pa variira od 0,5 do 2 m. Ostale raziskovalne vrtine, ki so bile izvrtane 100 do 200 m od roba bivšega površinskega kopa, so bile negativne, ker se lignitni sloj za robom površinskega kopa hitro izklini. Na osnovi te ugotovitve je bilo nadaljnje raziskovalno vrtanje prekinjeno.

S tem člankom in člankom »Rezultati dosedanjih raziskav na območju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja« so opisana vsa raziskovalna dela, izvajana v okviru REK EK z raziskovalnim vrtanjem s površine. Navedeni so rezultati, ki so bili doseženi oziroma ugotovljeni v obdobju prvih devetih mesecev letošnjega leta.

A. J.

Vlaganje v slovenske rudnike rjavega premoga v srednjeročnem obdobju 1981 — 1985

Proizvodni načrt za obdobje 1981-85 v celotnem REK EK je po rebalansu 8.651.000 ton rjavega premoga.

V obdobju 1985-1990 planiramo proizvodnjo 10.334.000 ton.

Za kontinuitete proizvodnje, delno povečanje proizvodnje in posodabljanje tehnološkega procesa so v obdobju 1981-1985 potrebna intenzivna investicijska vlaganja v vseh premogovnikih SOZD. Treba je poudariti, da gre pretežno za naložbo v odpiranje novih odkopnih polj, ki bodo nadomestila izčrpana odkopna polja za zamenjavo iztrošene opreme z novo in za izvajanje rudarskih del, ki morajo zagotoviti največjo možno varnost zaposlenih pri podzemeljskem delu. Pri tem mislim na nujno dreniranje vodonosnih prihrabin, izdelavo novih zračilnih zvez za perspektivno prežračevanje jam, novo varnostno opremo itd.

V posameznih jamah bodo investicijska dela usmerjena:

V jami Hrastnik:

v odpiranje Kotnega polja med savskim in 7. obzorjem in v zapadnem delu jame v odpiranje zalog premoga med 7. obzorjem in koto 0 ob istočasnem dreniranju vodonosnega litvanskega apnenca, prav tako pa v perspektivno ureditev zračanja. Za eksploatacijo na globljih horizontih bo v tem srednjeročnem obdobju izdelana nova zračilna zveza med 7. obzorjem in jaškom Dol.

V jami Ojstro:

odpiranje zalog premoga med kotama 120 in 20 oziroma dnem kadunje ob istočasnem obsežnem dreniranju vodonosnih prihrabin. Istočasno pa bodo izdelovali tudi novo zračilno zvezo do ventilatorske postaje Javor.

Za zagotovitev proizvodnih kapacitet v jami Trbovlje odpirajo Frančiška polje, medtem ko bosta AB in zgornje VII. polje, ki sta bila odprta v začetku tega srednjeročnega obdobja v eksploataciji tudi še v naslednjem srednjeročnem obdobju. V tem srednjeročnem obdobju pa bo zaključeno odkopavanje v Vode polju, Zg. VII. polju pod koto 328 in v VI. polju.

V jami Kotredež

bodo morala biti investicijska vlaganja v obdobju 1983—1985 izredno pospešena pri odpiranju zalog premoga med kotama — 170 in —

230, ker je bilo odpiranje zaustavljeno po vodnem vdoru v letu 1981 na koti — 230. Z vlaganji v letih 1981—85 in delno 85—90 bomo zagotovili proizvodnjo do l. 1994. Nekateri že izdelani odpiralni objekti po investicijskem programu med 7. in 8. obzorjem so bili ob vodnem vdoru zaliti in zapolnjeni z muljem in jih ne bo mogoče obnoviti, temveč bo potrebno izdelati nove, kar bo poleg stroškov sanacije podražilo investicijska vlaganja v jamo Kotredež.

Sanacija po vodnem vdoru poteka uspešno. Od vdora vode v marcu 1981 do sedaj je uspelo znižati nivo vode v vodonosnem dolomitu za 285 m oz. 28 barov z intenzivnimi drenažnimi deli in izčrpavanjem vode.

Pred koncem leta 1982 bo stekla ponovno proizvodnja premoga v polju 77 in tekom leta 1983 v ostalih poljih nad 7. obzorjem. Predvidevamo v letu 1983 tudi pričetek eksploatacije talninskega premoga ob sloju že odkopanega višjekaloričnega premoga nad nivojem kotredežkega rova. Pri tem je potrebno ponovno poudariti, da so zagorski rudarji z izkopom premoga v jami Loke — Kisovec in jami Trbovlje uspeli zadržati obseg proizvodnje, kot je predviden v srednjeročnih planih za leto 1981 in 1982 kljub temu, da je bila jama Kotredež potopljena.

Na separaciji v Trbovljah je predvidena izgradnja nove drobilnice — sejalnice v tem srednjeročnem obdobju.

Z odsejevanjem drobnih vrst komercialnega premoga pred mokrim separacijskim postopkom bo povečan separacijski izplen in zmanjšano onesnaževanje reke Save. S povečanjem kapacitete drobljenja in istočasnim prehodom na transport premoga z gumi trakovi iz jame Trbovlje, kar bo realizirano v celoti v naslednjem srednjeročnem obdobju, ko bodo odpravljena ozka grla pri transportu in drobljenju energetskega premoga iz premogovnika Trbovlje.

V premogovniku Senovo bodo v obdobju 1981—85 investicijska vlaganja usmerjena v odpiranje zalog premoga med kotama 132 in 52 in istočasno modernizacijo transporta

premoga v jami in z uvedbo suhega osejavanja premoga pred mokrim separacijskim postopkom po investicijskem programu I. in II. faza

Z navedenimi investicijskimi vlaganji v tem obdobju bo zagotovljena proizvodnja v srednjeročnem obdobju do leta 1990.

V premogovniku Kanižarica bodo investicijska vlaganja namenjena za odpiranje in istočasno raziskavo zaloga premoga v južnem polju. Dosedanji rezultati pri raziskavah zaloga premoga na tem območju in sprostitve zaloga v varnostnem stebru zagotavljajo perspektivo temu premogovniku za daljše obdobje, pod pogojem, da bodo definitivno odprli in opremili navedeno južno polje za eksploatacijo v tem srednjeročnem obdobju.

Investicijski program

Vlaganja v osnovna sredstva

Za odpiralna dela in modernizacijo tehnološkega procesa so bili za vse našete premogovnike pred pričetkom srednjeročnega obdobja izdelani in odobreni investicijski programi, sedaj pa so v izdelavi aneksi glede na vmesne podražitve in nujne spremembe in dopolnitve med izvajanjem.

Po rebalansu investicijskega plana za obdobje 1981—1985 po cenah iz leta 1980 je potrebno zagotoviti v srednjeročnem obdobju v osnovna sredstva 4.567.000.000 din (štiri milijarde). Od tega je bilo po tekočih cenah vloženih v letih 1981 in 1982 v celotnem REK EK 1.358.000.000 din v osnovna sredstva.

Vlaganja v družbeni standard

V družbeni standard je v srednjeročnem obdobju predvideno vlaganje 605.000.000 din, kar pomeni 705 stanovanj za rudarje in 200 ležišč v samskih domovih.

V letih 1981, 1982 pa je bilo že 239.000.000 din.

Raziskave

Za raziskovalna dela v odkrivanje in pre kategorizacijo zaloga premoga v višje kategorije, kar je predpogoj za dolgoročno detaljno načrtovanje proizvodnje, bo potrebno v tem srednjeročnem obdobju vložiti

659.000.000 din po cenah iz leta 1980. Po tekočih cenah je bilo že vloženih v letih 1981, 1982, 232.000.000 din.

Raziskave so v obdobju 1981-85 usmerjene na področju REK EK v pre kategorizacijo rezerv v obstoječih jamah DO ZPT, DO Senovo in DO Kanižarica, kakor tudi na območjih Kotredež-zapad, Dol-Laško in Globoko.

Z raziskovalnimi deli bo predvidoma do leta 1984 dodatno pre kategoriziranih najmanj 30.000.000 ton premoga iz C₂ v C₁ oz. B zaloge, kar je pomembna številka za dolgoročni razvoj in povečanje proizvodnje rudnikov rjavega premoga v SRS in s tem maksimalno možno oskrbo potrošnikov v SRS z domačimi energetske viri.

Že dosedanje raziskave so omogočile odpiranje dnevnega kopa La-konca, razjasnitev razmer na področju Franciška polja na Amerškove travniku vse na področju Trbovelj, v južnem polju rudnika Kanižarica. Po področju Gradac-Griblje pri Kanižarici in Mirna na Dolenskem smo definitivno ugotovili, da ni eksploatabilnih zaloga premoga.

Na osnovi raziskovalnih del, ki še potekajo in so vzpodbudne na območju Kotredež — zahod, Dol-Laško in Globoko pri Brežicah ter bodo predvidoma zaključene v letih 1984, 1985, predvidevamo še v tem srednjeročnem obdobju pričetek investicijskih vlaganj in dodatno proizvodnjo iz teh jam koncem naslednjega srednjeročnega obdobja.

Vlaganja v termoelektrarno Trbovlje

Slabše kaloričen talninski premog iz premogovnika Trbovlje in drobne vrste mokrosepariranega kvaliteta rjavega premoga uporabljajo za energetske potrebe v TE Trbovlje in TO Ljubljana.

Predvidoma bo v začetku srednjeročnega obdobja 1990—1995 iztrošena TE II do take mere, da bo namenjena le kot rezerva. Do tega roka je predvidena izgradnja nove TET moči 200 MW, namesto sedanje 125 MW elektrarne, ki bo po investicijskem programu stala $11704 \cdot 10^6 = 11.704.000.000$ din po stalnih cenah 1980.

Ker je transport talninskega premoga iz premogovnika Trbovlje,

ki bo predvidoma moker na večji razdalji, vprašljiv in je razen tega na razpolago za izvajanje investicij in kasnejši pogon TE v Trbovljah, je umestna gradnja termoelektrarne — toplarne na lokaciji ob TET II. Iz te TET III bodo oskrbovali potrošnike toplotne energije v vseh treh zasavskih občinah.

Za TET III in deponijo so že izdelani in revidirani investicijski programi v okviru EGS.

Za izgradnjo TET III še ni dokončne odločitve v okviru EGS oziroma ISE. Izdelana pa je optimalizacija gradnje termoelektrarskih objektov v SRS, po kateri je TET III na 1. mestu. Po meddržavni pogodbi s SSSR je odobren kredit za glavno opremo in izvajajo že pripravljajla projektantska dela. V sklopu TET III je predvidena tudi izgradnje centralne deponije za rjave premoge s kapaciteto 600.000 ton.

Vlaganje na proizvedene tone v obdobju 1981—1985 v premogovnike

Iz naslednjih podatkov je razviden obseg vlaganj v obdobju 79, 80, 81 in 82 in predvidena vlaganja v celotnem srednjeročnem obdobju 1981—1985 preračunano na cene leta 1980.

V obdobju 1976—80 je bilo po tekočih cenah vloženih 609.451.000 din (samo ZPT) pri proizvodnji 7025.000 ton oz. vlaganja

	609.451.000
na tono	7.025.000
=	86,75 din/tono

V obdobju 1981 in 1982 je bilo po cenah iz leta 1980 vloženo

v osnovna sredstva	835.000.000
din	
pri proizvodnji	3.272.000 ton
=	255,19 din/tono

V celotnem obdobju pa se predvideva po cenah iz leta 1980 vlaganje v osnovna sredstva in družbeni standard na proizvedene tone v tem obdobju 8.651.000 ton.

osnovna sredstva	4.567.000.000
družbeni standard	605.000.000
skupaj	5.172.000.000
vlaganja din/tono	597,84 din/tono

kar bo zadostovalo za izvršitev zastavljenih nalog.

Po posameznih premogovnikih bodo vlaganja brez stroškov raziskav in investicij pri odpiranju nahajališč, ki bodo dala proizvodnjo koncem naslednjega srednjeročnega obdobja:

v jami Hrastnik, Trbovlje in za modernizacijo tehnološkega procesa:

osnovna sredstva	2.469 . 10 ⁶
družbeni standard	349 . 10 ⁶
skupaj	2.818 . 10 ⁶ (2,8 milijarde)

Planirana proizvodnja 81/85	5.722.000
vlaganja	494,1 din/tono
— jama Kotredež	
investicije	743 . 10 ⁶
sanacija	305 . 10 ⁶
skupaj	1.048 . 10 ⁶ (štiri milijarde)

Planirana proizvodnja 1981—1985	
— 1.199.000 ton	
vlaganja	619,00 din/tono
vlaganja	
s sanacijo	874,00 din/tono

Rudnik premoga Senovo	
osnovna sredstva	
I + II faza	239.000.000
DS I	26.000.000
DS II	42.000.000
skupaj	307.000.000

Planirana proizvodnja 1981—85	
600.000	
vlaganja	511,66 din/tono

Rudnik premoga Kanižarica —	
predvidena vlaganja na tono	
osnovna sredstva	258.000.000
DS	64.000.000
	322.000.000
proizvodnja	690.000
vlaganja	466,66 din/tono

Iz navedenih podatkov izhaja, da je razlika med najvišjimi in najmanjšimi vlaganji na proizvedeno tono v posameznih premogovnikih kombinata (615,00 — 466,66) = 152,34 din/tono. Ta razlika pa bi bila še manjša, če bi upoštevali razlike v kurilni vrednosti premogov iz posameznih jam.

Vsekakor so investicijske namere v SOZD REK EK v obdobju 1981—1985 in tudi v naslednjem obdobju, ko bodo predvidoma gradili

TET III in odpirali jama Kotredež —zapad, Dol Laško in Globoko finančno tudi tehnično zelo zahtevna naloga, s ciljem oskrbovati SRS z domačimi trdimi gorivi oz. električno energijo v maksimalnem možnem obsegu iz našega kombinata.

Ob splošnem pomanjkanju investicijskih sredstev v SRS in tudi v ISE je realiziranje načrtovanih vlaganj v rudnike rjavega premoga v tem srednjeročnem obdobju izredno težka naloga, čeprav so predvidena vlaganja usklajena z republiškimi plani in tudi rebalansi planov.

Pred tehničnimi službami kombinata leži v naslednjih dneh naloga še enkrat proučiti vsa predvidena vlaganja in ugotoviti eventualne možnosti zamikov v investiranju oziroma začasnih rešitev. Pri tem pa nam mora biti vodilo, da moramo tako v tem in naslednjem srednjeročnem planu dosežati v republiških planih predvideno proizvodnjo, kakor tudi, da morajo biti izvedene vse naložbe, ki zagotavljajo varnost zaposlenih v naših jamah.

Tako dopolnjen rebalans plana investicijskih naložb 81/85 bomo predložili v decembru 1982 samoupravnim organom v potrditev.

Strokovne službe DS TSO pa bodo morale v najkrajšem možnem roku izdelati spremembe in dopolnitve investicijskih programov in jih ažurirati po tekočih cenah in tako dopolnjene predložiti organom EGS in ISE v potrditev, za kar so dela že v teku in so nujna, da bi si v letu 1983 zagotovili sredstva za kontinuirano investiranje.

Po predlogu rebalansa plana SOZD REK EK o investicijskih vlaganjih za obdobje 1981-1985, ki je bil izdelan v oktobru 1982 v DS TSO so za leto 1983 predvidena vlaganja po tekočih cenah (1982) v znesku 1950 . 10⁶. Od navedenih vlaganj v osnovna sredstva je bilo predvideno preko ISE zagotavljanje 1644 . 10⁶ din.

Iz plana graditve elektroenergetskih objektov v SRS za leto 1983, ki ga je pripravila strokovna služba EGS dne 10. 11. 1982 in ga predložila odboru za razvoj sledi, da so skupno razpoložljiva energet-

ska sredstva v SRS za leto 1983 6922 . 10⁶ din, ter je predlagana tranša za SOZD REK EK 670 . 10⁶ din oz. le 40,7 % od načrtovanih vlaganj v osnovna sredstva v letu 1983 v SOZD REK EK.

Zmanjšanje tranše na 40,7 % od načrtovane je toliko bolj problematično, ker smo si tudi v preteklem srednjeročnem obdobju in prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja uspeli zagotoviti le cca 50 % načrtovanih sredstev za naložbe v posodobitev proizvodnega procesa, predvsem pa v že omejeno odpiranje novih odkopnih polj, ki nujno v vsakem rudniku nadomeščajo izčrpane dele slojišč.

V kolikor ne bo mogoče pridobiti dodatnih sredstev, preti bistvena upočasnitev izvajanja odpiralnih del ob minimalni nabavi opreme, kar bo nujno povzročilo zmanjšanje proizvodnje premoga v naslednjem srednjeročnem obdobju nasproti predvidenemu povečevanju proizvodnje iz obstoječih jam našega kombinata.

Naj omenim še, da so v teku prizadevanja za pospešene raziskave že omenjenih perspektivnih območij posebej še Globokega, kjer bi bilo možno v severnem delu jame ob realizaciji planiranih aktivnosti pridobiti že v letu 1985-86 dodatno proizvodnjo lignita po 200.000 ton letno.

V osnutkih razvojnih programov REK EK, ki so bili posredovani Republiškemu komiteju za energetiko SRS te dni, so bile nakazane tudi možnosti nadaljnega povečevanja proizvodnje premoga v obdobju 1985-90, če odpremo jama Globoko, sloj talninskega premoga ob že odkopanem sloju višje kaloričnega premoga v sedanji jami Kotredež in sloj kvalitetnega rjavega premoga v jami Dol-Laško in Kotredež — zapad.

Vse navedene namere pa bodo seveda bistveno upočasnjene ob prikazanih trendih investiranja, kar vsekakor ni v skladu z usmeritvami o prednostih vlaganj v primarno energijo, kakor tudi ne z načrtovano maksimalno možno oskrbo SRS z domačimi energetskimi viri.

Metod Malovrh

OB DNEVU JLA

Ob proslavljanju tako pomembnega praznika, kot je 22. december — dan armade, se moramo zavedati, da v naši koncepciji moderne vse-ljudske obrambe ta dan ne predstavlja samo praznik naše operativne vojske — naše JLA, temveč postaja vse bolj praznik vseh drugih komponent odpora — tudi civilne zaščite, teritorialnih enot, pa tudi vseh drugih množičnih organizacij, ki s svojim delom skrbijo, da se med našimi ljudmi krepí obrambni duh in ljubezen do naše domovine — to je tabornikov, planincev in drugih.

Letošnje proslavljanje poteka tudi v znamenju pomembnih obletnic in sicer 40-letnice ustanovitve slovenskih partizanskih brigad in 30-letnice ustanovitve Zveze rezervnih vojaških starešin Slovenije.

Ponosni in zadovoljni smo lahko z našo armado, ki je v težkih časih NOB zrasla iz ljudstva, iz potrebe po svobodi. Svetle tradicije so obvezujoče za danes in za prihodnost. S strategijo SLO se v nekem smislu vračamo našemu narodno-osvobodilnemu boju in njegovim izvorom in silam, s katerimi smo ga zmagoslavno končali. Vendar danes in jutri uveljavljamo izkušnje revolucije v povsem novih in drugačnih okoliščinah. Tedaj se je ljudstvo borilo za svobodo in nov družbeni red, za nekaj, kar nismo imeli in preizkusili. Uspeh je bil odvisen od tega, v koliki meri je uspelo ljudem za te cilje navdušiti in mobilizirati.

Danes in jutri s splošnim ljudskim odporom branimo nekaj, kar že imamo, kar uživamo, vsakodnevno preizkušamo in vrednotimo. Odnos občana in delovnega človeka do SLO ni odvisen samo od tega, kaj želi oziroma se mu obeta v prihodnosti, temveč predvsem od tega, kaj ima danes, od njegovega dejanskega položaja v družbi in seveda tudi od njegove zavesti. Zato v priprave za SLO sodi predvsem nenehno razvijanje in krepitev takšnih družbenih odnosov, ki bodo predstavljali resnični, vsakodnevni, nenehno se razvijajoči neposredni in materialni interes večine občanov in delovnih ljudi.

Albin Hauptman

Na 9. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije

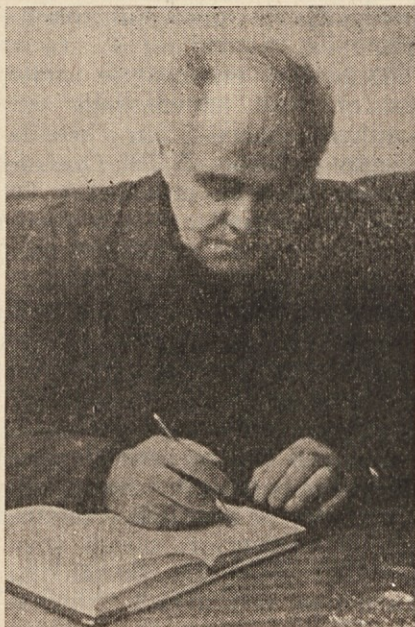
Delavci pričakujejo in s pravico zahtevajo, da zveza sindikatov odločneje izraža njihove enotne razredne interese...

(Iz uvodnega referata predsednika sveta ZSJ).

11. novembra se je pričel v Beogradu 9. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije.

Udeležilo se ga je več kot 1200 delegatov iz vseh republik in obeh pokrajin in več kot 400 gostov ter tuje delegacije.

Po slavnostnem začetku so delegati izvolili kongresne organe in sprejeli poslovnik o delu, nato pa nadaljevali delo v sedmih komisijah. Prva je razpravljala o družbeno-ekonomskih odnosih in razvoju, druga o samoupravnem odločanju delavcev, tretja o dohodkovnih odnosih in delitvi OD, četrta o življenjskem standardu in socialni politiki (v tej komisiji je deloval tudi naš delegat Božo Eberlinc), peta o politični organizacijski in kadrovske krepitvi zveze sindikatov, šesta

Božo Eberlinc, delegat na 9. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije v Beogradu za področje Trbovelj.

Foto: D. Bregant

o mednarodni sindikalni dejavnosti in sedma o jugoslovanskih delavcih na začasnem delu v tujini.

Delegat na tem kongresu je bil Božo Eberlinc, ki je zaposlen v Strojni tovarni Trbovlje že od vsega začetka, saj šteje njegova delovna doba že petintrideset let. Delati je pričel v delavnicah, namenjenih predvsem rudniškim potrebam.

Tovariš Eberlinc dobro pozna probleme delavcev in jim zna prisluhniti, saj je bil z njimi povezan od vseh začetkov, ko se je tudi aktivno vključil v delo sindikatov in za to tudi prejel vrsto priznanj.

Kaj bi povedali o pripravi na kongres?

»S predkongresnimi pripravami nisem bil najbolj zadovoljen, saj so potekale v času dopustov in so se s tem v zvezi pojavljale marsikateri težave.

Delavci so v predkongresnih pripravah jasno in glasno spregovorili o marsikaterih problemih. Naj jih le nekaj omenim: največji je poudarek na delu, delimo pa lahko le tisto, kar smo ustvarili. Treba je spremeniti odnos do dela, načelo delitve po delu in njegovih rezultatih mora veljati za vse delavce v naši družbi, zavzemati se moramo za oživitve proizvodnje, predvsem pa naj se ne bi sindikalne organizacije ukvarjale le z drobnimi vprašanji, temveč vodile boj za spreminjanje položaja delavcev in delavskega razreda.«

Kakšno je težišče dela zveze sindikatov v prihodnjem obdobju?

»Rezultatov, ki smo jih v obdobju med obema kongresoma dosegli v zvezi z rastjo družbenega proizvoda in industrijsko proizvodnjo, zaposlovanjem novih delavcev, gradnjo stanovanj, izboljšanjem življenjskih in delovnih razmer delavcev itd., ne smemo podcenjevati.

Pred nami pa so novi problemi in nove naloge.

Razprave delegatov na kongresu so bile zelo kritične. Naj navedem samo nekaj misli:

Krepiti moramo vlogo zveze sindikatov, saj preko te organizacije delavci najlažje uresničujejo svoje interese v zvezi z delom in življenjem. Uresničevanje načela delitve po delu je zelo pomembno, zato so

naloge in odgovornosti zveze sindikatov na tem področju največje.

V zvezi z zaposlovanjem moramo sprejeti jasna in odločna stališča;

— da odidejo v pokoj vsi tisti, ki so izpolnili pogoje in onemogočimo delo upokojujencem; prepovedati moramo nadurno delo razen v izjemnih primerih; tiste, ki se nočejo prekvalificirati ali sprejeti ponujene zaposlitve pa črtati iz seznama nezaposlenih.

Ne smemo več dopuščati, da smo vsi za vse odgovorni, saj s tem zmanjšujemo odgovornost in ostajamo pri tem, da ni nihče odgovoren.

V prihodnjem obdobju bomo skušali najti možnosti za skrajševanje delovnega dne pri tistih delih in nalogah, kjer so delovne razmere težke in je ogroženo zdravje.

Bodo kakšne spremembe v zvezi z upokojitvijo rudarjev?

»Beneficirana doba pri rudarjih velja kot doslej. Govorili pa so o pre nizkih pokojninah tistih rudarjev, ki se invalidsko upokojujejo.«

Kaj menite v zvezi z ukrepi za gospodarsko stabilizacijo?

»Menim, da so udarili preveč iznenada in da so nekateri premalo preštudirani.

Zveza sindikatov ne bo več dovolila, da bi eni sprejemali napačne odločitve, delavci pa nosili posledice takih odločitev. Vztrajali bomo, da bo zagotovljena preskrba prebivalstva z osnovnimi kmetijskimi in živilskimi izdelki in blagom široke porabe. Zahtevali bomo odgovornost za razne mahinacije, izsiljevanja, umetno povzročanje pomanjkanja blaga, da bi izsilil višje cene. Pomembno vlogo bo pri tem imelo tudi učinkovito delo potrošniških svetov in krajevnih skupnosti.

Kaj bi ob zaključku poudarili?

»Poudarjam, da je delo merilo vsega. Kdor dela, včasih tudi greši, kdor ne dela, pa še bolj greši. Največkrat ne govorimo o tem, da bi več naredili, pač pa, da bi več dobili. Vsi predstavljamo delavski razred, zato imamo vse argumente, da več in boljše delamo.«

Dragica Bregant

40 let Delavske enotnosti

Dne 15. novembra 1942 je izšla prva številka Delavske enotnosti. Od takrat izhaja neprekinjeno že 40 let in velja kot vodilno glasilo slovenskih sindikatov. Za izhajanje Delavske enotnosti so se dogovorili predstavniki političnih in strokovnih delavskih skupin novembra 1942 v Ljubljani. V bistvu je to predstavljal vestnik odbora Delavske enotnosti, s katerim naj bi krepili enotnost delavskega razreda v Osvobodilni fronti in s tem v celotnem narodnoosvobodilnem gibanju. V začetku je Delavska enotnost izhajala občasno, saj so bile takrat izjemno težke vojne razmere. Tiskali so jo na različnih lokacijah v tiskarnah Kozarje, Triglav, Ciklotehnika, Tehnika za severno Primorsko, na Jelovici, Kamniku, Trstu itd. Poleg osrednje so izhajale tudi pokrajinske izdaje iz čisto praktičnih razlogov, in to zaradi pripravljanja prispevkov za objavo in razpečevanja v določenih okoliših.

Delavska enotnost je utrjevala enotnost slovenskega delavskega razreda in krepila njegovo vlogo v NOB. Organizacija Delavska enotnost v Osvobodilni fronti je bila predhodnica enotnih sindikatov, postala pa je 21. maja 1945. po končani vojni, glasilo enotnih strokovnih zvez delavcev in nametščencev Slovenije. Delavska enotnost je še danes osrednje slovensko sindikalno glasilo.

Še pred izidom prve številke Delavske enotnosti v novembru 1942 pa so potekali v okviru te akcije razgovori raznih strokovnih delavskih skupin, na katerih so pripravljali skupna stališča, predvsem za enoten boj proti okupatorju in hkratno izvedbo revolucije.

V času kongresa slovenskih sindikatov so pripravili v Lju-

bljani v oktobru tega leta razstavo na temo »40 let Delavske enotnosti«. To razstavo pa so prenesli tudi v Trbovlje, ki bo v času od 26. novembra do 5. decembra 1982 v likovni galeriji v Delavskem domu Trbovlje. Pripravili so jo v počastitev letošnjega dneva republike s sodelovanjem občinskih zvez sindikatov revirskih občin in medobčinskega sindikalnega sveta revirskih občin. O dnevu in uri otvoritve ter o času trajanja te razstave bomo seznanjeni s posebnimi obvestili sindikalne organizacije.

Delavska enotnost, ki je sedaj TOZD v ČGP DELO, je ob 40-letnici ustanovitve glavnega odbora in začetka izhajanja Delavske enotnosti izdala brošuro z naslovom »Pot slovenskega delavstva v Delavsko enotnost«.

V brošuri so opisana posamezna poglavja o sindikalnem gibanju na Slovenskem od leta 1918 do 1941, nadalje Delavska enotnost v narodnoosvobodilnem boju ter pregled slovenskega strokovnega sindikalnega časopisa do konca 19. stoletja pa do začetka izhajanja Delavske enotnosti. Na koncu pa je še pregled dela Delavske enotnosti od 1942 do 1945 leta. (tl)

Kongres Zveze socialistične mladine Slovenije

Bodimo v tem boju odločni in hkrati sposobni razumeti tudi napake, bodimo predrzni in hkrati preudarni, bodimo neizprosni in hkrati demokratični, bodimo kritični in hkrati dopuščajmo kritiko našega dela skratka, bodimo v tem boju revolucionarno mladostna organizacija.

Iz govora bivše predsednice mladine Darje Colarič na 11. kongresu ZSMS, ki je bil v Novem mestu

od 23. do 24. oktobra letos. Na njem je bil tudi mladinec Rado Žagar, zaposlen kot tehnik v DS TSO. O poteku je povedal naslednje:

»Iz Trbovelj se je poleg mene udeležilo kongresa še pet delegatov. Od 445 izvoljenih je bilo 413 udeležencev. Poleg domačih delegacij iz vse Jugoslavije so bile navzoče še tuje iz Italije, Avstrije, Madžarske in Gruzije. Med sto petimi gosti so bili tudi družbenopolitični delavci — Franc Šetinc, Janez Zemljarič, Andrej Marinc, ki je imel pozdravni govor, Marjan Orožen in drugi. Med pozdravnimi pismi pa je bilo tudi pismo, ki so ga poslali učitelji in učenci iz Osnovne šole Trbovlje.

Kongres smo pričeli s plenarnim zasedanjem. Darja Colarič, predsednica republiške konference ZSMS, je v uvodnih besedah poudarila, da so mladi dobro pregledali predkongresne dokumente in da so v razpravi našli vrsto problemov, ki se pojavljajo v zvezi z usmerjenim izobraževanjem, stanovanjsko problematiko, štipendiranjem, zaposlovanjem, pa tudi o današnji problematiki doma in v svetu so spregovorili.

Delegati smo delali v petih komisijah: Komisiji za družbenoekonomski razvoj — delegat Anton Peršič iz STT in Silvester Umek — pionir; komisiji za upravljanje, kjer

sem delal sam; komisiji za množično in frontno organiziranost ZSMS — Jože Bertole (podpredsednik OK ZSMS Trbovlje); komisiji za preobrazbo vzgoje in izobraževanje — Pavla Škraba, študentka; komisiji za razvoj kulture, prostega časa in telesne kulture — Marija Cestnik, Rudis.«

O katerih problemih so delegati v komisijah največ razpravljali?

»Organiziranju in povezovanju znotraj organizacije je potrebno posvečati veliko več pozornosti s konkretnimi posegi, ki so lahko različni in za vsako okolje v določenih mejah specifični. Osnova za dobro delo celotne mladinske organizacije pa mora vsekakor biti prav v osnovni organizaciji ZSMS.

Področje vzgoje in izobraževanja naj preide iz rok strokovnih institucij in njihovega monopola nad odločanjem v roke neposrednih proizvajalcev..

Naloga slehernega mladince je, da v delovni organizaciji pomaga pri zaposlovanju mladih, saj smo bili pred kratkim tudi mi učenci. Zaradi kadrovske težave, neaktivnosti in nepovezovanja se mladi ne vključujejo organizirano v samoupravo in tako marsikdaj ZSMS ni enakovredna drugim družbenopolitičnim organizacijam.

Glede vzgoje, preživljanja prostega časa in kulture je naša prva naloga, da poiščemo in nakažemo rešitve, čeprav pravimo, da tudi cesta vzgaja človeka.

To je le nekaj, o čemer smo razpravljali mladi. Še zdaleč pa nisem niti omenil vseh nakazanih problemov in smernic za razreševanje oziroma za bodoče delo.

Ob zaključku smo izvolili naslednje mladince v organe Republiške konference ZSMS: Andreja Brvarja, predsednik; podpredsednico Sašo Dragoš, Bojana Žlendra pa za novega sekretarja Republiške konference ZSMS. Sprejeli smo smernice za nadaljnje delo, do večjih sprememb statuta pa ni prišlo.«

Kaj bi ob zaključku povedali mladincem v Trbovljah?

»Mladina je aktivna predvsem v tistih krajevnih skupnostih, v katerih je aktivna tudi krajevna konferenca SZDL. Mladina na trboveljskem področju v centru slabo de-

Rado Žagar, naš sodelavec iz DS TSO, se je udeležil 11. kongresa ZSMS v Novem mestu kot delegat trboveljske mladinske organizacije.

Foto: D. Bregant

luje, za delo ni zainteresirana, je premalo povezana, išče svoje poti in se ukvarja z drugimi stvarmi. Vse prevečkrat mladi premalo poznajo probleme v krajevnih skupnostih, ne vedo, kaj je to krajevna samouprava, kako se v delo mladina sploh lahko vključi in kje je njeno mesto. Posledica tega pa je, da drugi odločajo v imenu mladih in da v organih družbenopolitičnih organizacij ni mladih. Mislim, da bomo morali najti pristop k mladim v Trbovljah, saj so mladi v ostalih krajih Slovenije precej bolj aktivni.«

Dragica Bregant

11. kongres ZSMS je potekal letos v Novem mestu. Udeležili so se ga tudi delegati iz revirskih mladinskih organizacij.

Foto: Drago Jamnik

XI. kongres ZSMS Bodimo kritični, neizprosni in hkrati demokratični

Odbor za pripravo 11. kongresa ZSMS se je na pobudo večjega števila OK ZSMS odločil, da se začetek kongresa ZSMS premakne s petka na soboto, in sicer 23. november 1982. Razlogi za takšno

odločitev so bili sledeči: delegati in gostje, med njimi je bilo več kot dve tretjini zaposlenih delavcev, so v petek še lahko povsem normalno delali. Večji del tehnične osebja pa je bil po en dan manj v Novem mestu, prihranili smo električno energijo, gorivo za avtobusne prevoze po Novem mestu, delegati so imeli možnost priti na kongres le z javnimi prevoznimi sredstvi. S takšno spremembo so se mladi pridružili uresničevanju stališč, da moramo tudi take oblike družbenopolitičnega delovanja prilagoditi stabilizacijskim prizadevanjem.

Tako se je šele v soboto dopoldan s plenarnim zasedanjem začelo delo najvišjega vrha slovenske mladine. Predsednica RK ZSMS Darja Colarič je v uvodnem delu opozorila, da smo spoznali resničnost naših družbenih razmer, kar smo tudi zapisali v naše kongresne doku-

mente. ZSMS še ni tista prava množična organizacija, vendar se je danes resnično okrepila njena frontnost, predvsem zaradi uveljavljanja vseh specifičnih, pogosto nasprotujočih si mnenj in interesov, krepitev dela v osnovnih življenjskih pogojih. Vemo, da kongres slovenskih mladincev ni bil usmerjen v iskanje splošnih opredelitev razvoja, saj časa za ponavljanje priznanj, in že prevečkrat izrečenih ocen, kratkomalo ni bilo.

»Bodimo v tem boju odločni in hkrati sposobni razumeti tudi napake, bodimo predrzni in hkrati preudarni, bodimo neizprosni in hkrati demokratični, bodimo kritični in hkrati dopuščajmo kritiko našega dela, skratka, bodimo v tem boju revolucionarna mladostna organizacija.« S temi besedami je Darja Colarič jasno opredelila naše bodoče delo.

Drago Jamnik

Učenca rudarske šole iz TOZD Rudarski šolski center se uvajata v delo na širokočelnem odkopu v jami Trbovlje, ki je opremljen s samohodnim hidravličnim podporjem Hydromarrel.

Foto: I. Glavač

Nezadostna udeležba delegatov v skupščinah SIS v Trbovljah

Volitve delegatov za samoupravne interesne skupnosti v aprilu 1982 so pokazale visoko zavest delavcev, saj smo poročali, da je bila udelež-

ba odlična. Z volitvami odnosno izvoljenimi delegati smo bili prepričani, da bomo presekali navado ali pa razvado neaktivnosti delegatov

na skupščinah SIS. Vsi izvoljeni delegati so bili pred volitvami seznanjeni, da so evidentirani za delegate, vsi so dali tudi pismeni pristanek za izvolitev. Toda danes? TOZD Premogovnik Trbovlje in del delavcev RŠC sestavlja konferenco delegacije, imajo dve delegatski mesti v skupščini. Konferenco sestavljata dve združeni delegaciji in šest posebnih delegacij, v katerih deluje 70 delegatov.

TOZD Separacija premoga ima dve združeni in šest posebnih delegacij, v katerih deluje 62 delegatov. Tako bi lahko naštevati za vsako TOZD in delovno skupnost, kakšne delegacije ima in koliko delegatov štejejo. Navedem naj le skupne podatke samo za področje Trbovelj:

DO ZPT ima 208 delegatov, ki sestavljajo deset združenih delegacij in dvanajst posebnih, med temi sta dve konferenci delegacij in imajo vsi skupaj za vsako skupščino pet delegatskih mest.

DO RGD ima 86 delegatov, sestavljajo deset splošnih delegacij z eno konferenco, za vsako skupščino imajo tri delegatska mesta.

DO IMD ima 55 delegatov, ki sestavljajo eno posebno in štiri združene delegacije, vsi so združeni v konferenco delegacije z enim delegatskim mestom.

DO TET ima 61 delegatov, ki sestavljajo šest združenih delegacij, imajo eno konferenco delegacij ter za vsako skupščino SIS dve delegatski mesti.

Na nivoju SOZD DS ASO in DS TSO je 27 delegatov v dveh splošnih delegacijah, ki so združeni v konferenco delegacije z enim delegatskim mestom.

Se pravi, na področju v Trbovljah je bilo izvoljenih 437 delegatov za SIS, ki so združeni v trinajst splošnih delegacijah, dvajset združenih in dvanajst posebnih. Imajo šest konferenc delegacij ter dvanajst delegatskih mest. Skupno pride na 36 delegatov le eno delegatsko mesto ali v povprečju povedano 36 delegatov izvoli enega delegata, ki se naj udeleži zasedanja skupščine SIS družbenih dejavnosti in SIS materialne proizvodnje.

Iz poročila, ki nam ga je poslala strokovna služba SIS družbenih dejavnosti, je razvidno, da je udeležba nezadostna. Prvi delegat konference delegacij TOZD Premogovnik

Trbovlje se ni udeležil skupščine SIS za otroško varstvo in kulturne skupnosti, drugi delegat je manjkal na skupščini SIS otroškega varstva, kulturne skupnosti, skupnosti socialnega skrbstva, raziskovalne skupnosti ter zdravstvene skupnosti. Delegata TOZD Separacija Trbovlje ni bilo niti enkrat na izobraževalno skupnost, skupnost otroškega varstva, telesnokulturno skupnost ter raziskovalno skupnost. Iz konference, kjer je nosilec TOZD RESD Trbovlje ni bilo delegata na skupščino otroškega varstva, iz DO IMD ni bilo delegata na kulturno skupnost, iz TOZD PEE-T ni bilo delegata na telesnokulturno skupnost ter skupnost socialnega skrbstva, iz konference delegacij na nivoju SOZD pa še ni bilo delegata na telesnokulturno skupnost, skupnost socialnega skrbstva ter raziskovalno skupnost. Najbolj redno se udeležujejo zasedanj skupščin delegati DS SS DO TET in delegati DS SS DO ZPT.

Oktoberški rekord

Po podatkih Splošnega združenja premogovnikov Jugoslavije in statistične službe so jugoslovanski premogovniki v oktobru letos nakopali 5,088.412 ton vseh treh vrst premoga — črnega in rjavega ter lignita.

Napram lanskem oktobru je bila proizvodnja v letošnjem oktobru višja za 5,9 %. Na ta način je bil dosežen rekorden izkop, saj se je proizvodnja v enem mesecu letos povzpela že drugič čez pet milijonov ton. V izjemno težkih okoliščinah nam rekordna proizvodnja premoga pride še kako prav. Rekordni izkop dokazuje, da je bil dosežen v glavnem zaradi izrednega prizadevanja rudarjev za čim višjo proizvodnjo. Še mnogo večji pa bi bil ta uspeh, če bi bila na voljo potrebna sredstva za modernizacijo starih in odpiranje novih premogovnikov. K tako dobremu rezultatu so bistveno pripomogli rudarji tudi s sobotnim in nedeljskim delom, pa tudi s prostovoljnim delom

in ponekod tudi z medsebojnimi tekmovanji.

Pri doseženem rekordnem izkopu premoga imajo velik delež tudi rudarji premogovnikov našega kombinata — ZPT, Senovo in Kanižarica.

Dosežena rekordna proizvodnja

pa ne sme biti slepilo, namreč, da se proizvodnja zvišuje tudi ob manjših vlaganjih ali celo brez njih. V letu 1983 bo treba proizvodnjo dvigniti za 14 %, vendar brez izdatnih investicijskih vlaganj ne bo šlo. (tl)

Problematika izostankov z dela na rudniku Senovo

V današnji situaciji je med drugim tudi odsotnost z dela eden glavnih stabilizacijskih problemov v gospodarstvu. Pri rudniku dnevno zasledujemo odsotnost z dela in ugotavljamo, da je ta v vedno več-

jem porastu. Iz naslednjih podatkov je razvidno, da je odsotnost z dela izredno visoka, saj je v skupnem odstotku med najvišjimi v SOZD REK EK za obdobje I-VI—I-IV/82.

Vzroki odsotnosti	OBDOBJA					
	1979 %	1980 %	1981 %	I-VI/82 %	I-IX/82 %	I-VI/82 SOZD %
bolani	12,29	12,62	11,96	11,80	11,97	9,3
nezgode	0,98	1,05	1,35	1,80	1,53	1,4
letni dopust	9,38	9,53	10,45	9,90	10,98	8,0
izredni dopust	0,48	0,45	0,53	0,40	0,32	0,5
neopravičeni	1,53	1,59	0,90	1,30	1,38	0,9
ostalo	0,18	0,26	0,25	0,40	0,40	0,2
skupaj	24,84	25,50	25,44	25,60	26,58	20,30

Evidenca odsotnosti z dela zaradi bolezni do 30 dni pa izkazuje naslednje stanje :

OBDOBJA					
Povprečno mesečno	1979	1980	1981	I-VI/82	I-IX/82
število primerov	144	139	164	152	158
izgubljeni dnevi	775	751	793	857	812
stalež in učenci	429+4	432+4	445+6	452+6	452+5

Ker so izostanki z dela zaradi bolezni in neopravičenih nad vsemi predvidenimi poprečji, smo pristopili k podrobni izdelavi analize vzrokov, ki pogojujejo stanje. Nadalje smo napravili imensko analizo od primera do primera za obdobje I-VI/82 in ugotovili naslednje:

— Za vse zaposlene smo organizirali družbeno prehrano za delovne dni in za jamske delavce tudi dodatno hladno malico. Od 1. 8. 1982 dalje pa še dietno prehrano.

— Organiziran je prevoz na delo in z dela za 230 delavcev.

— Organizirano je preventivno zdravljenje, za katerega še ni največ

interesa (17 delavcev v letu 1982).

— Organizirani so preventivni (letni) zdravstveni pregledi (287 pregledov v letu 1981).

— V lastnih počitniških kapacitetah (45 ležišč) je organiziran odlič delavcev (v letu 1982 aktivnih delavcev 62).

— Rudnik razpolaga s stanovanjskim fondom 396 družinskih stanovanj in samskim domom (46 ležišč), v njem je 148 delavcev.

— Pogodba z zdravstvenim domom o odrejanju bolniškega staleža od 22. 6. 1972 (zdravnik ambulan-te na Senovem).

— Pogodba o kontroli bolnikov od 1. 5. 1979 z VARNOST DE Novo mesto.

— Povprečna starost zaposlenih 31. 12. 1981 je bila 36,9 let, v jami pa 35,6 let.

— Fluktuacija delovne sile do 31. 10. 1982 — prihod 53, odhod 48.

— Delovni pogoji so izboljšani.

— Redna obravnava poročil o varstvu pri delu na DS.

— Mesečna obravnava izostankov na KPO, izvršilnem odboru, na komisiji za delovna razmerja, DPO in DS ter zborih delavcev.

— Opozorila zdravstveni službi glede nenormalnega staleža.

Iz poimenske analize bolnih in neopravičenih pa je ugotovljeno naslednje:

— največkrat so izostali zaradi bolezni delavci naslednjih starostnih skupin:

stari do:	let:	delavcev
	21	12
	24	13
	25	12
	28	13
	29	19
	43	14
	52	12

(ali skupaj 95)

Od skupnega staleža je bilo v bolniškem staležu kar 308 delavcev ali do 45. leta starosti kar 226 delavcev, samo 82 pa od 46 do 60 in več let. Nadalje je ugotovljeno, da so pretežno mladi delavci bolehal petkrat in celo večkrat. Od skupnega števila 67 primerov je stanje sledeče: petkrat je bolehalo 26 delavcev, šestkrat — devet delavcev, sedemkrat — pet delavcev, osemkrat — pet delavcev, devetkrat — sedem delavcev, desetkrat — pet delavcev, enajstkrat — trije delavci, dvanajstkrat — pet delavcev, trinajstkrat — en delavec in štirinajstkrat — en delavec.

Neopravičeni izostanki:

Tudi neopravičene izostanke imajo pretežno mladi delavci. 543 izostankov je imelo 103 delavcev. V obdobju I—VII/82 je večina izpod zakonske meje, t.j. 7 dni ali skupaj 83 delavcev pretežno iz jame.

Mnogo je tudi primerov, ko se neopravičeno izostali naknadno opravičijo zdravstveni službi, njihovu konziliju, pa tudi odboru za

varstvo pravic. Tak način povzroča težave v ustrezni zdravstveni službi in nepovoljno vzdušje med zaposlenimi, predvsem tistimi, ki dosledno upoštevajo red in disciplino.

Tudi plačilo odškodnine za neopravičene izostanke ni dovolj učinkovito, čeprav je bilo v letu 1981 stanje že boljše, je sedaj mnogo slabše, saj je v devetih mesecih porast 0,48 %.

Kljub prizadevanjem, da bi ne-disciplinirani delavci spremenili odnos do reda in discipline, smo ugotovili, da je stanje koncem septembra napram letu 1981 mnogo slabše, saj so izostanki iz leta 1981 (25,44 %) porasli na 26,58 %, kar je 1,48 % povečanje.

Stanje je narekovalo, da so vsi merodajni samoupravni in družbenopolitični organi obravnavali navedeno problematiko in zavzeli stališče, da je zadnji čas, da bodo za tiste, ki se redu in disciplini nočejo podrediti, pristojni samoupravni organi v bodoče primorani izvajati nove zakonske predpise, ki izhajajo iz Zakona o delovnih razmerjih. Tudi zdravstvena služba bo morala ugotoviti ali je upravičeno tako stanje (11,97 %) bolniških izostankov pri rudniku Senovo in več pozornosti posvetiti kadrom, ki bedijo nad zdravstvenim stanjem delavcev v rudniku. Tudi sodelovanje med zdravstveno službo in rudnikom bo potrebno še bolj okrepiti.

Da bomo delovni načrt rudnika nemoteno izvajali, je nujno, da vsi tisti, ki so do sedaj neopravičeno povzročali težave pri realizaciji, spremenijo svoj odnos do del in nalog pri rudniku Senovo.

Anton Pleterski

SPOMLADI PREHOD NA POLETNI ČAS

Dne 16. novembra t.l. so delegati zveznega zbora skupščine SFRJ sprejeli zakon o merjenju časa. Zakonski osnutek je bil že dalj časa v razpravi, pa tudi na dnevnem redu skupščine in je doživel precej sprememb.

Najpomembnejše v novem zakonu je določilo, da bo Jugoslavija u-

skladila svoj čas z geografsko najbližjimi državami v srednji in zahodni Evropi. Tako bomo od konca marca 1983 dalje pa do jeseni prihodnjega leta vstajali in začeli delati uro prej. O premaknitvi ure bomo pravočasno seznanjeni spomladi prihodnjega leta.

Stanovanjska problematika v REK EK še vedno zelo neugodna

Po številu stanovanj, ki jih trenutno posedujemo v SOZD REK EK na posameznih področjih (Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, DO Kanižarica in DO Senovo), stanje ni tako pereče. Na področju Trbovelj je 2358 stanovanj. Če pa porazdelimo to število po uporabnikih, potem je stanje sledeče: upokojeanci posedujejo 907 stanovanj, tuji 489 in le 962 jih zasedajo aktivni člani kolektiva, 326 pa je trenutno prosilcev. Veliko stanovanj je v zelo slabem stanju. Po vsem tem nam mora biti jasno, da je stanovanjski problem še kako pereč.

Enako je na področju Zagorja. Od 1193 stanovanj jih zasedajo upokojeanci 631, 149 stanovanj tuji in le 413 zasedajo aktivni člani, 15 pa je prosilcev za stanovanja.

Na področju Hrastnika zasedajo upokojeanci od 852 kar 357, tuji 128 in le 367 stanovanj zasedajo člani kolektiva, 101 pa je prosilcev.

V DO Kanižarica zasedajo upokojeanci 10 od 69 stanovanj, tuji delavci štiri stanovanja in 55 člani kolektiva, 40 pa je prosilcev.

V DO Senovo imajo upokojeanci 176 od 396 stanovanj, tuji delavci 81 in le 137 člani kolektiva, 20 pa je prosilcev.

Skupno število stanovanj v REK EK je 4868, od teh jih zasedajo upokojeanci in tuji 2932, kar je 60 %, in le 1936 člani kolektiva, kar je 40 %. Skupno število prosil-

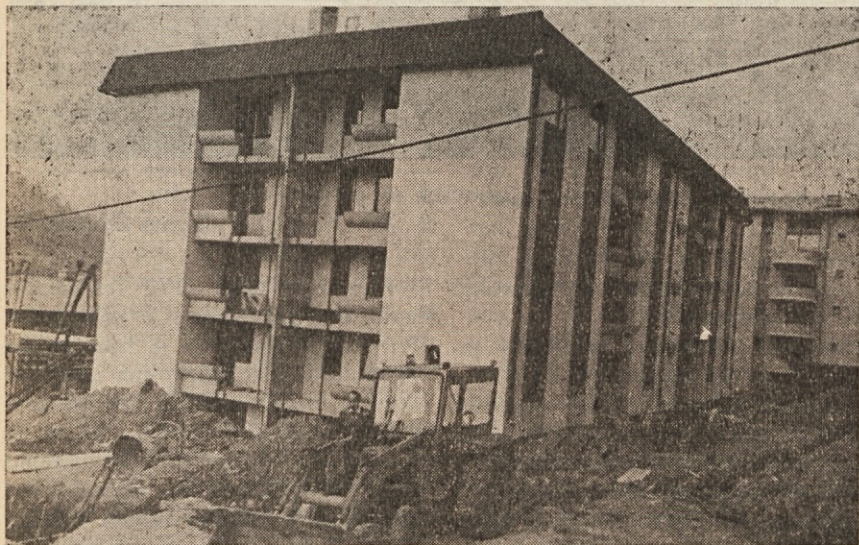
cev za stanovanja v REK EK je trenutno 607. Večina od teh je brez stanovanja ali prebiva v tujih stanovanjih. Prosilci za stara stanovanja pa žele stanovanja, v katerih sedaj živijo, zamenjati, ker so premajhna za njihove družine, večini pa neprimerna za bivanje. Kljub pospešeni stanovanjski izgradnji se stvari ne premaknejo na bolje. Cena kvadratnega metra stanovanjske površine raste, že vložena sredstva pa postopoma razjeda inflacija. Tako nezadostna stanovanjska izgradnja pa ima še vrsto drugih posledic

Upravičena neučakanost prosilcev, ki morajo čakati po več let na nova stanovanja, razburja duhove in kali že tako zrahljane odnose, ki tu in tam že presegajo dovoljene meje. V takšnih pogojih pa je seveda nemogoče razreševati že kar pereča stanovanjska vprašanja samskih delavcev, ki postajajo vse bolj nezadovoljni zaradi utesnjenosti in drugih neurejenih pogojev v samskem domu. Že dalj časa se kaže potreba po izgradnji garsonjer. Zaradi premajhnega stanovanjskega dinarja pa k temu ni bilo mogoče pristopiti,

čeprav vemo, da bi s tem v marsičem vplivali na včasih že kar nesprejemljive razmere v naših samskih domovih.

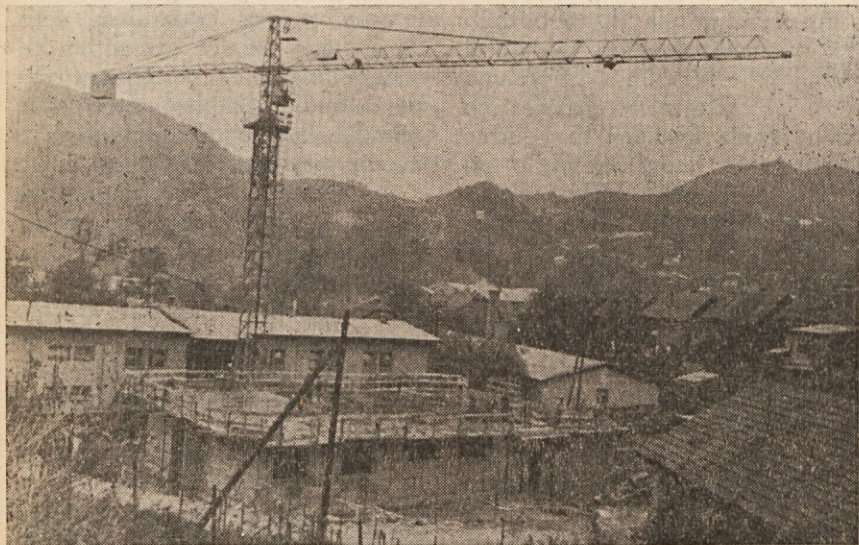
Ugotavljamo, da razpoložljiva sredstva temeljnih organizacij in delovnih skupnosti niso zadostna za razreševanje najbolj žgočih primerov. Pri načrtovanju za leto 1982 do 1985 se stanje le malo izboljšuje, saj bo do leta 1984 vseljivih na področju Trbovelj 70 stanovanj, v Hrastniku 50, Zagorju 28, v DO Kanižarica 28, DO Senovo 31, skupaj za REK EK bo vseljivih 207 stanovanj do približno sredine leta 1984. Poleg tega sta v izgradnji dva samska domova s po sto ležišči. Eden na področju Hrastnika, ki bo 30. 11. 1982 že tehnično pregledan, tako da bo možna vselitev že do konca leta. Drugi samski dom s sto ležišči pa grade na področju Trbovelj. Ta pa bo vseljiv do sredine leta 1983.

Mirko Pirnauer

V novozgrajeni stanovanjski blok v Koloniji 1. maja, katerega investitor je bilo Društvo upokoencev Trbovlje, se bodo za letošnji dan republike vselili prvi prebivalci.

Foto: A. Bregant

Iz temeljev raste nov samski dom v Šuštarjevi koloniji v Trbovljah za potrebe rudarjev našega kombinata.

Foto: A. Bregant

Letovanje članov kolektiva in njihovih svojcev

Kakor vsako leto smo tudi v letošnji letovalni sezoni organizirali letovanje članov kolektiva in njihovih svojcev v naših počitniških domovih na Rabu, Crikvenici, v Pineti v Novigradu ter v Termah Čatež s katerimi smo imeli sklenjeno ustrezno pogodbo, poleg tega smo imeli sobe v zakupu na Rabu in v Crikvenici. V vseh počitniških domovih smo imeli torej 1952 ležišč. Letovalo je 1728 letovalcev v osmih dekadah, moram pa poudariti, da je bilo 224 ležišč v osmih dekadah praznih, to pa zaradi tega, ker imamo predvsem sobe s štirimi ležišči, malo pa štiričlanskih družin.

Prikaz letovanja po počitniških domovih.

Na Rabu je letovalo v osmih dekadah 1024 letovalcev, 86 ležišč je bilo praznih. V Crikvenici je letovalo 493 letovalcev, 19 je bilo praznih ležišč. V Pineti v Novi gra-

du imamo 288 ležišč, letovalo je 173 letovalcev, nezasedenih pa smo imeli 115 ležišč. Tukaj moram poudariti, da letovalci niso zainteresirani za pred in posezonsko letovanje, zato ostajajo ležišča prazna, dočim smo imeli pred in posezono v ostalih počitniških domovih zasedeno. V Termah Čatež je bilo od 128 ležišč zasedenih 124, torej so bila samo štiri ležišča prazna preko cele letovalne sezone. Poleg tega so člani kolektiva in njihovi svojci letovali še v drugih letoviščih izven naših počitniških domov, in sicer 255 letovalcev. Splošna ugotovitev je, da je v letošnjem letu letovalo več članov kolektiva in njihovih svojcev, saj smo ugotovili, da je v preteklem letu letovalo 27 % letovalcev, dočim jih je letos letovalo 35,57 %. Posteljni fond je bil v vseh počitniških domovih zaseden 88,52 % in le 11,48 % nezaseden iz znanih vzrokov.

Planirali smo 80 % zasedenost napram prejšnjim letom. Rezultat je pozitivnejši za 8,52 %, kar se odraža tudi v finančnem poslovanju. Ugotavljamo, da smo v letošnji letovalni sezoni imeli več ležišč v naših domovih, saj smo zgradili novi objekt s 102 ležiščema in nam ni bilo treba zakupiti pri zasebnikih več ležišč. Večina letovalcev je bila z organizacijo letovanja zadovoljna, posebno v počitniškem domu na Rabu, pa tudi v počitniškem domu v Crikvenici, saj smo v celoti vse sobe na novo opremili. Zaradi tega poudarjamo, da so potrebne akcije za izgradnjo počitniškega naselja tudi v bodoče, da nam ne bo potrebno v naslednjem letu zakupiti dodatnih ležišč pri zasebnikih.

Člane kolektiva obveščamo, da akcijo izgradnje vodimo dalje, saj je v programu za naslednjo letovalno sezono predvideno, da bomo nadzidali kuhinjo in jedilnico pri počitniškem domu na Rabu. Z nadzidavo bo pridobljenih 25 ležišč v dvo in troposteljnih sobah. Za graditev že imamo koncept investicijskega programa, manjkajo pa še viri financiranja. V kolikor bodo finanjske težave rešene, pričakujemo, da bi začeli z gradnjo še letos. To seveda velja pod pogojem, da ne bomo naleteli na težave pri pridobivanju ustreznih soglasij in dovoljenj. Rekonstrukcijo in nadzida-

Oče in sin — Janko in Ivo Hribovšek se preizkušata v šahu.

Foto: D. Jamnik

vo bi vsekakor končali do naslednje letovalne sezone.

Kratko poročilo o rezultatih ankete v počitniškem domu na Rabu. Anketirali smo 200 letovalcev v počitniškem domu na Rabu. Na vprašanje, če so člani zadovoljni z organiziranim prevozom, jih je 173 odgovorilo pozitivno, sedem negativno, 19 pa se je poslužilo lastnega prevoza. Z namestitvijo po sobah je bilo 165 letovalcev zadovoljnih oziroma izredno zadovoljnih, 20 pa ne, 15 letovalcev pa je organiziralo bivanje pri zasebnikih.

Postrežba je bila 184 letovalcem všeč oziroma zelo všeč, 16 letovalcev pa jo je kritiziralo. O prehrani se je 189 letovalcev izrazilo pohvalno glede kvalitete in količine, dočim je 11 letovalcev imelo pripombe, da je hrana slaba, brez okusa in nekvalitetna. Glede postrežbe pri točilni mizi (pijača) je 194 letovalcev odgovorilo, da je v redu, da je pijača hladna in poceni, dočim je šest letovalcev kritiziralo. Glede časa, v katerem strežejo pri točilni mizi je 184 letovalcev odgovorilo, da je dovolj časa odprto, dočim je 16 letovalcev izrazilo nezadovoljstvo, ker točilna miza ni odprta ves dan.

Čistoča je bila v redu za 196 letovalcev, štirje niso bili zadovoljni in so menili, da je potrebno večkrat menjati prte.

Vreme je bilo 172 letovalcem všeč, desetim pa ne. Če potegnemo črto, ugotovimo, da je bila večina letovalcev zelo zadovoljna in so se izredno dobro počutili ter izražajo iskreno zahvalo osebju, ki se je trudilo, da bi jim čimbolj ustreglo in v vsem zadovoljilo. Ugotavljamo pa, da je le manjše število letovalcev nezadovoljnih, to pa so tisti letovalci, ki niso zadovoljni z nobeno stvarjo, pa čeprav bi jih nosili po plažah.

Zadnje vprašanje je bilo — pripombe in vaši predlogi:

— Kot prva je izražena želja, da je treba vse sile usmeriti v povečanje kapacitet posteljnega fonda, da ne bo nekaj letovalcev pri zasebnikih, ker so tako prikrajšani za ugodje v našem počitniškem domu.

— Skoraj vsi letovalci predlagajo, da je nujno potrebno urediti plažo pod našim domom.

— Povečati jedilnico in jo podobno urediti, kakor tudi kuhinjo. Da bo strežnemu osebju olajšano delo, je potrebno nabaviti vozčke za serviranje ter urediti točilnico.

— Stremeti moramo za tem, da se uredijo športni objekti, kot so igrišče za balinanje, mize za namizni tenis, rusko balinišče, tobogan in gugalnice za otroke.

— Letovalci menijo, da je potrebno omogočiti telefonski razgo-

vor, če je to potrebno.

— Potrebno bi bilo uvesti samopostrežno restavracijo in saj dva menija.

— Letovalci tudi predlagajo, da bi ob nedeljah in praznikih imeli mrzlo večerjo, da bi malo sprostili delo v kuhinji.

— Nabaviti avtomat za sladoled.

Ob zaključku naj omenim, da se bivši člani iskreno zahvaljujejo, ker jim je bilo v letošnjem letu omogočeno letovanje pod enakimi pogoji kot članom kolektiva v naših počitniških domovih. Upokojenci želijo, da bi tako nadaljevali tudi v prihodnjih letih.

Mirko Pirnauer

KORIŠČENJE POČITNIŠKIH DOMOV IZVEN SEZONE

Delavski svet SOZD REK EK je na svoji seji 7. oktobra tega leta sprejel predlog komisije za družbeni standard in strokovnih služb, da bi omogočili članom kolektiva kombinata koriščenje počitniških domov na Rabu, v Crikvenici, in v Pineti — Novi grad tudi v izvensezonskem času, to je od 15. 9. 1982 do 10. 6. 1983. V ta namen je sprejel tudi cene za bivanje v teh domovih v omenjenem času. Cena bivanja v počitniškem domu na Rabu znaša 103 din na dan za osebo in 47 din za pranje posteljnine po končanem bivanju.

Cena bivanja v počitniških domovih v Crikvenici in Pineti pa znaša 68 na dan in 47 din za pranje posteljnine perila po končanem bivanju. V teh dveh domovih pa seveda ni električnega ogrevanja. Koristniki pa so dolžni plačati posebej turistično takso v kraju bivanja.

Podrobnosti so navedene v okrožnici Oddelka za družbeni standard KS DS ASO našega kombinata z dne 5. novembra tega leta. Prijave je možno oddati in dobiti dodatna pojasnila na Oddelku za družbeni standard KS DS ASO v Trbovljah, Trg revolucije 12, številka internege telefona 216.

Ustanovitev delavnice pod posebnimi pogoji

V srednjeročnih planih občinskih skupnosti socialnega skrbstva občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje so kot ena izmed važnejših nalog vključene delavnice pod posebnimi pogoji, ki naj bi bile v tem obdobju tudi dokončno ustanovljene. Namen teh delavnic je zagotoviti varstvo in zaposlitev težje in srednje mentalno prizadetih oseb, ki zaradi svoje prizadetosti niso sposobne za kakršnokoli obliko normalne zaposlitve v organizacijah združenega dela. Nekateri od teh so pred tem že bili vključeni v posebne oddelke za delovno usposabljanje, ki so formirani pri osnovnih šolah s prilagojenim programom, nekateri pa so še vedno doma v breme staršem. Po obstoječih podatkih je v revirjih dokajšnje število različno prizadetih oseb, ki bi se lahko takoj vključile v navedene delavnice, v katerih bodo opravljali enostavna ročna opravila, ki jih bodo kot kooperanti pogodbeno zagotavljale nekatere delovne organizacije, poleg tega pa bodo opravljali še druga kreativna dela v lastni režiji in po zamisli tam zaposlenih. Zato je nujno in res skrajni čas, da delavnice dejansko zaživijo, saj v primerjavi z drugimi občinami v Sloveniji v revirjih na tem področju precej kasnimo. Pri razreševanju navedene problematike pa se je že takoj v začetku pojavil problem zagotovitve prostora oziroma razpoložljivega objekta. Po prvotnem predlogu delovne skupine, ki je bila, z nalogo ustanoviti delavnice, imenovana pri Medobčinskem svetu SZDL, naj bi se izvedla adaptacija objekta v Trbovljah, na Trgu revolucije št. 17 — bivši vrtec, ki ga je ravno v ta namen občina Trbovlje dodelila socialnemu skrbstvu.

Sredstva za izvedbo adaptacije pa naj bi zagotovile SIS socialnega skrbstva vseh treh revirskih občin.

Po predračunu je bila adaptacija ocenjena prvotno na 9.500.000.— din, računajoč podražitve pa bi v končni fazi znašala precej preko 10.000.000.— din. Ker pa je ob prijavi vsake investicije investitor

dolžan imeti zagotovljenih vsaj 80 % lastnih sredstev, je dejansko v sedanjem času ta adaptacija že finančno neizvedljiva. Vsa tri občinska skrbstva namreč razpolagajo trenutno z 2.830.000.— din s sredstvi samoprispevka 3.000.000 din, ki se zbirajo v ta namen v trboveljski občini, pa bo možno v celoti razpolagati šele do vključno 1985. leta. Poleg tega je z zakonom o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za finansiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij v letu 1982 prepovedana vsaka negospodarska investicija z nekaj izjemami, ki pa ne zajemajo objektov te vrste. Zaradi navedenega je grozilo, da bo ideja o delavnicah v celoti propadla. Taka odločitev pa bi bila družbeno povsem nesprejemljiva, saj smo jo občani revirjev sprejeli in vnesli v vse srednjeročne dokumente kot pomembno zadolžitev, v Trbovljah pa se celo s samoprispevkom opredelili zanjo.

Da pa bi se ta obveznost vendarle realizirala in se zbrana sredstva čimbolj racionalno in namensko izkoristila, je delovna skupina predlagala, da v ta namen odkupi stanovanjsko hišo v Zagorju, ki je trenutno naprodaj. Z razpoložljivimi sredstvi bi bil torej možen nakup in še nekatera najnujnejša adaptacijska dela. Po oceni in predvidevanjih gradbenih strokovnjakov bi bilo mogoče zgradbo usposobiti za potrebe delavnic pod posebnimi pogoji v dokaj kratkem času, kar je glede na prisotno problematiko zelo nujno.

Tako je pred kratkim SIDO — Skupnost za izgradnjo družbenih objektov iz naslova samoprispevka, kar je z zakonom edino dopustno, podpisala kupoprodajno pogodbo in s tem pristopila k realizaciji prve faze koncepta ustanovitve delavnic pod posebnimi pogoji. Drugo fazo pa predstavlja izdelava projekta potrebnih adaptacijskih del in izvedba adaptacije pri čemer pa niso predvidena kakšna večja dela.

V upanju, da bo nadaljnja izgradnja delavnic potekala brez nepredvidenih dodatnih ovir in zadolžitev, bi lahko bil objekt predan svojemu namenu najkasneje do polovice naslednjega leta.

Elvira Korošec

Ob 10-letnici delovanja terapevtske skupine zdravljenih alkoholikov Zagorje — Rudnik

Ko so začeli z novim načinom zdravljenja alkoholizma v Skofljici, se je pojavila potreba po ustanavljanju Klubov zdravljenih alkoholikov po Sloveniji; saj je nova ugotovitev, da je za zdravljenje alkoholizma nujno potrebno, da se po končanem zdravljenju v bolnišnici nadaljuje zdravljenje v matičnem klubu oziroma skupini, ker sicer ni velike verjetnosti, da bi zdravljeni alkoholik dalj časa abstiniral. Delo v klubih je tako nadaljevanje zdravljenja v bolnici.

O ustanovitvi Skupine zdravljenih alkoholikov so prvi začeli razmišljati na Rudniku Zagorje z ozirom na dokaj veliko število alkoholikov oziroma pozneje tudi zdravljencev. Ker je bila pred tem ustanovljena Skupina zdravljenih alkoholikov na Rudniku Trbovlje, smo pristopili k ustanavljanju tudi na Rudniku Zagorje, saj je takratni terapevt skupine z Rudnika Trbovlje imel izkušnje pri delu oziroma ustanavljanju. Tako je bila skupina ustanovljena 28. 9. 1972. Tudi pri nas so bile začetne težave ob ustanovitvi Skupine zdravljenih alkoholikov, ker je bilo potrebno pridobiti oziroma pripraviti vse takratne zdravljence za sodelovanje v skupini.

Patronat nad skupino je prevzel Rudnik Zagorje.

V začetku delovanja je skupino obiskovalo osemnajst zdravljencev s svojci. Sestanki so bili v prostorih Rudnika Zagorje vsak torek ob 17. uri. V desetletnem delovanju skupine je nadaljevalo zdravljenje uspešno oziroma neuspešno 83 zdravljencev, vendar je večina zapustila skupino oziroma recidivirala. Točne evidence za tovariše, ki so zapustili skupino — koliko jih še abstinira oziroma koliko jih je v recidivi, nimamo.

Sedaj skupino obiskuje devetnajst zdravljencev ter enajst

svojcev. Ob ustanovitvi je bilo zamišljeno, da bi bila ta skupina samo za potrebe rudnika Zagorje, kasneje pa se je izkazalo, da je zaradi vse večjega števila prihajajočih zdravljencev iz drugih delovnih organizacij v skupino ta sčasoma začela delati za celo Zagorje, s tem, da je patrnat še naprej obdržal rudnik Zagorje.

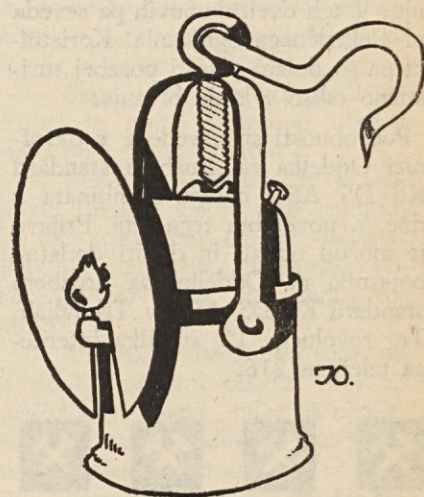
Trenutno je v skupini še sedem zdravljencev z rudnika, dvanajst pa jih je iz drugih delovnih organizacij. Sestanki skupine so sedaj vsak ponedeljek, ob 16. uri v prostorih Zdravstvenega doma Zagorje. Prostore smo dobili v uporabo po obnovitvi Zdravstvenega doma. Sestanki so dokaj dobro obiskovani, povprečna udeležba je 85 %. Udeležba bi bila lahko večja, vendar imamo z nekaterimi člani precej težav pri sodelovanju oziroma prihajanju v skupino. V glavnem pa so v skupini ostali vsi tisti zdravljenci, ki so že v začetku pokazali voljo za nadaljnje skupinsko zdravljenje.

Za časa delovanja skupine je bilo tudi več kriznih situacij, ki smo jih sami reševali. Pomoči od drugod ni bilo. Vse probleme, ki smo jih imeli v začetku ter tudi pozneje (prostorske, materialne, finančne), nam je pomagal reševati Rudnik Zagorje ter Občinska skupnost socialnega skrbstva Zagorje. Kasneje, ko so vse skupine morali prevzeti zdravstveni domovi v občinah, smo bili tudi mi deležni pomoči s strani našega Zdravstvenega doma. Druge delovne organizacije niso podvzele ničesar, da bi zdravljence pripravile k sodelovanju v skupini, temveč so bili prepuščeni samim sebi, tako da so nekaj časa abstinirali, pozneje pa začeli ponovno piti. Ni zadosti, da alkoholička pripravimo k zdravljenju. Potrebno ga je po vrnitvi z zdravljenja napotiti v skupino za nada-

lnje zdravljenje, pri tem pa bi morala vsaka delovna organizacija imeti zanimanje zanj. Ravno tako menimo, da bi morala zdravstvena služba temu vprašanju posvetiti večjo pozornost in bi se s sodelovanjem zdravnik — delovna organizacija — terapevtska skupina dalo veliko narediti. S tem bi zmanjšali že tako visok evidenciran procent alkoholikov v Zagorju, zmanjšali izostajanje z dela kakor tudi bolniški stalež.

Ko so pred desetimi leti ustanovili skupino, s tem ni bil rešen problem alkoholizma v Zagorju. Terapevtska skupina namreč nima namena oziroma cilja — boj proti alkoholizmu, temveč je to skupina, v kateri zdravljeni alkoholik nadaljuje svoje zdravljenje, ki ga je začel v bolnici. Z dosedanjim 10-letnim delom je Terapevtska skupina zdravljenih alkoholikov Zagorje — rudnik dokazala, da opravičuje svoj obstoj in upamo, da bom, tudi v bodoče s svojim delom znotraj skupine in če bo potrebno navzven, dokazali upravičenost ustanovitve in delovanja.

Drago Grujić

Marija Zajc

Zgodba nekega dečka

Rad bi povedal vam vsem,
kako, jaz, deček srečen sem,
a včasih ni bilo tako,
bilo je pusto in hudo.

Očka alkohol je pil,
vedno slabe volje bil,
se prepiral z mamico,
nikoli mu ni nič prav bilo.

Zame časa ni imel,
a v gostilni je sedel,
mamico podil je stran
in govoril: — Sem bolan.

Če očka pije, ga ne maram,
mamica, pojdiva stran,
sinek, saj se bo pozdravil,
očka vendar je bolan.

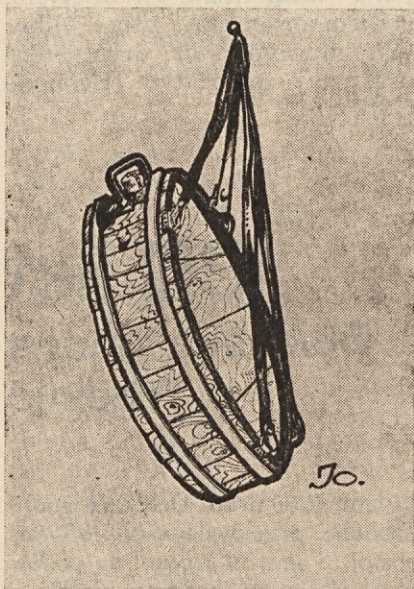
Kako sem vedno si želel,
da očka dobrega bi imel,
ki mu lahko zaupaš vse,
ki delaven in skrben je.

Pa je sonce posijalo,
očka se je zdraviti šel,
imel je čudežna zdravila,
saj ves drugi je postal.

Zdaj pa vedno čas ima
tudi z mano se igra,
kako je v rudniku razlaga
in pri nalogi pomaga.

Mamica je nasmejana,
sedaj pri delu ni več sama,
očka ji povsod pomaga
in ji reče, ženka draga!

Nekoč bom terapevt postal,
pomagal drugim do spoznanja,
da v srečni dom, kot imam ga jaz,
vodi abstinenca trajna za ves čas.

Jože Ovnik: Stara »banka« za prenašanje pitne vode na delovišča v jamah; risba, tuš.

Miha Marinko

IZBRANA DELA, II. DEL

V založbi Komunist je lansko leto izšel prvi del izbranih del Mihe Marinka kot člana sveta federacije in častnega člana našega kolektiva kombinata.

Kmalu pa bo izšla tudi druga knjiga oziroma drugi del njegovih člankov in govorov v obdobju od osvoboditve pa do konca leta 1952. V tem obdobju je bil Miha Marinko vodilna politična osebnost v naši republiki po odhodu Borisa Kidriča v zvezno vlado. Opravljal je nalogo predsednika vlade LRS, sekretarja KPS in sekretarja OF, še pred tem pa je v Beogradu delal v kadrovskem oddelku KPJ.

Govori in članki, ki bodo objavljeni v drugi knjigi izbranih del M. Marinka, nam bodo pomagali razumovati pot, ki smo jo prehodili v preteklem obdobju, hkrati pa nas opozarjajo na pomembnost procesov, ko so se v hitrem razvoju posamezni sklepi in stališča spreminjali v skladu s takratnimi razmerami. Marinkovo delo, ki se je od-

vijalo v izredno težkih domačih in svetovnih razmerah, v boju proti zunanjim in notranjim sovražnikom, proti zaostalostim in nerazumevanju, daje še danes trdno moralno oporo borcem za socializem, ki s pogledom v prihodnost premagujejo težave današnjega dne.

Čim bo knjiga izšla, bomo o njej še pisali. Člane kolektiva in bralce našega glasila pa vabimo, da si knjigo oskrbe in jo tudi preberejo.

30 let SVOBODE II

Delavsko prosvetno društvo Svoboda II, sedaj se imenuje Kulturno društvo Svoboda II Trbovlje, proslavlja v drugi polovici novembra t.l. s številnimi prireditvami svoj 30-letni obstoj. Ustanovili so ga kmalu po kongresu zveze Svobod Slovenije, ki je bil avgusta leta 1952 v Trbovljah. Vse od prvega dne dalje ima svoje društvene prostore v domu Svobode II na Trgu Franca Fakina v Trbovljah. V domu imajo svoje društvene prostore vse sekcije tega društva. V okviru društva delujejo sedaj mešani pevski zbor Svoboda II Trboveljski oktet, mladinsko gledališče, zabavni ansambel Akvamarini, kino sekcija ter knjižnica. Prvi predsednik Svobode II je bil Pavle Kovač, sicer pa je že 28 let predsednik Stane Šuštar, vmes je bil eno leto predsednik Slavko Gulič.

V času 30-letnega delovanja je društvo s svojimi sekcijami nastopilo doma in na gostovanjih 1470-krat. Gostovali so v raznih krajih Slovenije in Jugoslavije, pa tudi pri zamejskih Slovencih v Italiji, Franciji in Nemčiji. Zlasti trdne prijateljske stike imajo s Slovenci v Križu pri Trstu, s katerimi sodelujejo že 25 let, in to s prosvetnim društvom Vesna iz Križa pri Trstu, nadalje z

društvom Jezero iz Doberdoba, Primorac iz Trebč in P. D. France Zgornik iz Branika. Listino o pobratenuju imajo podpisano tudi s Svobodo France Mencinger iz Slovenskega Javornika, s katerim delujejo že 28 let. Dolga leta že sodelujejo pri pripravljanju vsakoletne pevske revije pod geslom »Kultura ne pozna meja«, v kateri sodelujejo slovenski pevski zbori iz Italije, Avstrije, od domačih pa pevski zbori iz Trbovelj, Branika in Kopra.

Letos se je društvu izpolnila dolgoletna želja, da je lahko adaptiralo dom, v katerem imajo svoje prostore, in to s sredstvi domače kulturne skupnosti in kulturne skupnosti Slovenije ter deloma lastnimi sredstvi.

Ob svojem jubileju so pripravili vrsto prireditev. 11. novembra je mladinsko gledališče trikrat nastopilo v svojem domu z igrico Plesoči osliček, 12. novembra 1982 ob 19. uri je bil v domu Svobode II koncert mešanega pevskega zbora Svoboda II in ansambla Akvamarini, v soboto, 13. novembra zvečer je bila jubilejna skupščina Svobode II, dne 20. novembra 1982 ob 19. uri je bil v domu Svobode II koncert Trboveljskega okteta ob svojem 15-letnem obstoju. Ob tej priliki sta nastopila tudi Šentjernejski oktet in oktet Simon Gregorčič iz Kobarida. Dne 26. novembra 1982 ob 18. uri pa je bila v Delavskem domu Trbovlje zaključna predstava 30-letnice Svobode II, ki je bila povezana s proslavo dneva republike, 29. novembrom. Na proslavi so sodelovale vse sekcije Svobode II.

Kulturnemu društvu Svoboda II in vsem njegovim članom, prejšnjim in sedanjim, toplo čestitamo jubileju v imenu vseh članov kolektiva in bralcev našega glasila. Močno si želimo, da bi nas še vsa leta naprej oplajali in razveseljevali s kakovostnimi nastopi tako, kot so nas tudi doslej. To velja za vse pevce, igralce, godbenike, filmarje, bralce, ki se poslužujejo knjižnice, posebej pa veljajo naše čestitke tudi vsem prejšnjim in sedanjim pevovod-

jem, dirigentom, režiserjem, vodjem ansamblov, vsem njihovim upravnim oz. društvenim organom in vodstvu Svobode II (tl).

80 let Delavske godbe Trbovlje

V letu 1983 bo Delavska godba Trbovlje praznovala svoj 80-letni obstoj. S tem ni rečeno, da podobnega glasbnega korpusa ni bilo v Trbovljah že prej.

Da bi ta pomembni jubilej čimbolje obeležili, so pred nedavnim na seji izvršnega odbora imenovali poseben odbor, ki ga vodi predsednik godbe Franci Princ. Odbor ima nalogo, da pripravi program, ki bo potekal preko vsega prihodnjega leta. V načrtu imajo izdajo almanaha, več koncertov, skušali bodo izdati ploščo ali kaseto ter posebej počastiti dolgoletne člane godbe z društvenimi priznanji.

Upajmo, da bo organizatorjem, pa tudi godbi, uspelo čimbolje pripraviti in izvesti program ob svojem visokem jubileju. (tl)

Inventura kulturnih prireditev

Po začetku sezone 1982/83 so se kulturne prireditve številčno izredno razmahnile. V glavnem nastopajo domači ansambli, zbori, godbe, likovniki, dramske skupine itd., deloma pa program izpopolnjujejo tudi gostujoče skupine v okviru raznih abonmajev.

Gledališke predstave

V torek, 16. novembra 1982, je ob 15. in 19.30 gostovalo v

Delavskem domu v Trbovljah Mestno gledališče iz Ljubljane z delom Ivana Brešaka: Hudič na filozofski fakulteti; prva predstava je bila za srednješolski, druga pa za večerni abonma.

Mladinsko gledališče Svobode II. je 11. novembra 1982 ob 11.15 in 17. uri nastopilo z igrico Plesoči osliček, kar je bilo namenjeno za trboveljske šole iz vseh pedagoških enot.

Dne 17. novembra 1982 so gostovali gledališčniki iz Titovega Velenja v Hrastniku z igro Sekira, 19. novembra pa so gostovali v Zagorju ljubljanski lutkarji s predstavo Kozlovska sodba v Višnji gori. Tudi ti dve predstavi sodita v okvir letošnjih abonmajev.

Koncerti

V okviru 30-letnice obstoja in delovanja Svobode II Trbovlje je 12. 11. zvečer nastopil mešani pevski zbor Svoboda II in ansambel Akvamarini. Dne 20. novembra zvečer je Trboveljski oktet s koncertom proslavil svoj 15-letni jubilej v Svobodi II; sodelovala sta tudi Šentjernejski oktet in oktet Simon Gregorčič iz Kobarida.

26. novembra so vse sekcije Svobode II pripravile zaključno proslavo ob svoji 30-letnici in v počastitev dneva republike v Delavskem domu v Trbovljah.

Od 4. do 9. novembra t. l. sta gostovala v Valandovem, Strumici in v Gevgeliji mešani pevski zbor Slavček Svobode Center in ansambel Veseli rudarji Svobode Dobrna. S tem gostovanjem so vrnili obisk kulturnikom iz Valandova v Makedoniji, s katerimi je občina Trbovlje tesno povezana v okviru listine o pobratenuju. Opravili so pomembno poslanstvo na področju kulture oziroma kulturnih izmenjav.

V nedeljo, 31. oktobra, so moški pevski zbori Zarja in Slavček ter Svoboda II pripravili žalne komemoracije na obeh pokopališčih v Trbovljah, pri tem so sodelovali tudi recitatorji gledališča Svobode Center. V petek, 29. oktobra 1982

ob 17. uri, je bila v gledališki dvorani Delavskega doma v Trbovljah zaključna prireditev ob tednu upokojencev, ki ga je organiziralo Društvo upokojencev Trbovlje. Nastopila sta moški in ženski zbor Društva upokojencev; moškega vodi A. Ivančič, ženskega pa Karmen Štefanec. Nastopil pa je tudi tamburaški ansambel tega društva pod Gračnerjevim vodstvom.

Dne 11. novembra je moški pevski zbor Zarja Svobode Center pod vodstvom Riharda Majcna pel v domu upokojencev Franca Salamona, v Koloniji 1. maja v Trbovljah. Z nastopom so posebej počastili oskrbovanca tega doma Rudija Dolničarja, ki je bil dolgoletni zborovodja tega zbora.

Dne 25. novembra ob 19. uri je v Delavskem domu v Trbovljah v okviru 10. festivala revolucija in glasba nastopil operni balet iz Ljubljane. V okviru baletnega večera so predvajali G. Bizet — R. Šchedrin — Carmen in J. Gregors — Žica. Naslednji dan, t. j. 26. novembra 1982 ob 19,30 pa je bil isti baletni večer tudi v Delavskem domu v Zagorju.

Likovne razstave

V času od 28. oktobra do 8. novembra je bila v likovni galeriji v Trbovljah razstava 51 del olja, akvareli in grafike, članov likovne sekcije DOLIK iz Jesenic. Ob otvoritvi je sodeloval mešani pevski zbor Svobode II pod vodstvom Helge Brinar, razstavo pa je odprl predsednik skupščine občine Trbovlje Henrik Pušnik. S svojimi deli so se predstavili Arh Rudolf, Korošec Janko, Čušin Branko, dr Ben — Gala, Berce Franc, Dolinšek Franc, Hafner Nika, Kotnik Zdravko, Kozarnernik Janez, Kreuzer Franc, Lužni Pavel, Markež Tine, Tomazin Tone, Velikanje Cveto in Židanek Marjan. Razstavo si je ogledalo veliko število občanov, saj so bila razstavljena dela — pokrajina, cvetje in gorski svet občanom zelo blizu. Bila je v kakovostnem pogledu odlična.

Mlad slikar amater Stane Žerko je razstavljaval v knjižnici Toneta Seliškarja v Trbovljah, na Ulici 1. junija, 8 akvarelov. Razstava je bila odprta v prvi polovici novembra. Slikar je razstavljaval v glavnem dela s pokrajinsko motiviko.

Od 12. do 22. novembra 1982 so razstavljali v likovni galeriji Trbovlje, v Delavskem domu Trbovlje, trije mladi slikarji — Janez Jordan iz Trbovelj ter Gordana Bec in Jerži Kočica. Vsi trije so slušatelji šole za umetno obrt v Ljubljani. Razstavljali so 50 del v olju, temperi, risbi ter drugih slikarskih tehnikah in brušeno steklo.

Dne 7. decembra ob 17.30 bo v likovni galeriji v Delavskem domu Trbovlje odprta samostojna razstava del Franca Kopitarja, ak. sl. Dela v olju, akvarelu in temperi, vseh bo približno štirideset, se bodo našala v glavnem na zasavsko pokrajino in gorski svet. Slikar pripravlja razstavo v počastitev letošnje 70-letnice Planinskega društva Trbovlje.

Dne 16. novembra 1982 je društvo slovenskih likovnih u-

metnikov pripravilo v galeriji DSLU v Ljubljani samostojno razstavo del Leopolda Hočevarja, ak. slik., iz Trbovelj. Razstava je bila odprta deset dni, ob otvoritvi pa je sodelovala s kratkim programom flavtistka Marija Ladič. Naš rojak Leopold Hočevar — Hoči je pripravil za ljubljansko predstavitev razstavo na temo »industrijska pokrajina«.

Tradicionalna likovna razstava likovne sekcije RELIK Trbovlje, ki je bila vsa leta od 1963 dalje organizirana ob vsakoletnem dnevu republike, bo letos odprta za dan JLA, t. j. 22. decembra v likovni galeriji v Delavskem domu Trbovlje. Ob dnevu republike bo namreč v galerijskih prostorih razstava na temo 40 let Delavske enotnosti. V prvi polovici decembra pa bo RELIK razstavljal svoja dela na Jesenicah.

18. novembra 1982 so odprli v avli Delavskega doma v Zagorju likovno razstavo del slikarjev Klemenčiča in Zupana. Razstavljena dela je iz svojega sklada posodila Narodna galerija iz Ljubljane. Odprta je bila 10 dni. (tl)

Vida Logar

Dimnik treh dolin

Oblak zreš, tkeš njegovo bežečo podobo,
tvoj moreči dih, ustvarja, grozi
z vročico, sivino v kosti.
V mogočnost višav verjameš,
gledaš osušene vrhove dolin,
razbesnelo črno reko vališ,
navdahnjen z uporno potjo
odvzemaš z bakreno močjo mraz, skrbi.
Obzorja pod zemljo so tvoji sni,
pohodu slediš z bliski in gromi
razbolelih vrtincev današnjih dni,
revirski junak, suveren nevihtne moči.

Podoba tvoje mogočnosti so rovi,
globina iskreče zemlje,
moč, upornost ljudi,
ki v temo, nebo zro skozi zemljo.
Stotero rok objema plamena,
gorečo misel spominov dedov preteklosti.
Besede novih premišljevanj,

umit pogled, vrhov, bregov
 naj v pomladi ozelene.
 Zasute bolečine, strah, gorje
 naj s simboli v temo, svetlobo žare.

IZPOSOJENI TRENUTKI RESNICE

Tri stvari morajo biti pretirane, da
 so zadostne: obzirnost, poštenje,
 čistost.

Bondet

Treh stvari ne moremo poučevati
 plemenitosti, poezije in petja.

Irski pregovor

Treh reči v življenju je bilo žal
 Katonu: prvič, da je ženi zaupal
 skrivnost, drugič, da se je peljal z
 ladjo, ko bi moral iti peš, tretjič,
 da je en dan prebil brez dela.

Plutarh

Samo en kotiček vsemirja je, ki ga
 lahko popravite, to ste vi sami.

Aldonus Huxley

Ni bolj praznega človeka od tistega,
 ki je sam sebe poln.

Domača modrost

Kaj sem, če se primerjam z veso-
 ljem?

L. v. Beethoven

Nobena stvar ne naredi človeka
 srečnejšega kot njegovo lastno pre-
 pričanje, da je naredil najboljše, kar
 je mogel.

Mihajlo Pupin

Življenje je podobno olimpijskim
 igram: nekateri trgujejo, drugi gle-
 dajo, tretji se borijo.

Pitagora

Zaljublenci vidijo na svetu samo
 sebe, a pozabljajo, da jih svet vidi.

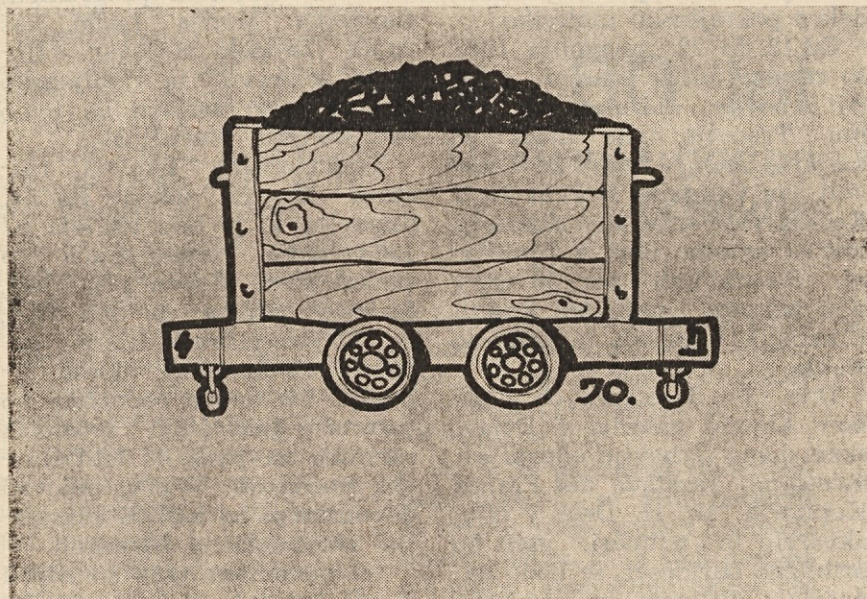
Platon

Kdor je zdoma, ima eno misel; kdor
 je doma, jih ima sto.

Domača modrost

Če si izgubil svoj dom, kje si po-
 iščeš utehe?

Latinski pregovor

Jože Oynik: Spomin na stare lesene hunte — jamske vozičke, risba, tuš.

Mihael Gosak

Jamski voziček

Dan in noč
 po tiri zlizanih sem drvel.
 Hitel v globine, na obzorja,
 kot da jutri mi življenje mine.

Tisoč ton in več
 premoga v sebi sem imel,
 če bi zmoget,
 še bolj globoko ponj bi šel.

Kolikokrat sem se na bekselnu poklal
 preklinjal knap je,
 ko me je prevzdigoval,
 naj te hudič pocitra, ker si se poklal!

Sedaj na stranskem tiru
 tu čepim,
 in čakam, rjavim
 le v spominih še živim.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

PREMOGOVNIK ABID LOLIČ — REKORDNA PROIZVODNJA

Rudnik rjavega premoga Abid Lolič v BiH, ki deluje v okviru DO Rudnik rjavega premoga Zenica, bo po pričakovanjih letos dosegel rekordno proizvodnjo premoga v višini 180.000 ton. Po načrtu razvoja do leta 1985 so predvidevali, da bodo v tem srednjeročnem obdobju podvojili proizvodnjo premoga in dosegli 300.000 ton letno. Da bi ta cilj čimprej dosegli, so se lotili precejšnjih investicijskih del za odpiranje nove jame in nabavo sodobne opreme; vrednost teh del in nabav znaša okoli 600 milijonov din. V novi jami bodo pričeli s pridobivanjem v letu 1985. Po oceni strokovnjakov znašajo rezerve premoga na tem območju okoli 45 milijonov ton. Letos in prihodnje leto bodo nadaljevali z nadaljnjimi raziskavami na premog na območjih Karahodža, Niškoviča, Ovnaka in Vlašiča. Računajo, da bi na tem območju odprli tudi površinski kop.

Z novimi nahajališči premoga pa računajo tudi v vasi Mošćanica 20 km od Zenice. Ugotovili so, da leži na tem področju okoli 130 milijonov ton rjavega premoga, od česar so okoli 60 milijonov ton že dokazali. Te nove ugotovitve so vzpodbudile zeniške rudarje, da pospešijo priprave za odpiranje novega premogovnika. Za ta, peti, premogovnik na področju zeniške občine bi potrebovali okoli 10 milijard dinarjev sredstev, s tem pa bi bila dana možnost, da bi premogovnik lahko bil odprt do konca leta 1987. Letna proizvodnja bi znašala okoli 1,5 milijona ton visokokaloričnega premoga. Nahajališča premoga na tem območju bi lahko eksploatirali okoli 30 let.

NOV RUDNIK V NDR

V oktobru letos so pričeli s pripravami za eksploatacijo no-

vega premogovnika lignita s površinskim kopom v Breitenfeldu blizu Leipziga. Nov rudnik leži v neposredni bližini že obstoječega rudnika lignita, ki ga eksploatirajo že leto dni. Proizvodnja novega premogovnika bo povečala skupno proizvodnjo lignita v NDR za 7,5 %. Začetek eksploatacije predvidevajo za leto 1986.

JEDRSKE ZMOGLJIVOSTI SEV

Po podatkih mednarodne agencije za atomsko energijo, ki ima svoj sedež na Dunaju, je znašal delež jedrske energije v skupni proizvodnji električne energije v državah članicah Sveta za vzajemno ekonomsko pomoč — SEV v preteklem letu 5,6 % napram 15,2 % v državah OECD. V Severni Ameriki znaša ta procent, npr., 10,2 %. Na prvem mestu v državah SEV je Bolgarija z deležem jedrske energije v višini 24,6 % od skupne proizvodnje električne energije. V NDR znaša ta delež 9,1 %. V ČSSR 6,6 % in SSSR 5,9 %.

Od skupnih 281 jedrskih reaktorjev na svetu s skupno močjo 161.590 MW je bilo v članicah SEV 48 reaktorjev z močjo 19.544 MW.

V MEHIKI SOLARNO NASELJE

V severozahodnem delu Mehike so v majhnem mestecu Barranchas prebivalci dobili prvo sončno naselje na svetu, ki se napaja izključno s sončno energijo. Vsa gospodinjstva tega naselja bodočnosti bodo prejela energijo sončnih žarkov. Na isti način bo pričela obratovati nova naprava za destiliranje morske v sladko vodo. Mehiki strokovnjaki računajo, da bodo že sredi prihodnjega leta pričeli obratovati nadaljnji objekti za pretvarjanje morske v sladko vodo in drugi objekti, ki

jih bo poganjala sončna energija. V naselju imajo 280 kolektorjev, ki pretvarjajo sončno v električno energijo. Pretvarjanje sončne in električne energije poteka vzporedno s prizadevanji za povečanje proizvodnje nafte. Že sedaj je namreč Mehika četrta naftna sila na svetu, pa tudi sicer je izredno bogata na drugih rudah in ne le na nafti.

ENERGETIKA V LETU 1983

Osnutek energetske bilance Jugoslavije za leto 1983 predvideva, da naj bi znašala proizvodnja električne energije v Jugoslaviji v naslednjem letu okoli 71,1 milijard kWh. Potrebe po električni energiji pa bodo posedaj znanih podatkih znašale 71,57 milijard kWh. Razlika med možnostmi in potrebami bodo uskladile med seboj republike in pokrajine.

Proizvodnja premoga naj bi znašala v prihodnjem letu okoli 60 milijonov ton, kar je za 5 milijonov ton več kot letos. Predlagali so, da naj bi v razvojni ekonomski politiki v letu 1983 sprejeli učinkovitejša ukrepe za najhitrejši možni razvoj rudnikov rjavega premoga. Sicer pa je nastopil čas, da bi končno dokončali dogovore med republikami in pokrajinami za pospešitev odpiranja novih in modernizacijo obstoječih premogovnikov.

Splošno združenje naftnega gospodarstva Jugoslavije je ocenilo, da bo znašala domača poraba tekočih goriv v prihodnjem letu več kot 16 milijonov ton. Za to porabo pa bi zagotovili domačo proizvodnjo v višini 4,5 milijonov ton surove nafte iz uvoza za več kot 11 milijonov ton. Surove nafte in naftnih derivatov ne bo mogoče uvažati nad predvidevanji plana, zato tudi tokrat poudarjajo, da je treba preiti k večjemu varčevanju in kjer koli je

to možno k nadomeščanju uvoženega goriva z domačimi viri.

MADŽARSKA ENERGETIKA

Naša soseda Madžarska polovico svojih energetskih potreb zadovoljuje z uvozom. 36 % energetskih potreb v tej državi pokrivajo z nafto in njenimi derivati, 30 % s premogom, in 26 % z izkoriščanjem naravnega plina in 8 % z izkoriščanjem drugih virov energije. Tudi ta država omejuje potrebe po nafti, povečuje pa porabo premoga in naravnega plina. Premog in 60 % naravnega plina dobivajo iz domačih virov, prej zastavljeni viri energije — sonce, termalna energija in veter pa postajajo čedalje bolj zanimivi za nadaljnje proučevanje in uporabo.

DOGOVOR O RAZVOJU IN MODERNIZACIJI PREMOGOVNIKOV

V prejšnjih številkah našega glasila smo že pisali o pripravah na sprejemanje dogovora o razvoju in modernizaciji premogovnikov. Pripravljajo ga že dve leti, vendar vse kaže, da bo kmalu sprejet. Na tem dokumentu trenutno delajo zvezni in izvršni sveti republik in pokrajin. Računajo, da bodo z njim soglašale vse republike in pokrajine, tako da ga bo možno sprejeti na skupščini SFRJ. Temeljni sporni del dogovora, zavoljo katerega se niso mogli zediniti posamezni predstavniki republik in pokrajin, se nanaša na reguliranje izločanja sredstev iz davka na promet naftnih derivatov. Predlagali so, da naj bi bila rešitev enaka za vso državo. Nekatere republike in pokrajine pa so imele druge predloge, zato se je dokončna izdelava predloga zakasnila. Že samo letos bi morali izločiti za razvoj in modernizacijo premogovnikov z delom sredstev na promet z bencinom in drugih

derivatov nafte več kot deset milijard din. Kako pomembna je ta številka, se vidi iz tega, da bodo skupna vlaganja v razvoj premoga letos znašala največ okoli 5,5 milijard din. Takega mnenja so v splošnem združenju energetike Jugoslavije.

Pozdraviti je treba napore, da bi kmalu oziroma v najkrajšem času rešili vprašanje nadaljnjega razvoja premogovnikov in nadaljnje proizvodnje premoga. Ta zadnja leta stalno raste, vendar daleč zaostaja za načrtom. Samo s stalnimi in velikimi vlaganji bi premogovniki lahko zagotovili velike skoke v proizvodnji te najpomembnejše energetske surovine. S sprejetjem omenjenega dogovora in za njegovo dosledno uporabo in izvajanje bi zagotovili predvsem materialne pogoje za pospešen razvoj premogovnikov in bistveno zvišanje proizvodnje premoga, česar doslej iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče doseči.

RUDNIK PLEVLJA PREKORAČUJE NAČRT

V premogovniku Plevlja računajo, da bo letošnja proizvodnja višja od lanskoletne rekordne, ko so izkopali 1,05 milijonov ton premoga. V prvih letošnjih devetih mesecih so ga nakopali 856.000 ton, medtem ko so do konca letos odkrili 3,5 milijonov m³ jalovine.

V tem premogovniku je pred nedavnim pričel obratovati nov površinski kop Borovica; ko bo ta obratoval s svojo polno zmogljivostjo, bo znašala letna proizvodnja 2,2 milijona ton premoga, kar bo uvrstilo ta premogovnik med šest največjih jugoslovanskih proizvajalcev premoga. Premog iz Plevlje štejejo med najkvalitetnejši lignit na svetu, ki ima manj kot 1 % žvepla. Računajo, da bodo ta premog tudi izvažali. Pred sprejetjem je pogodba o izvozu 240.000 ton premoga v Avstrijo. Od tega izvoza bi ustvarili okoli 7 milijonov dolarjev deviznih sredstev.

V NAČRTU JE NOVA TERMoeLEKTRARNA OSLOMEJ II

Potrjene rezerve premoga v REIK Oslomej omogočajo zgraditev še enega elektroenergetskega objekta z močjo do 120 MW. To so ugotovili ob obisku predsednika izvršnega odbora SR Makedonije v Oslomeju.

Izgradnja nove temoelektrarne Oslomej ima določene primerjalne prednosti napram nekaterim drugim zmogljivostim v Makedoniji. Za to termoelektrarno bi bilo treba za okoli 30 % manj sredstev, ker bi lahko koristili deloma že tudi obstoječe objekte. Čim bodo projekt Oslomej II sprejeli, ga bo možno realizirati v naslednjih štirih letih.

TERMoeLEKTRARNA PLEVLJA PRIČELA Z DELOM

Koncem oktobra t. l. so v termoelektrarni Plevlja pričeli obratovati in iz nje so že prišli prvi kilovati električne energije. Termoelektrarna ima moč 210 MW in bo letno proizvedla lahko 1 milijardo 150 milijonov kWh električne energije, kar bo znatno ublažilo negativno energetske bilanco Črne gore. Termoelektrarno so pričeli graditi l. 1976, dosednji investicijski stroški pa so znašali 3,93 milijard din.

ENERGIJA IZ MORSKIH VALOV

Na Rudarsko-geološki-naftni fakulteti v Zagrebu so pripravili za 4. posvetovanje o energiji v Opatiji predavanje, ki ga je imel dr. Ive Kulin o novih virih energije s posebnim ozirom na energijo morskih valov. Nekatere pomorske države že prehajajo v gradnjo eksperimentalnih naprav, zato je nujno, da bi se tudi naša država pridružila tem sodobnim svetovnim gibanjem. Po ocenah, ki temelje na določenih podatkih, bi moč morskih valov v Kvarnerskem zalivu lahko dala 9,46-krat več ener-

gije kakor moč vetra ter 16,7-krat več energije kot sonce. Skupna energija morskih valov na področju Kvarnera doseže preko vsega leta 3805 kW. Za centralo z 10 MW bi bilo treba zgraditi neke vrste energetske pontonski most, dolžine 1 km in širine 2 m. Povprečna višina valov je 0,56 m, kar ustreza moči treh boforov. Ugotavljajo, da bi na nekaterih drugih mestih na naši obali lahko dosegli še boljše učinke.

GRADNJA RUDNIKA LIGNITA V BITOLJU

Dosedanje raziskave premoškega ležišča Živojno pri Bitolju so potrdile, da leže na tem območju velike rezerve premoga. Računajo, da je v tem ležišču 44 milijonov ton lignita. V teku so raziskovalna dela. Na področju ležišč Germijan — Brod, pričakujejo, da se bodo rezerve povečale do 80 %. Več makedonskih delovnih organizacij je ustanovilo posebno delovno organizacijo Rudarsko industrijski kombinat Živojno, v ustanavljanju, ki bo zgradil rudnik lignita. Računajo, da bi v naslednjih 25 letih proizvedli letno po 1 milijon 750.000 ton lignita. Za zgraditev rudnika bi bilo po današnjih cenah treba zagotoviti 13,488 milijard din. Del sredstev bodo zagotovile banke, del sredstev dobavitelji opreme, del ustanovitelji te delovne organizacije, del sredstev pa bo iz sklada nezadostno razvitih področij.

PREMOG V ČSSR

Gospodarstvo Čehoslovaške pokriva svoje potrebe v energetiki v prvi vrsti s svojim premogom. V zadnjih letih so vlagali precejšnja sredstva v izgradnjo premogovnikov tako tistih z jamskim kakor tudi s površinskim kopom. Imajo ležišča črnega in rjavega premoga ter lignita. V preteklem letu je znašala proizvodnja skupno 122,8 milijonov ton. Strokovniki predvidevajo, da bi ob sedanjem obsegu eksploatacije in pri doslej znanih rezervah

crni premog lahko kopali še okoli 50 do 60 let, in rjavi premog od 40 do 50 let. V njihovih gospodarskih načrtih ne računajo z bistvenim povečanjem eksploatacije premoga, sedanjemu sedmi petletni načrt predvideva, da bi v letu 1985 nakopali 100 milijonov ton rjavega premoga in lignita ter okoli 28 milijonov ton črnega premoga. Najpomembnejša ležišča črnega premoga so v okolici Ostrave v severni Moravski. Letno na tem območju nakopljejo okoli 24 milijonov ton premoga. Največja nahajališča rjavega premoga pa so v severozahodnem delu ČSSR pod Krušnimi gorami. Premog pridobivajo v glavnem površinsko in znaša letna proizvodnja okoli 68 milijonov ton premoga.

GRADNJA TERMoeLEKTRARNE PLOMIN II KASNI

Znano je, da je bila termoelektrarna Plomin I zgrajena že pred leti blizu Raše, t. j. na območju Istrskih premogovnikov. V letošnjem letu je sicer ta termoelektrarna obratovala razmerno malo časa, ker je bila več kot sedem mesecev v remontu.

Glede na prednost energetike v resoluciji o družbenem dohodku so se na Hrvaškem odločili skupno s predstavniki labinske občine in istrskim premogovnim bazenom Raša, da bodo zgradili v Plominu še drugo termoelektrarno. Začetek gradnje tega novega objekta je bil odložen, vendar računajo, da bodo objekt dogradili leta 1988, t. j. dve leti kasneje od začetka dela novih premogovnikov na tem območju. Ko bosta obratovala oba bloka termoelektrarne Plomin s polno zmogljivostjo bodo letno pridobili iz raškega premogovnika okoli 80.000 ton žvepla, ki ga danes uvažajo, doslej pa iz dimnika termoelektrarne Plomin odhaja v atmosfero. Tudi raziskovalna dela v zvezi s premogom ne potekajo tako kot so pričakovali, odvijajo se namreč mnogo težje, kakor bi objektiv-

no lahko pričakovali. Zadržki pa so zelo različni in upajo, da jih bodo v kratkem lahko odpravili.

VEČ SKRBI OBNOVLJIVIH VIROM ENERGIJE

Člani zveznega komiteja za energetiko in industrijo so razpravljali pred kratkim o obnovljivih virih energije. Sklenili so, da je treba njihovo udeležbo v skupni proizvodnji in porabi, gledano dolgoročno, na vsak način povečati. Doslej so posvečali pozornost v glavnem moči naših rek in pred desetletji lesu. Za razliko od mnogih drugih držav pri nas ni niti definiran program o energiji vetra, geotermalnih vodah, solarni energiji in biomasah. Le-te bi lahko sodelovale s petimi odstotki v proizvodnji energije. Sklenili so, da se v okviru zveznega komiteja za energetiko in industrijo ustanovi svet za obnovljive vire energije, v katerem bi sodelovali predstavniki proizvajalcev opreme, ki jih je v naši državi okoli 40, nadalje znanstvenih in strokovnih institucij, gospodarske zbornice Jugoslavije in drugi. Spremljali bodo vse dosedanje znanstvene svetovne dosežke na tem področju.

MANJ PREMAGA IZ REMBASA

Resavsko moravski premogovnik Rembas, Resavica, ki je največji premogovnik z jamsko eksploatacijo v Srbiji, so v septembru t. l. dobavili potrošnikom več kot 30.000 ton premoga. To je precej več, kot je določal načrt za to leto. V letošnjem letu so rudarji tega premogovnika dobavili že blizu 300.000 ton premoga. Zaradi pogostih zastojev v delu nekaterih naprav, poplav in drugih težav tudi letos rudarji tega premogovnika ne bodo mogli izpolniti proizvodnega načrta, ki določa 500.000 ton premoga. Če v naslednjih mesecih do konca leta ne bo večjih zastojev, bo Rembas nakopal okoli 450.000

ton premoga. Zaradi tega so naredili tudi rebalans načrta za letošnje leto, s čimer so zmanjšali proizvodni načrt za 100.000 ton.

PODVOJITEV SVETOVNEGA IZVOZA PREMOGA

Po ocenah, ki jih je pred kratkim objavil ekonomski inštitut iz Bremna, se bo izvoz premoga iz večjih držav proizvajalcev tega goriva v letu 1985 povečal na skoraj 260 milijonov ton, leta 1990 na 348 milijonov in leta 1995 na 415 milijonov ton; lanskeletni izvoz je bil 204,3 milijona ton premoga. Med najpomembnejšimi izvozniki premoga so Avstralija, ZDA, Poljska in drugi.

KITAJSKA — POVEČANE RAZISKAVE NA PREMOG

Po podatkih kitajskih informacijskih sredstev pripravlja Kitajska program geoloških raziskav na premog, ki ga bodo izvajali domala v vseh delih države, in sicer do leta 1990. Program zasleduje cilj, da bi zagotovili osnove za načrtovano eksploatacijo kitajskih rezerv premoga po letu 1990. Premog sedaj pokriva 80 % kitajske porabe energije, rezerve premoga pa znašajo okoli 640 milijard ton, kar so ugotovili zadnjih 33 let.

TEŽAVE V KOSTOLCU

Industrijsko energetski kombinat Kostolac v prvih devetih mesecih t.l. ni izpolnil načrta proizvodnje premoga in električne energije. V tem času so nakopali 1,794 milijona ton premoga, kar je za okoli 180.000 manj od načrta oziroma za 10 % manj. Porabnikom so dobavili nadalje 932 milijonov kWh električne energije, kar je 13 % pod načrtom. Tako rudarji kakor tudi energetiki si prizadevajo, da bi povečali tako proizvodnjo premoga pa tudi proizvodnjo električne energije.

VODIK IZ VODE — NOVO GORIVO?

Strokovnjaki univerze v Teksasu — ZDA so izpopolnili sorazmerno poceni proces za proizvodnjo vodika iz vode, ki bi ga koristili kot gorivo. Novo gorivo bi lahko proizvajali po ceni, ki velja za sedanji način pridobivanja bencina, koristili pa bi ga lahko v avtomobilih, tovarnah in gospodinjstvih brez onesnaževanja okolja.

Predstavniki raziskovalnega centra pri omenjeni univerzi je nov proces pridobivanja vodika iz vode imenoval za določeno kretnico, ki bo omogočila prebroditi sedanjo energetsko krizo. Investicije za postavitve obratov za ekstrahiranje vodika iz vode bodo znašale povsej verjetnosti visoke zneske, medtem ko strokovnjaki trde, da je pridobivanje vodika iz vode že sedaj komercialno uspešno.

OSNUTEK ENERGETSKE BILANCE ZA LETO 1983

Osnutek energetske bilance naše države za naslednje leto predvideva, da naj bi znašala proizvodnja premoga v prihodnjem letu 60,7 milijonov ton, medtem ko naj bi poraba znašala 52,0 milijona ton. Predvideno je, da naj bi izvozili 1,4 milijona ton, uvozili pa okoli 450.000 ton premoga. Že sedaj pa ugotavljajo, da bodo nastopale težave pri oskrbovanju termoelektrarn, ker po sedanjih izračunih manjka okoli 3 milijone ton premoga.

O tej problematiki je razpravljal izvršni odbor splošga združenja premogovnikov Jugoslavije. Na svoji seji dne 8. oktobra so ta osnutek sprejeli, vendar ob pogoju, da s strani premogovnikov dobe informacijo o tem, katere pogoje bi bilo treba izpolniti, da bi lahko dosegli načrtovano proizvodnjo. To posebno velja za pomanjkanje rezervnih delov in materiala za reprodukcijo.

Sicer pa se bo v letošnjem letu, pa tudi prihodnje leto, začela eksploatacija premoga v

rudnikih Gacko, Plevlja, Suvodol, Tamnava in Kosovo. V te premogovnike so bila vložena precejšnja materialna sredstva za modernizacijo in razširitev zmogljivosti. Računajo tudi na izboljšanje delovnih pogojev rudarjev in rešitev še nekaterih drugih odprtih vprašanj.

V prvih devetih mesecih t.l. je tretjina premogovnikov nakopala manj premoga kakor lani, posebno pri jamskem pridobivanju premoga. Vnovič so ugotovili, da so rudarske zmogljivosti nezadostne, pa tudi investicije so bile zelo skromne tako v preteklem kakor tudi v letošnjem letu, saj so znašale komaj tretjino potrebnih sredstev.

Težave povzročajo tudi dobavitelji domače opreme in rezervnih delov. Vztrajno namreč zahtevajo, da kupci plačujejo njihove proizvode oziroma opremo delno tudi v konvertibilni valuti. Očitno pa je postalo, da zanje ni dinar edino plačilno sredstvo. Izvožene količine premoga prinašajo le simbolično vsoto deviz, kar je premalo tudi za najnujnejše nabave. Samo Kolubari manjka okoli dva milijona dolarjev za rezervne dele, ostalim premogovnikom pa še 14 milijonov dolarjev. Zato ni čudno, da proizvodnja stagnira oziroma ne napreduje po načrtu, po drugi strani pa se povečuje izguba, ki je znašala v prvem polletju t.l. 886,5 milijonov din, kar je za 51 % več kot v enakem obdobju lani.

TITOV PREMOGOVNIKI TUZLA — VEČ PREMOGA ZA TERMoeLEKTRARNE

Titovi premogovniki so letos prevzeli obveznost, da bodo dobavili termoelektrarnama Tuzla in Čatiči skupno 6,65 milijonov ton premoga. V prvih devetih mesecih predvidenih količin niso dobavili, zato je viselo obratovanje obeh termoelektrarn na nitki. Osnovali so poseben operativni štab, ki ga tvorijo predstavniki premogovnika, ter-

moelektrarn in izvsnega sveta v BiH, ki skrbi za redne dobave premoga termoelektrarnam. Poleg rednih količin bodo ti premogovniki dobavili termoelektrarnam še dodatne količine — 280.000 ton, in to iz posameznih rudnikov te sestavljene organizacije. V posameznih premogovnikih, ki so dolžni dobavljati premog termoelektrarnam, so uvedli mobilno stanje, da bi na ta način dejansko nakopali večje količine premoga in da ne bi po drugi strani prikrajšali drugih porabnikov premoga.

VEČJE SUBVENCIJE V ZRN?

Premogovniki v ZR Nemčiji terjajo večje povečanje subvencij za proizvedeni premog, pa tudi zmanjšanje uvoza premoga iz drugih držav. Na ta način bi se radi izognili zapiranju nekaterih jam. Zaradi splošnega proračunskega varčevanja so bile subvencije zadnji dve leti zmanjšane, kar ogroža njihov načrt stabilizacije proizvodnje na okoli 90 milijonov ton letno. Povečali so produktivnost in racionalizirali proizvodnjo. Na zalogi imajo precejšnje količine premoga. Računajo, da bodo do konca t. l. dosegle 23 milijonov ton.

TE BITOLJ I STARTALA

Po šestih letih izgradnje je bila termoelektrarna Bitolj I. priključena elektroenergetskemu sistemu Makedonije. Prvi kW električne energije iz tega agregata z močjo 210 MW so bili proizvedeni 5. novembra letos. S pričetkom obratovanja te termoelektrarne se bo elektroenergetska situacija v Makedoniji zelo izboljšala. Letna proizvodnja nove termoelektrarne bo znašala 1 milijardo 150 milijonov kWh električne energije. Deponija premoga je polna, tako da ni bojazni, da bi elektrarna zaradi pomanjkanja goriva ne bi mogla obratovati.

BAJINA BAŠTA PRIČELA OBRATOVATI

Nova reverzibilna hidroelektrarna Bajina Bašta je začela obratovati. Obratovanje je samo začasnega, preizkusnega značaja, zato uradno še ni pričela obratovati. V tej kritični elektroenergetski situaciji bo njena proizvodnja prišla še kako prav. Ta hidroelektrarna je ena največjih reverzibilnih na svetu, saj ima moč okoli 600 MW, akumulacijsko jezero vsebuje 170 milijonov m³ vode, višinska razlika pa znaša 600 m. Stroški gradnje so znašali 6,5 milijarde din. Po tehnični plati predstavlja velik uspeh tako za domače kakor tudi za japonske strokovnjake. Zadnje mesece so na objektu delali dan in noč.

UVOŽENI BRIKETI IN PREMOG V LJUBLJANI

Kurivoprodaja v Ljubljani se je odločila za uvoz premoga iz Poljske in briketov iz NDR. Cena bo razmeroma precej visoka, saj je trgovina pobirala akontacijo na brikete v višini po 8.500 din za tono. Kljub temu, da je to gorivo kalorično bogato, pa se kupci v Ljubljani niso mogli odločiti za večje nabave, ker je cena sorazmerno le previsoka. Za uvoz so se odločili, zato, ker ni dovolj domačega premoga.

DOMAČE PODPORJE ZA PREMGOVNIKE

RMK Bratstvo iz Pucareva je z uspehom osvojilo proizvodnjo dveh prototipov samohodnega hidravličnega podporja za premogovnike. Strokovnjaki Titovih premogovnikov so ugotovili, da ti dve podporji zadovoljuje ta njihove potrebe. To samohodno hidravlično podporje je plod skupnega dela delavcev in strokovnjakov Bratstva. Rudarskega instituta iz Tuzle in znanstvene skupnosti BiH. To podporje preizkušajo v rudnikih Kakani in Zenica. Čim bodo odpravili eventualne napake, bodo pričeli s serijsko proizvod-

njo tega podporja za potrebe premogovnikov BiH. Znano je, da so doslej tovrstno podporje v glavnem uvažali.

ŠOTA IZ LUKOVEGA POLJA

Delovna organizacija ŠAR iz Gostivarja je začela s proizvodnjo šote v Lukovem polju, ki leži pod vznožjem planine Korab. Zgradili bodo tudi obrat za uporabo in oplemenitenje šote, ki jo bodo pakirano dobavljali komunalnim organizacijam za parke ter večjim vrtnarijam za vzgojo cvetja in povrtnine. Zmogljivost obrata bo znašala 10.000 ton letno. (tl)

POSVETOVANJE O ENERGIJI IN ENERGETIKI

Jugoslovanski komite svetovne konference za energijo bo organiziral v dneh od 12. do 14. januarja 1983 jugoslovansko posvetovanje na temo »Viri energije in tehnični-tehnološki razvoj opreme za energetiko«. Posvetovanje bo potekalo v domu inženirjev in tehnikov v Beogradu. Posvetovanje pomagajo organizirati številne zvezne organizacije in skupnosti, med drugimi tudi splošno združenje premogovnikov Jugoslavije in skupnost jugoslovanskega elektrogospodarstva.

Namen in cilji posvetovanja so v tem, da na temelju koncepcije dolgoročnega razvoja energetike do leta 2000 oceni možnosti in razpoložljive zmogljivosti v domači strojegradnji in elektrostrojegradnji za proizvodnjo opreme za vse faze energetskega cikla, t.j. od proizvodnje do priprave, pretvarjanja, prenosa in koriščenja vseh virov energije, pa tudi probleme financiranja proizvodnje energetske opreme, pri čemer bo tudi vključena problematika surovin, materiala in polproizvodov za izdelavo opreme. Sklepi tega jugoslovanskega posvetovanja naj bi vsebovali definiranje kompleksne politike nadaljnjega razvoja strojegradnje in elektrostrojegradnje v sklopu skupne energetske politike države.

Na posvetovanju bodo prebrali vrsto referatov na omenjeno temo.

V nekaj vrstah...

AVTOBUSNA PROGA NA PARTIZANSKI VRH

Na pobudo krajevne skupnosti Klek je prometno podjetje Integral — TOZD Kum Trbovlje uvedlo v začetku novembra avtobusno progo iz Trbovelj preko Kleka do Partizanskega vrha. Proga je redna, dolga sedem kilometrov, avtobus pa vozi dvakrat dnevno. Te proge se s pridom poslužujejo ne le gospodinje in drugi krajani, pač pa predvsem delavci, ki se vozijo na delo in z dela s tega območja.

DIALIZA ŠELE V LETU 1984

TOZD Splošna bolnišnica Trbovlje, ki deluje v okviru Zasavskega zdravstvenega centra si že nekaj časa prizadeva, da bi uredila v svojih prostorih dializni oddelek. Večje število bolnišnic ta oddelek že ima. Vendar vse kaže, da bo zaradi pomanjkanja deviz ta oddelek možno urediti v zgradbi za bolnišnico šele v letu 1984. Prostore bodo uredili že prihodnje leto, najbistvenejše, t.j. aparature, pa bodo lahko nabavili šele v letu 1984.

To enoto oziroma oddelek za dializo je treba nujno urediti za zdravljenje tistih občanov, ki so vezani na stalno čiščenje krvi zaradi obolenosti. Iz revirskih občin vozijo v Ljubljano, pa tudi v druge centre, petnajst občanov. Kombi, ki jih prevaža, je na poti skoraj vsak dan. Seveda pa je to povezano s precejšnjimi stroški, kar pa zelo bremeni zdravstveno skupnost. Računajo, da se bo zasavsko združeno delo tudi tokrat odločilo za pomoč, da bi predvsem s sredstvi deviznega značaja pomagalo pri nabavi potrebnih aparatov.

ODLIKOVANI UPOKOJENCI

Na proslavi ob letošnjem tednu upokojencev v Delavskem domu v Trbovljah je predsednik skupščine občine Trbovlje, Henrik Pušnik, izročil državno odlikovanja nekaterim najprizadevnejšim članom društva upokojencev Trbovlje. Red zasluge za narod s srebrno zvezdo so prejeli za zasluge pri graditvi socializma in socialističnih samouprav-

nih odnosov Jelka Odlazek-Dolžan, Terezija Kovačič, Štefka Matko, Stane Žuža in Justa Ravnikar, vse te je odlikovalo predsedstvo SFRJ.

V ČRNOMLJU REFERENDUM O SAMOPRISPEVKU

Dne 12. decembra letos se bodo v Črnomlju odločali o novem samoprispevku. S sredstvi, ki jih namenjavajo zbrati, bodo deloma vrnili kredite, ki so jih najeli v preteklosti za gradnjo raznih objektov, večino na novo dobljenih sredstev pa bodo namenili za gradnjo novih objektov.

Sicer pa so Črnomaljši že leta 1967 uvedli prvi samoprispevek. Z nadaljnjimi samoprispevki so zgradili precej objektov, kar je bistveno pripomoglo k izboljšanju standarda ljudi — občanov, v tej občini.

PRODAJA PLINA PO KAPLJICAH

Od konca septembra letos pa do 10. novembra 1982 ni bilo mogoče nabaviti plina butana za uporabo v gospodinjstvih. Delne izjeme so bili le vrtci, bolnišnice, domovi in podobni zavodi, medtem ko za druge porabnike plina ni bilo na voljo.

Dne 10. novembra 1982 pa sta začeli prodajalni v Trbovljah na Savinjski cesti in pri Brezniku prodajati plin od ponedeljka do petka, dopoldan in popoldan. Prvi dan so bili na vrsti potrošniki, katerih imena se začno s črkami A in B. Vendar je plina kljub temu zmanjkovalo, zato ni bilo mogoče zagotavljati dobav po sprejetem načrtu, s katerim so bili občani seznanjeni s posebnim obvestilom izvršnega sveta občine Trbovlje. Podobna je bila situacija tudi v drugih občinah.

DELOVNI MLADINCI V HRASTNIKU

Dne 24. oktobra 1982 je več kot 50 mladincev iz Hrastnika sodelovalo na lokalni delovni akciji pri urejanju športnega stadiona. Z akcije so poslali pozdravno brzojavko delegatom 11. kongresa ZSMS v Novem mestu.

TELEVIZIJSKA ODDAJA O NAŠEM KOMBINATU

Dne 4. novembra 1982 je bila ob 18.30 televizijska oddaja RTV Ljubljana, v kateri sta sodelovala mgr. Srečko Klenovšek, predsednik poslovnega odbora našega kombinata in član tega odbora za razvojno tehnično področje Metod Malovrh, dipl. inž. Odgovarjala sta na vprašanja novinarja Staneta Štrbulja o nadaljevanju del pri vnovični usposobitvi jame Kotredež za proizvodnjo, vlaganjih na območju Kotredeža, povečanju proizvodnih zmognosti, o delih na površinskih kopih, kadrovske problemih, geoloških raziskavah. Oddaja je potekala v okviru zasavskega obzornika.

SREČANJE STAREJŠIH OBČANOV

Društvo upokojencev Trbovlje je tudi letos pripravilo v prostorih Delavskega doma Trbovlje srečanje občanov starejših nad 70 let. Letos so to srečanje pripravili 29. oktobra. Ob 17. uri so pripravili v gledališki dvorani bogat kulturni program, v katerem so sodelovali pevci in pevke pevskega zbora Društva upokojencev pod vodstvom A. Ivančiča ter tamburaši istega društva, pa tudi Mladi upi iz srednješolskega kulturnega društva. Po končani prireditvi so se udeleženci udeležili tovariškega srečanja v avli doma.

OBČINSKA KONFERENCA SZDL TRBOVLJE O IMENU TOVARIŠA TITA

Občinska konferenca SZDL Trbovlje je preko svoje posebne komisije obravnavala v prvi polovici novembra t.l. vprašanje, kako najbolje obeležiti ime in spomin pokojnega tovariša Tita. Predvideli so, da naj bi zasadili 88 dreves na Vrheh, nadalje 88 dreves na območju otroškega vrtca za splošno bolnišnico, predvideli pa so tudi, da bi poimenovali ulico, naselje ali kulturni dom po tovarišu Titu.

V ZAGORJU SE PRIPRAVLJAJO NA NOV SAMOPRISPEVEK

Posebna komisija je v Zagorju pripravila predlog za razpravo na izvršnem svetu občine Zagorje o izvedbi referenduma za četrti samo-

prispevek. V primeru, če bodo ta referendum ugodno izpeljali, t.j., da se bo večina občanov zanj odločila, bodo z zbranimi sredstvi v prvi vrsti dokončali oziroma zgradili objekte po sedanjem programu (osnovna šola, glasbena šola itd.). Lotili pa bi se tudi ureditve centra za usmerjeno izobraževanje v Trbovljah s svojim delom samopriskupka, nadalje adaptacije zgradbe Partizana, gradnje dodatnih učilnic pri SIC in obnove Delavskega doma Zagorje. Program po 4. samopriskupku predvideva v glavnem obnavljanje starih, dotrajanih in obnove nekaterih objektov. Izvršni svet zagorske občine se je načelno strinjal s programom, sicer pa bodo s podrobnostmi o razpisu referenduma in pripravi podrobnejšega programa občane naknadno seznanili preko občinskega poročevalca, radia in drugih medijev obveščanja.

TEŽAVE Z VODNO UJMO

V soboto in nedeljo, 13. in 14. novembra, je padlo precej padavin in prvič je pobelil sneg okoliške vrhove do višine 700 m. Zavoljo teh padavin so izredno narasli potoki in reke in ponekod prestopile bregove. Zalite so bile ceste Zagorje — Ljubljana ob Savi in proti Trojanam, cesta med Hrastnikom in Trbovljami, delno pa je voda zalila tudi del tovarniških prostorov Svea v Zagorju. Izkazali so se člani kolektiva pri reševanju družbenega premoženja.

DELA NA VZPOREDNI CESTI V TRBOVLJAH

V zadnjem času so dela pri graditvi nove vzporedne ceste v Trbovljah potekala nekoliko bolj pospešeno, lahko bi rekli, da gredo v zaključno fazo. Ovir je bilo nešteto in o nekaterih smo že večkrat pisali v našem glasilu. Po podatkih ustreznih strokovnih služb lahko povzamemo, da bodo betonski tampon položili na cestnem odseku od Trga svobode do Trga revolucije v določenem času. Pričeli so ga polagati pri novem mostu pri Princu. Od ponedeljka, 15. novembra 1982 in vsak dan, so ga delavci cestnega podjetja Ljubljana položili določeno površino. Ko pripravljamo to poročilo, še ni povsem jasno, če bo možno do dneva republike položiti

tudi asfaltni sloj — grobi in fini. Cesta seveda še v tem času ne bo povsem urejena, ker ne bo možno urediti zaradi bližnje zime celotne kanalizacije, cestnih priključkov, pa tudi pločnikov. Po vsej verjetnosti bodo z deli končali na pomlad prihodnjega leta.

Hitrejšo napredovanje del je oviralo slabo vreme, visoka voda v potoku in tudi manjkajoče gorivo za pogon delovnih strojev. Stroški se gibljejo še vedno v okviru predračuna. Nastopile pa so že nekatere podražitve, predvsem pogonskega goriva za stroje in podražitev asfaltne prevleke; računajo, da bodo podražitve znašale okrog pet milijonov din, sicer pa znaša predračun v grobem 65 milijonov din.

DELA VSKI DOM ZAGORJE POTREBEN POPRAVIL

Kadar zmanjšujemo dotacije oziroma sredstva za interesne dejavnosti v posameznih občinah, je po navadi med prvimi tudi kultura. Pomanjkanje sredstev se pozna tudi na Delavskem domu v Zagorju. Kakšnih posebnih dotacij, razen za normalno delo, nima, zato ne ostane sredstev za vzdrževanje. Kažejo pa se skrajne zahteve po prenovitvi strehe, obnove pa je potrebna tudi notranjščina. Za obnovo potrebujejo okoli pet milijonov din. Kulturna skupnost Zagorje tega denarja nima, zato bodo po vsej verjetnosti upoštevali potrebe v programu del in sredstev 4. samopriskupka v Zagorju.

Primer seveda ni osamljen, ker je podobna situacija tudi v Delavskem domu v Trbovljah. Naj tudi tokrat poudarimo, da delavski domovi v revirskih občinah niso izrazito kulturne ustanove, pač pa prava komunalna, družbena središča, okoli katerih in v katerih se dogaja in odvija dober del življenja občanov v kakršnikoli obliki.

VZDRŽEVANJE TELESNO KULTURNIH OBJEKTOV V HRASTNIKU

Športni stadion, tribune in drugi športni objekti v Hrastniku so že nekaj časa izpostavljeni raznim okvaram. Nekatera dela so skušali opraviti z mladinskimi delovnimi brigadami, vendar vsega ni bilo mogoče storiti. Za odpravo okvar,

ki so se pajavile v zadnjem času, so pritegnili več strokovnjakov. Gre namreč za obnovo ograje okrog stadiona in tribune, pa tudi za določena posedanja tribune na igrišču. Nasuti teren seveda še vedno deluje, zato se posledice kažejo pri raznih razpokah. Zastavlja se vprašanje, če ne bilo bolj smotrno zgraditi nekaterih novih objektov, kakor sanirati stare; mišljen je predvsem zid. Denarja SITKS Hrastnik seveda nima, zato se prizadevajo, da bi s pomočjo in akcijo vseh krajevskih skupnosti in združenega dela zbrali vsaj dva do tri milijone din, da bi lahko opravili najnujnejša opravila.

RAKETARJI STT NA PRVEM MESTU V DRŽAVI

V Strojni tovarni Trbovlje ima Ljudska tehnika svoj raketni odsek. Pred nedavnim so se udeležili državnega tekmovanja v Beogradu. Kot skupina so dosegli prvo mesto, posamezno pa so zasedli drugo in tretje mesto. Rakete so izdelali sami in so amaterskega značaja. Pri delu so jim pomagali delavci lovinarske šole. Tekmovanja so se udeležile ekipe iz posameznih republik; Slovenijo je zastopala ekipa STT. Izjema je bila Srbija, ki sta jo zastopali dve ekipi zaradi domačega terena. Mladim raketarjem iz STT čestitamo k doseženemu uspehu!

NOVI PREDPISI

Občina Hrastnik je objavila v Uradnem vestniku Zasavja št. 13 z dne 22. 9. 1982, ki pa je bil predložen naročnikom koncem oktobra, sklep o javni razgrnitvi zazidalnega načrta Brezno, odlok o obračunavanju amortizacije pri organih družbeno-političnih skupnosti, družbenih organizacijah v letih 1982—85, odlok o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine Hrastnik ter odlok o sprejetju zazidalnega načrta Turje II. Občina Trbovlje pa je objavila odlok o zgodovinskem območju Čebine, odlok o spremembi odloka o ustanovitvi samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabe hrane v občini Trbovlje in o zagotavljanju ter usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-85. Občina Zagorje pa je objavila sklep

o višini denarnih pomoči in dohodkovnih pogojih v letu 1982 ter sklep o višini denarne pomoči za otroke iz kmečkih in drugih družin ter o dohodkovnih pogojih za leto 1982. (tl)

70-letni jubilej

PLANINSKEGA DRUŠTVA
TRBOVLJE

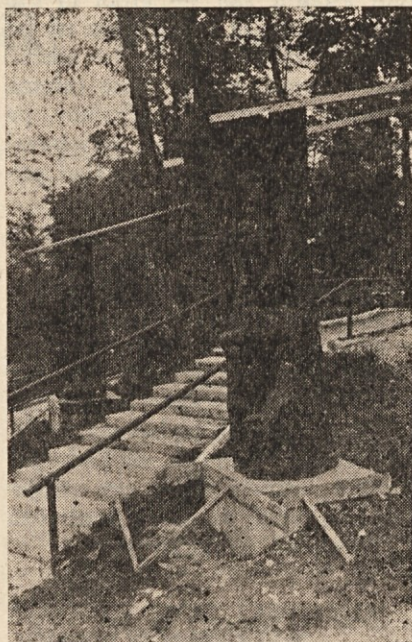
Planinsko društvo Trbovlje bo 7. decembra 1982 proslavilo svoj 70-letni jubilej. Ustanovljeno je namreč bilo 8. 12. 1912.

V okviru tega jubileja pripravljajo več prireditev. Tako bo 7. decembra 1982 ob 17.30 otvoritev likovne razstave del Franca Kopitarja, ak. slik., v likovni galeriji v Delavskem domu Trbovlje. Ob 18. uri pa bo v gledališki dvorani Delavskega doma proslava, na kateri bo sodeloval moški pevski zbor Zarja s planinskimi pesmimi, nadalje recitatorji, vmes bodo prikazali diapozitive s planinsko tematiko, predsednik društva pa bo podrobneje orisal dosedanj 70-letni razvoj in delo, ki ga je opravilo društvo z vsemi svojimi sekcijami in člani v tem obdobju. Društvo bo podelilo nekaterim najzvestejšim članom in organizacijam združene dela razna društvena priznanja in priznanja PZS.

V okviru praznovanja bo tudi teden dni kasneje planinsko predavanje ter izlet na Mrzlico, ki bo ob vsakem vremenu.

Sicer pa so vse letošnje prireditve, ki jih je pripravilo društvo, že potekale v znamenju letošnjega jubileja. Sodelovali so pri pripravi in izvedbi tabora Ljudske fronte 82 na Mrzlici, nadalje Milovanovičevega memoriala v Trbovljah, enodnevne slikarske kolonije na Mrzlici ter številnih drugih prireditvah, vključno z mnogimi izleti za mlajše in starejše člane.

Proslava, ki bo v Delavskem domu, bo namenjena vsem članom društva, pa tudi drugim občanom in ne bo vstopnine. Tudi to obvestilo naj velja kot vabilo k udeležbi na proslavo. (tl)

Pri domu upokojencev Franca Samona v Koloniji 1. maja v Trbovljah, so v jesenskih mesecih letos zgradili manjši park z baliniščem. Ob vhodu v ta mali rekreacijski center so postavili dve veliki skulpturi v hrastu. Levi predstavlja odhod rudarja v partizane in slovo od družine, katerega je izdelal Ivan Žgalin, desni kip pa predstavlja delo rudarjev na odkopu, avtor tega kipa pa je Ernest Špiler. Oba avtorja sta člana likovne sekcije RELIK in člana kolektiva SOZD REK EK — DO Termoelektrarna Trbovlje.

Foto: A. Bregant

Krvodajalstvo

V času od 1. do 29. oktobra 1982 so darovali kri naslednji sodelavci iz vrst članov kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja:

1. oktobra 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj: Laznik Franc, Rožič Božo, Jevšvar Zvone, Krnič Jezdimir.

TOZD in DS s področja Hrastnika: Dečman Miran in Meterc Miran.

8. oktober 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj: Kovač Matevž, Kozelj Maksimiljan, Bobek Vladimir, Božjak Mitja, Mohorko Karel, Dolanc Zvonko, Čelovin Bogo, Skerbinek Janez, Ovčar Jože, Obrovnik Srečko, Čop Jože, Lovrenčič Ciril, Mljač Sando. TOZD in DS s področja Hrastnika: Presečki Blaž, Podmenik Darko, Vodeb Roman.

15. oktober 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj: Metličar Tone, Posavec Jakob, Dadanovič Huso, Jankovič Živorad, Selukič Radenko, Beganovič Mustafa, Jerman Milan, Kranjc Andrej, Kos Herman, Ovnik Jože, Kmetič Franc, Žibert Anton, Slapšak Marjan, Sušnik Milan, Potočnik Franc, Tofolini Leopold, Jordan Marjan.

TOZD in DS s področja Hrastnika: Drnovšek Jože, Detič Ivan, Jovanovič Stojan, Laznik Ivan, Povhe Martin, Bezgovšek Franc, Ramšak Rudi.

TOZD in DS s področja Zagorja: Kasumović Pašaga, Polanc Anton.

22. oktober 1982

TOZD in DS s področja Trbovelj: Kavčič Andrej, Karamarkovič Milo, Osmanović Nazil, Šmid Davorin, Rajevec Rado, Polšak Vinko, Koklič Roman, Devedžič Esad, Arh Branko, Belak Franc, Klemen Jože, Berdon Janez, Mlinar Jože, Tahirovič Idriz, Tahirovič Abdaga, Dežman Stane, Podlesnik Franc, Dantovič Zijad, Bokali Edi.

TOZD in DS s področja Hrastnika: Samastur Stanko

TOZD in DS s področja Zagorja: Magdič Feliks, Prašnikar Ivan, Čebin Boris.

29. oktober 1982

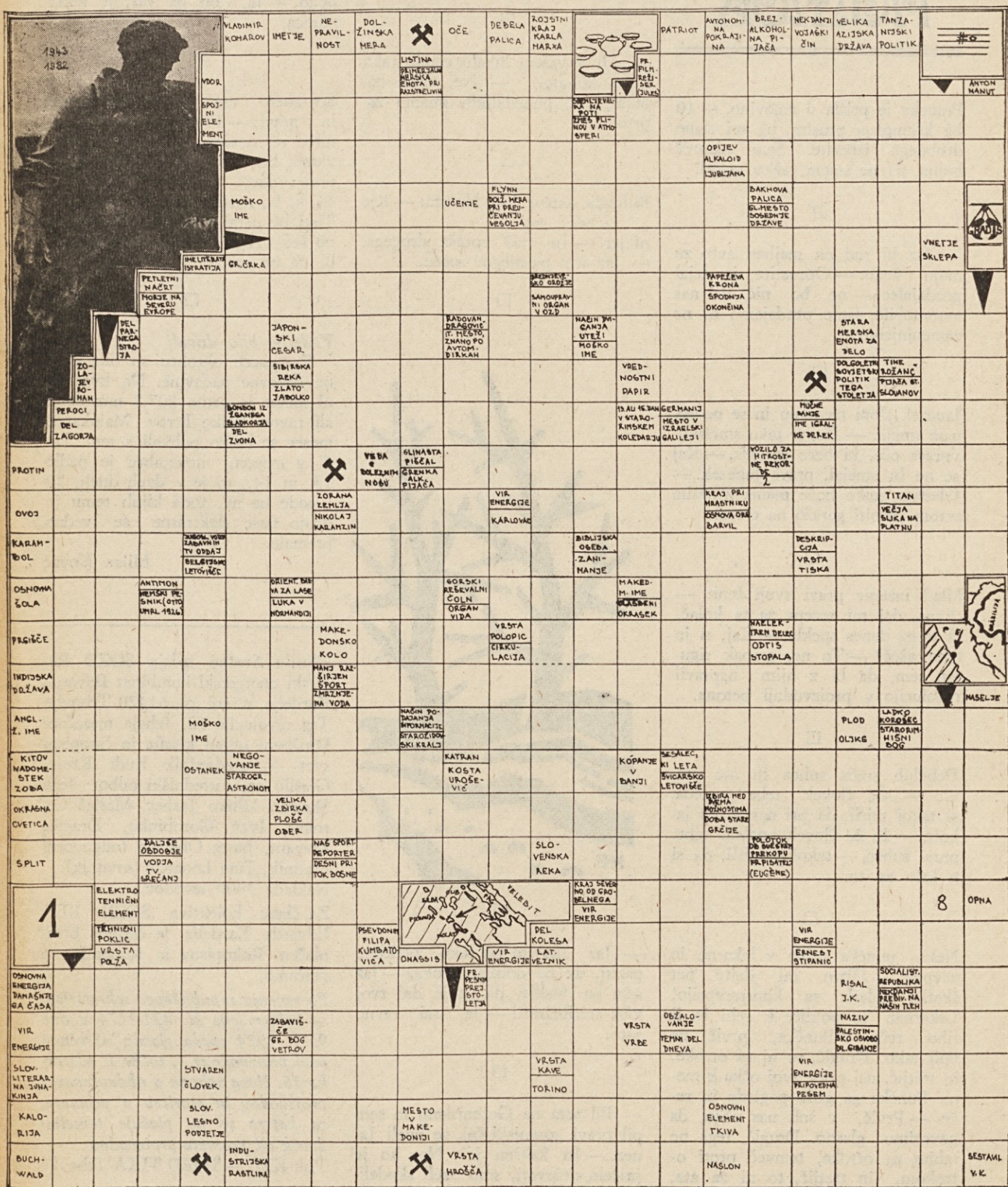
TOZD in DS s področja Trbovelj: Božič Ignac, Štorman Vinko, Hrvič Hasan, Česek Dušan, Lesar Alojz, Dolar Franc, Lampret Franc, Fikič Dragiša, Taškar Štefan, Bajrič Fikreta, Vincek Drago.

TOZD in DS s področja Zagorja: Brvar Jože, Magaš Marjan, Poljšak Samo, Kukovec Maks.

Tovariši, darovalci krvi, HVALA VAM!

Majda Jurše

Nagradna križanka ob dnevu republike

FUMOR

Francka je prišla v trgovino. — 10 kg krompirja prosim, pa mi samo drobnega izberite. Sem namreč bolna, pa ne smem težko nositi.

□

— Jaz bi rad en majhen avto za mojo ženo. — Oprostite, je dejal prodajalec, — ne bo nič. Pri nas avtomobile samo prodajamo in ne zamenjujemo.

□

Janezek sloni na oknu in se na vsa usta smeje. — Kaj je tako smešno? vpraša oče, ki bere časopis, — Kaj se ne bi smejal, pravi Janezek. — Gledam, kako hoče mama z našim avtom izriniti garažo na cesto!

□

Mlad inženir pravi svoji ženi: — Draga, daj mi recept za ta kolač, ki si ga danes spekla. — Kaj, ti je tako všeč? — To ne, ampak siguran sem, da bi z njim napravil revolucijo v proizvodnji betona.

□

Debeluh sreča suhca in mu pravi: — Če človek tebe pogleda, si takoj misli, da pri nas vlada lakota. — In če človek pogleda tebe, pravi suhec, — takoj pomisli, da si ti kriv za to.

□

Neka punčka pride v lekarno in zavpije: — Hitro mi dajte pet škatlic tablet za kontracepcijo! Lekarnar jo pokliče k sebi in ji tiho reče: — Punčka, prvič, ne vpij tako. Drugič, to ni za otroke, in tretjič, naj pride tvoj očka k meni. Punčka ga grdo pogleda in reče: — Prvič, v šoli nas učijo, da govorimo glasno. Drugič, tega ne rabim za otroke, temveč proti otrokom, in tretjič, to ni za ata, temveč za mamo.

Maščevanje je, če vegetarijanec poje zajca, ker mu je zajec požrl solato.

□

— Ali v vašem lokalu vedno tako slabo kuhate? — Ne, pravi natakar, ob ponedeljkih imamo zaprto!

□

Miličnik ustavi dva klateža: — Kje ujeta? vpraša prvi. — In vi? vpraša drugega. — Jaz sem pa njegov sosed.

□

□

— Jaz moram pa tako prekleto paziti, da ne dobim otroka. — Jaz sem pa mislila, da se je dal tvoj mož sterilizirati! — Ja, saj ravno zato.

□

— Bil sem na Gorenjskem in sem pil pravi gorenjski čaj, se hvali Janez. — In kakšen je? No, ko je pričelo deževati, smo vzeli skodelice in odšli pod lipo!

— Rad bi govoril s šefom. — Šefa ni. — Kaj, ga ni? se je razjezil Janez, — saj sem ga videl skozi okno. — Ja, on pa vas, je rekla tajnica.

□

Šef zbere vse svoje uslužbenke in pravi: — Predlagam vam zanimivo tekmovanje, v katerem bomo videli, kdo bo prodal največ naših proizvodov. — In kaj bo dobili tisti, ki bo zmagal? vpraša nekdo. — Tisti bo ostal v službi, pravi hladno šef. (Tega pri naši prodajni službi ne bo treba).

□

Vode je bilo dovolj

V mesecu oktobru so bile obilne deževne padavine. Na kvadratni meter je padlo 207.7 mm dežja ali ravno toliko litrov. Malokateri mesec se lahko pohvali s tem. Tudi v mesecu novembru je padlo 13. in 14., to je v dveh dneh, 52 l vode na m², toda kljub temu jo imajo naše elektrarne še vedno premalo.

Milan Kovač

Glasilo Srečno izdaja SOZD Revirski energetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Rudi Kreže. Glasilo ureja uredniški odbor: Jože Skrinar, Hinko Jazbec, Matjaž Cerovac, Ivan Gorobinko, Dragica Bregant, Janez Oberžan (odgovorni urednik, Tine Lenarčič (urednik). Naklada 3400 izvodov.

Za člane kolektiva SOZD REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za Informacije št. 421-1/74 z dne 9. 1. 1974 spada glasilo »Srečno« med proizvode iz 7. točke 1. odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Tisk KTL — TOZD TIKa Trbovlje